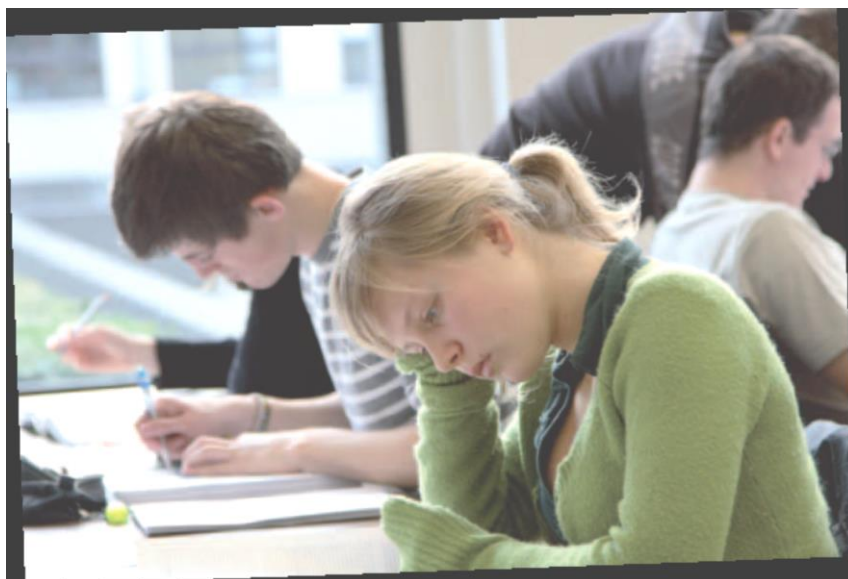

**ŠTUDIJSKA POROČILA ERASMUS ŠTUDENTOV
MEDICINSKE FAKULTETE UNIVERZE V LJUBLJANI
za študijsko leto 2012/2013**

Pripravila: Tanja Vidic

Mednarodna pisarna MF UL

Ljubljana, februar 2014

Predgovor

Tudi študijsko leto 2012/2013 je bilo na področju mednarodnega sodelovanja in izvajanja programa Erasmus za Medicinsko fakulteto Univerze v Ljubljani zelo živahno. Program Erasmus je polno zaživel, na kar kaže veliko zanimanje naših študentov za študij in prakso v tujini in vedno večje zanimanje tujih študentov za študij na naši fakulteti. Kot vedno je takšen uspeh programa možen le ob medsebojnem tesnem sodelovanju vodstva fakultete, predstojnikov kateder in inštitutov in vseh Erasmus študentov, ki so našo fakulteto več kot uspešno zastopali na partnerskih univerzah tudi v letu 2012/2013.

V študijskem letu 2012/2013 je Erasmus študijsko izmenjavo uspešno opravilo 37 študentov MF UL, 10 študentov pa je uspešno zaključilo Erasmus študijsko prakso. Na MF UL je študijskem letu 2012/2013 v okviru različnih mednarodnih izmenjav, ki jih vodi Mednarodna pisarna MF UL, gostovalo 68 študentov.

V pričujoči zbirki poročil naših študentov o izkušnji z Erasmus študijem in prakso se odsevajo tako pozitivne kot negativne izkušnje, ki bodo vsekakor prispevale k še boljšemu organiziranju mednarodnega sodelovanja v bodoče. Študijske in osebne izkušnje študentov so dragocene tako za bodoče Erasmus študente kot za akademsko osebje, saj ravno te omogočajo, da bo izvajanje prenovljenega programa Erasmus, ti. i. programa Erasmus+, v prihodnje še bolj uspešno.

Tanja Vidic

Mednarodna pisarna MF UL

Kazalo

ZAČETNA POROČILA

AVSTRIJA, Medizinische Universität Wien, Dunaj (Gašper Zupan)	5
AVSTRIJA, Medizinische Universität in Wien, Dunaj (Monika Simerl)	6
BELGIJA – University of Gent, Gent (Jernej Perger)	8
BELGIJA – KU Lueven, Lueven (Miha Oražem)	13
ČEŠKA – Charles University in Prague (Matic Domjan)	14
DANSKA – University of Copenhagen (Katarina Muhič)	17
DANSKA – University of Copenhagen (Marko Kastelic)	17
FINSKA – University of Turku, Turku (Marija Maja Mlinar)	19
FRANCIJA – Université Bordeaux Segalen, Bordeaux (Bogomila Hosta)	20
FRANCIJA – Claude Bernard University, Lyon (Eva Vičič)	21
FRANCIJA – Claude Bernard University, Lyon (Eva Županič)	23
FRANCIJA – Universty of Strasbourg, Strasbourg (Jure Colnarič)	26
FRANCIJA – Universty of Strasbourg, Strasbourg (Katarina Bizjak)	27
ISLANDIJA – University of Iceland, Reykjavik (Maša Premzl)	29
NEMČIJA – Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule Aachen, Aachen (Ana Leban)	30
NEMČIJA – Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule Aachen, Aachen (David Vrhovec)	31
NEMČIJA – Charité Universitätsmedizin Berlin, Berlin (Maša Bizjak)	32
NEMČIJA – Universitätsklinikum Düsseldorf, Medizinische Fakultät, Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (Alja Gomišček)	34
NEMČIJA – Universitätsklinikum Düsseldorf, Medizinische Fakultät, Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (Lea Kovač)	35
NEMČIJA – Kreis Kleve Klinik, Kleve (Ana Marija Domej)	36
NEMČIJA – Ludwig-Maximilians-Universität München, München (Aljoša Maček)	37
NIZOZEMSKA – Radboud University, Nijmegen (Nuša Merčun)	39
NIZOZEMSKA – Radboud University, Nijmegen (Romina Sluga)	41
NORVEŠKA – University of Tromso, Tromso (Sanja Markez)	41
ŠPANIJA – University of Malaga, Malaga (Janez Bregar)	42
ŠPANIJA – Universidad de Salamanca, Salamanca (Jasna Černoša)	44
ŠPANIJA – Universidad de La Laguna, Tenerife (Nataša Ukota)	45
ŠPANIJA – Universidad Autónoma de Madrid, Madrid (Nejc Steiner)	46
VELIKA BRITANIJA – Imperial College London, London (Danaja Žolger)	48

KONČNA POROČILA

AVSTRIJA – Universität Graz, Gradec (Klavdija Kotar – praktično usposabljanje, DM)	50
AVSTRIJA – Universität Graz, Gradec (Taras Šarler).....	52
AVSTRIJA, Medizinische Universität Wien, Dunaj (Gašper Zupan)	54
AVSTRIJA, Medizinische Universität in Wien, Dunaj (Monika Simerl)	56
BELGIJA – University of Gent, Gent (Jernej Perger).....	58
BELGIJA – KU Lueven, Lueven (Miha Oražem).....	59
ČEŠKA – Charles University in Prague (Špela Trampuš).....	61
DANSKA – University of Copenhagen (Katarina Muhič)	64
FRANCIJA – Université Bordeaux Segalen, Bordeaux (Bogomila Hosta)	66
FRANCIJA – Claude Bernard University, Lyon (Eva Vičič).....	69
FRANCIJA – Claude Bernard University, Lyon (Eva Županič).....	72
FRANCIJA – Universty of Strasbourg, Strasbourg (Jure Colnarič)	73
FRANCIJA – Universty of Strasbourg, Strasbourg (Katarina Bizjak)	76
ISLANDIJA – University of Iceland, Reykjavik (Maša Premzl).....	80
NEMČIJA – Charité Universitätsmedizin Berlin, Berlin (Maša Bizjak)	82
NEMČIJA – Universitätsklinikum Düsseldorf, Medizinische Fakultät, Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (Alja Gomišček).....	84
NEMČIJA – Universitätsklinikum Düsseldorf, Medizinische Fakultät, Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (Lea Kovač).....	86
NEMČIJA – Ludwig-Maximilians-Universität München, München (Nina Murko)	89
NIZOZEMSKA – Radboud University, Nijmegen (Nuša Merčun).....	91
NORVEŠKA – University of Tromso, Tromso (Sanja Markez)	93
NORVEŠKA – University of Tromso, Tromso (Živa Lenarčič).....	94
ŠPANIJA – University of Malaga, Malaga (Janez Bregar)	95
ŠPANIJA – Universidad de Salamanca, Salamanca (Jasna Černoša)	97
ŠPANIJA – Universidad de La Laguna, Tenerife (Nataša Ukota)	99
ŠPANIJA – Universidad de La Laguna, Tenerife (Staša Mudrovčič).....	100
ŠPANIJA – Universidad Autónoma de Madrid, Madrid (Necj Steiner)	101
VELIKA BRITANIJA – Imperial College London, London (Danaja Žolger).....	103
VELIKA BRITANIJA – Imperial College London, London (Saša Ilovar).....	105

ZAČETNA POROČILA

AVSTRIJA, Medizinische Universität Wien, Dunaj (Gašper Zupan)

Eno leto nazaj sem se odločil, da bi grem v letu 2013 na Erasmus študijsko prakso. Odločil sem se za Dunaj. Če bi zelel le uživati, bi izbral kaksno Portugalsko, tako da se mi je Dunaj na pomlad zdel zelo dobra izbira. Poleg tega sem se hotel nauciti nemško, predvsem pa sem Dunaj vedno videl kot eno izmed mest, kjer bi lahko živel in delal – tako da sem se odločil, da grem to preiskusit.

Prispel sem 3.2., tri tedne pred začetkom pouka na fakulteti. Dunajčani so imeli počitnice, tako da so bili mesto, kampus in univerza prazni. V študentskem domu, kjer sem bival, je na srečo se bilo nekaj ljudi, s katerimi smo se super „zastekali“. Seveda smo ga od casa do casa zazural, vendar pa se nespodobi povedati kolikokrat, ker Erasmus je le akademska izmenjava (:D).

Torej, prve tri teden sem opravljal Intensive Deutschkurs, ki ni bil ravno dober, ga pa 80% plača Medicinska univerza (MUW). Recimo, da sem se naučil nekaj novega, bolj zabavno mi je bilo vsak dan prijahati v razred. Bilo nas je 15, od tega 10 ljudi iz Omana, ki jih je njihova vlada poslala na Dunaj, da se naučijo nemško. Imeli so po 8 ur pouka na dan, vendar pa so imel z jezikom ogromne probleme. Tudi angleško niso znali, razen nekaj svetlih izjem, s katerimi smo se spoprijateljili in tako sem si zagantiral couchsurfing, če bom kdaj sel v Oman. Vecina jih je bila zelo bogatih, najnovejši iPhone v zlatem ovitku in podobni modni dodatki. Poleg tega sem spoznal tudi Kanadčana Tylora, ki je bil eden mojih boljših „erasmus prijateljev“ tukaj.

Trije tedni so bili na okoli in sel sem na Univerzo, k zelo prijazni gospe Baier po vse napotke. Ubistvu jih sploh ni bilo veliko. Za placilo 17,5 evr dobis „logbuch“, vrečko presenečenja in, to kar nam v Sloveniji manjka, oblacila v bolnici. Slednja so sicer se slabša kot pri nas, vse je predolgo in grdo, vendar pa ti ni treba prati in likati. No, začeli smo s seminarji interne medicine. Tercial interne medicine si predstavljajo malo drugače kot pri nas, ceprav imamo tudi pri nas seminarje na vajah. No, tokrat smo imeli najprej seminarje, potem potem pa vaje. Tvoja naloga je, da pogledas pacienta in naredis case report . V nemscini? Ja, ce si nemski program :P. Jaz sem zaradi previdnosti vzel “uradno” angleškega, ceprav je bilo 50% vsega v nemscini. Kljub temu, da nihce od mentorjev ni imel tezav z anglescino, smo se kot skupina v veliko primerov druzno odlocili in zavpili “deutsch”, ko so nas vprasali, kako bi govorili. Vendar se da razumet, tudi medicinske pojme se hitro naucis, v knjiznici pa tudi

dobis ogromno literature v nemščini. Moram tudi poudariti, da so bili avstrijski sosolci (v skupini je bilo nekaj native studentov) zelo prijazni. Se vedno se spomnim enega, ki mi je sam od sebe rekel, da naj ga takoj vprašam, če kakega termina ne bom razumel. Nepricakovano prijazno.

Vmes sem tudi menjal svoj program v Learning agreementu, ponovno, nič težav z avstrijske strani., bomo videli kako bo, ko pridem nazaj. Namesto notfall medizin sem vzel 2 tedna vaj na kirurškem oddelku – ker sem si zatelel prav poseben oddelek, ki nove student sprejeme le vsak prvi ponedeljek v tednu, sem dobil le dva tedna, saj se potem semester zaključuje.

Vmes sem se hotel prijaviti tudi na journal club, vendar mi ni uspelo, ker nisem postgraduate student. Vseeno so mi rekli, da sem lahko neuradno zraven, vendar ne bom dobil kreditov. Ker gre za klub, ki bo, upam da, tudi moja prihodnja specializacija, sem ponudbo prijazno sprejel.

Naslednji teden začnem s praktičnim delom, tako da se moje poročilo zaključuje tukaj.

Zaenkrat brez večjih težav ali pripomb, Dunaj je super mesto, urejeno, dostopno, sicer pa tudi drago, če si veliko zunaj. Moram tudi poudariti, da zeloooo piha in da nemalokdaj naletis na kakšen pasji ostanek na cesti – to je edini velik minus, ki mi ni bil vsek.

AVSTRIJA, Medizinische Universität in Wien, Dunaj (Monika Simerl)

Deveti semester mojega studija zaznamuje ERASMUS izmenjava na Dunaju. Ze prvi dan (1. oktober 2012) me je živahnost mesta, predvsem pa prijaznost ljudi, očarala. Vsak začetek je težak, a hkrati tudi razburljiv. Ena izmed prvih obveznosti, ki jih je potrebno izpolniti na izmenjavi, je obisk mednarodne pisarne za studente: sprejela me je gospa magister Baier, s katero sem že iz Slovenije prek elektronske poste redno komunicirala. ERASMUS pisarna je vsakemu studentu na izmenjavi pripravila vrečko z majhnimi pozornostmi univerze (MUW-medizinische Uni Wien). Medicinska univerza je od leta 2004 samostojna (ni več del ostalega sklopa Uni Wien, v katerega so združene skoraj vse fakultete, razen tehničnih). Nahaja se v 8. becirku, kar je lokacijsko ugodno, saj je blizu središča mesta, povezave pa so naravnost odlične (podzemna železnica, U-bahn, pripelje naravnost pred vrata bolnice).

Poleg medicinske fakultete se nahaja bolnica AKH (Allgemeines Krankenhaus). AKH sodi med največje bolnice v Evropi, zato mi je bilo kot tuji studentki na začetku težko najti predavalnice oziroma oddelke, na katerih sem opravljala vaje- v septembru je bila to oftalmologija

(Augenheilkunde). Avstrijci so dobro organizirani in natančni, cenijo točnost. Posebej me je navdušilo dejstvo, da lahko vsak student ob predložitvi studentske izkaznice pred vajami prevzame vsako jutro v pralnici sveže opran in zlikan bel plasc (haljo). Lepo bi bilo, če bi to uvedli tudi na UKC 😊

Sicer so avstrijski studentje korektni in pripravljeni pomagati. Kot ERASMUS student si lahko na dunajski medicinski univerzi izbereš angleško ali nemško- govoreči program: sama sem se odločila za slednjega. Nemščina, ki jo govorijo na Dunaju, ni „hoch Deutsch“ oziroma jezik, ki se ga učimo v soli- nekatere besede so naglasene popolnoma drugače, kar lahko ovira razumevanje teksta. Vendar se ob vsakodnevnem delu v bolnici človek hitro navadi njihove izgovorjave in postane bolj samozavesten pri stikih s pacienti in mentorji. Zdravniki so (kot tudi v Ljubljani) zelo zaposleni, zato je na vajah pomembna samoiniciativa, če se želiš kaj naučiti. Praktičnega dela tu skorajda ni, studentom ni dovoljeno jemanje venozne krvi ali opravljanje drugih enostavnejših rutinskih pregledov. V ambulanti si opazovalec, lahko pa seveda vpraša mentorja, če te kaj posebno zanima: odgovori so navadno kratki, saj je v čakalnicah (vsaj na oftalmologiji je bilo tako) ogromno pacientov in se daljše čakalne vrste.

Kar se tiče prebivališča, priporočam, da za to poskrbite že zelo zgodaj. Spoznala sem namreč precej studentov, ki so si stanovanje začeli iskati prepozno in so morali prve tedne izmenjave „prebiti“ v hostlih. Čeprav se morda na prvi pogled zdi, da je kapacitet (ponudbe) prebivališč zares veliko, se moramo zavedati, da je povprašanje še večje, saj je domačih in tujih studentov ogromno. Večina mojih študijskih kolegov medicincev živi v sklopu OEAD- to je avstrijska organizacija, ki posreduje studentske domove in stanovanja. Nastanitve, ki so locirane v centru in prenovljene, so navadno zasedene že pol leta pred začetkom semestra, tako da se zares izplača pohiteti.

Tudi družabni del izmenjave je pomemben. Možnosti za zabavo so v tem mestu zelo raznovrstne, za vsak okus in vsakogar se kaj najde. Najpomembnejša pa je seveda družba- ostali ERASMUS studentje, ki imajo podobne interese in naredijo tvojo izmenjavo edinstveno in nepozabno.

Zaenkrat se imam zares lepo in uživam, končno poročilo sledi v marcu 2013.

BELGIJA – University of Gent, Gent (Jernej Perger)

Stanovanje: Dva meseca pred začetkom izmenjave sem si uredil stanovanje v Bruslju pri prijateljih. Zame je bila to najugodnejša možnost, je pa pomenila, da sem si moral priskrbeti prevoz do Genta. V Belgiji je najhitrejši način prevoza vlak zato sem najprej poizkusil s tem.

Za mesečno karto iz Bruslja do Genta (območje Bruslja ni pomembno, ker velja karta za celo cono) bi brez vseh popustov odštel okrog 90 evrov, s študentsko kartico pa je bila cena 30 evrov. Ker sem se pred začetkom izmenjave udeležil še EILC tečaja nizozemščine in je moje celotno obdobje bivanja in s tem prevažanja trajalo 4 mesece, sem se odločil, da najprej kupim enomesečno vozovnico, nato pa do konca izmenjave še trimesečno. Za zadnjo sem s študentskim popustom odštel 86 evrov.

Glede upoštevanja popustov so na belgijskih železnicah precej popustljivi, za izdajo študentske vozovnice je namreč bilo dovolj, da sem na postaji pokazal pisno povabilo univerze (letter of invitation).

Prejšnja leta je veljalo, in tako tudi priporočajo na uradni strani univerze, da je dobro že več mesecev pred izmenjavo poslati prijavo za bivanje v študentskih domovih v Gentu. Moja izkušnja letos je bila, da bi se lahko tudi ob vpisu, torej okrog 10.2. še vedno prijavil za bivanje, ker so takrat še bila prosta mesta. Cena za bivanje v študentskih domovih v Gentu se je letos gibala okrog 360 evrov.

Vpis na univerzo in formalnosti: Vpis na univerzo v Gentu poteka v več stopnjah. Ves postopek je po korakih in z vsemi potrebnimi povezavami opisan na spletni strani univerze (v angleščini).

Najprej sem izpolnil elektronski vpisni list (Exchange application form), ki se nahaja na spletni strani univerze. Tega je potem potrebno podpisati in dati v potrditev tudi odgovornim na univerzi.

Z mentorico na Katedri za družinsko medicino sem se dogovoril o obsegu moje izmenjave v Gentu in ji dal v podpis učno pogodbo (Learning agreement), v obliki uradnega obrazca, ki sem ga prav tako našel na spletni strani univerze. To so mi potem še potrdili v mednarodni pisarni naše fakultete.

Izpolnil sem naš obrazec prepisa ocen (Transcript of records) in ga nesel potrditi v mednarodno pisarno naše fakultete.

Zahtevano je bilo tudi potrdilo o doseganju jezikovnih zahtev ob vpisu na Univerzo v Gentu (Language Requirements for Exchange Students), katerega sem v mojem primeru nesel potrditi v mednarodno pisarno Univerze v Ljubljani, lahko pa bi uporabil tudi potrdila mednarodnih certifikatov iz znanja angleščine (IELTS) ali pa tudi Univerzitetnega centra za jezik (UCT Gent).

Zadnje kar je bilo potrebno poslati je bilo kratka izjava v angleščini ali nizozemščini o razlogih za izmenjavo na Univerzi v Gentu.

Vse navedene dokumente sem po končanem zbiranju (25.10.2013) poslal kontaktni osebi na Univerzi v Gentu (Carole Picavet). Po slabem mesecu (20.11.2013) sem prejel elektronsko potrdilo o sprejemu skupaj z pisnim povabilom (Letter of Invitation) in potrjeno učno pogodbo.

Uradni postopek vpisa na univerzi poteka gladko in urejeno, vse za študenta na izmenjavi potrebne pisarne, pa se nahajajo na eni ulici-St. Pietersnieuwstraat.

Univerzitetna pisarna za mednarodne izmenjave, kjer se nahaja tudi kontaktna oseba je v stavbi rektorata(St. Pietersnieuwstraat 25), kjer preprosto vzameš številko in počakaš na vrsto. Splača se priti čim prej po odprtju pisarne (okrog 13. ure), ker naj bi takrat bilo najmanj gneče. Moja izkušnja to potrjuje. Tu lahko dvigneš paket dobrodošlice in urejaš nekatere stvari povezane z izmenjavo.

Pisarna za vpis in študijske zadeve je takoj v sosednji stavbi(St. Pietersnieuwstraat 33), tudi tu imajo podoben sistem z listki in številko. Ob vpisu potrebuješ pisno povabilo univerze (Letter of Invitation), osebno izkaznico, potrjeno študentsko izkaznico ali potrdilo o vpisu, potrdilo o osnovnem zdravstvenem zavarovanju (European Health Insurance Card-modra kartica,opozorijo te tudi na zavarovanje civilne odgovornosti) in osnovne podatke o kraju bivanja. Na mestu te tudi slikajo in ti takoj izdajo študentsko izkaznico, ki omogoča mnoge popuste in ugodnosti.

Opozorili so me tudi glede prijave pri mestnih oblasteh, ko pa sem jim povedal, da bom na izmenjavi le tri mesece, so mi povedali, da v tem primeru prijava ni nujna.

Dobro razvit imajo tudi informacijski sistem, saj vsak študent ob vpisu prejem osebno uporabniško ime in geslo, s katerim lahko dostopa do Athene, notranjega strežnika univerze. Tam se nahajajo številne uporabne aplikacije od celotnega Microsoft Office-a do orodij za upravljanje z viri in celo anatomskega atlasa. Na Atheni ima vsak tudi delež prostora za

shranjevanje osebnih datotek, do katerih lahko dostopa na kateremkoli računalniku fakultete.

Ob vpisu prejme vsak tudi e-mail naslov za prejemanje z delom na univerzi povezane pošte.

Študij: Nizozemski jezik je res nujen predpogoj, kar sem sam spoznal, ko sem prišel v mednarodno pisarno na fakulteti in izvedel, da sem vpisan kot Erasmus placement. To je pravzaprav pomenilo, da sem uradno prišel delat raziskovalni elektiv in je vse ostalo z medicino povezano izobraževanje, bilo bolj odvisno od njihove dobre volje in moje lastne zagnanosti in nikakor ne zagotovljeno.

Uradno je zahtevana raven jezika vsaj NVA 5 (vseh stopenj je 6) po lestvici jezikovnega centra univerze(UCT). Že pred začetkom izmenjave bi bilo potrebno priti v jezikovni center in prek pisnega in ustnega testa (cena okrog 60 evrov), dokazati znanje jezika primerno tej stopnji. Druga možnost so tudi tečaji na tem inštitutu, mislim pa, da priznavajo tudi certifikate z drugih flamskih univerz (na primer z Leuven-a).

Pripisovati celotno stanje samo znanju nizozemščine je mogoče preveč poenostavljeno, najbrž bi imel večje možnosti za sodelovanje, če bi prišel na izmenjavo v 5. letniku ali pa za celo leto. Sistem študija medicine imajo namreč zasnovan tako, da po treh letih tako imenovanega »bachelor« študija, sledijo še štiri leta »masters« študija, od katerih je šesto leto namenjeno pisanju diplomske naloge. Ker sem se prijavil v šestem letniku, in še to za samo tri mesece, so me precej logično razvrstili v raziskovalni elektiv. Težava je tudi v tem, da večina predmetov traja celo leto ali pa vsaj en semester, tako da sem si že z obdobjem izmenjave najbrž precej okrnil svoje možnosti.

Prav je, da omenim, da so osebe v mednarodni pisarni medicinske fakultete na splošno precej prilagodljive in pripravljene na dogovor. Ko sem na primer izrazil željo, da bi obiskoval predavanja iz geriatrije so mi z veseljem ugodili, bili so celo tako prijazni, da so mi natisnili urnik. Ker kasneje nimam namena opravljati izpitov iz tega predmeta, ne vem kako bi se odzvali na prošnjo take narave (na tem mestu priporočam v branje tudi poročilo Ane Dovč, ki je bila na izmenjavi v Gentu eno leto pred menoj in to za celo leto).

Prevoz: V Belgiji je prevoz lahko precej drag, obstajajo pa tudi možnosti po dostopni ceni. Lokalne prevoze po mestu večinoma opravljata dve podjetji, MIVB in De Lijn. Po Bruslju se cena vožnje, ki lahko vključuje metro, avtobus ali tramvaj giblje med 1,3 evra, če kupiš vozovnico za deset voženj (stane 13 evrov), in 2,0 evra če kupiš eno vožnjo. Cenejši je De Lijn,

ki opravlja tudi vse lokalne prevoze v Gentu, pri njih stane ena vožnja med 0,9 evra, če kupiš karto pred vstopom v avtobus ali tudi tramvaj, in 1,2 evra če jo kupiš pri vozniku. De Lijn ima tudi ugodno ponudbo za medkrajevne prevoze, za 5 evrov namreč lahko vsak kupi dnevno vozovnico, ki velja na vseh avtobusih De Lijn in s katero lahko ujameš avtobus za praktično katerikoli kraj v Flamskem delu Belgije. Slaba stran tega načina potovanja je da lahko traja precej dolgo.

Druga možnost za prevoz so tudi GoPass karte za vlak. Za 50 evrov lahko vsak, mlajši od 25 let kupi GoPass karto za 10 voženj z vlakom med poljubnima krajema.

Stroški življenja: Cene v trgovinah so podobne našim, morda nekoliko višje pri na primer sadju ali zelenjavi, cena prehrane na teden zame, kuhal sem si sam in to vse obroke, pa znaša okrog 40 evrov.

Za 25 evrov ponujajo pri največjem belgijskem ponudniku telekomunikacijskih storitev (Belgacom in z njimi povezani Proximus) mobilni telefon s predplačniško sim kartico, cena minute v notranjem omrežju pa se giblje okrog 10 centov na minuto.

Ker v stanovanju nisem imel niti kabelskega interneta, niti možnosti priključitve na brezžičnega, sem si moral urediti mobilni internet (3G), ki predstavlja precej velik strošek, za 15 evrov (pri Proximusu) namreč dobiš okrog 300 Mb prenosa. Poleg tega je te vrste internet v Belgiji mukotrпно počasen.

Dobra in precej poceni možnost prehranjevanja je tudi ulična hrana, ki je v Belgiji precej razvita. Sam sem največkrat izbral »belegde broodje«, neko vrsto sendviča. Za ceno med 3 in 5 evri pripravijo pol normalne francoske štručke, napolnjene z nadevom (namazom) po izbiri (teh je res mnogo), zraven pa ponavadi dodajo še dobršno mero zelenjave.

Dokaj popularne in pogoste so tudi prodajalne juh, kjer lahko za 3-5 evrov dobiš veliko skledo bogate juhe.

Življenje v mestu: Čeprav sam nisem živel v mestu, sem po »posledicah« lahko videl, da se ponoči mnogo dogaja. Prav tako so mi sotečajniki na tečaju nizozemščine povedali, da je ob glavni ulici za zabave (Overpoort straat) od srede do petka skoraj nemogoče spati, ker je takrat na ulici precej živahno do zgodnjih jutranjih ur (do 6h ali 7h). Nekaj pove tudi dejstvo da so belgijski mladci znani kot eni najbolj nenasitnih pivcev Evrope.

Kogar bolj zanima kultura je v večini mestnih muzejev možno dobiti študentske popuste, tako je Mestni muzej moderne umetnosti (S.M.A.K.) dosegljiv že za 1,5 evra s študentsko izkaznico.

Poročilo (6.2.2013-20.2.2013)

Z izmenjavo na Oddelku za družinsko medicino in primarno zdravstvo Medicinske fakultete v Gentu sem začel 6.2. v torek. Tu sem uradno prijavljen kot na Erasmus placement, zato imam dodeljenega mentorja- dr. Wim-a Peersmana.

Prvi dan so mi pokazali mesto na njihovem oddelku, kjer imam dostop do interneta in do tiskalnika.

Dobil sem osnovni članek, (Briones-Vozmediano E., Vives-Cases C., Peiró-Pérez R., Gender sensitivity in national health plans in Latin America and the European Union, Health Policy, [Volume 106, Issue 1](#), June 2012, Pages 88–96) s precej jasno določenimi nalogami, da najprej pridobim nekaj osnovnega znanja o gender sensitivity, gender equity in gender mainstreaming ter da nato preučim v članku uporabljeni instrument za ocenjevanje gender sensitivity v državnih zdravstvenih načrtih.

Teh prvih 14 dni je bilo namenjenih tema dvema nalogama, zdaj pa se bom posvetil predhodnemu preizkušanju preučenega orodja na zdravstvenih načrtih, ki so jih že ocenili v članku.

Mentor mi je ponudil možnost udeležbe na kongresu o staranju, ki bo potekal v Gentu 14. marca, na katerega sem se prijavil.

V drugi polovici izmenjave so mi prav tako ponudili možnost prisostvovati v ordinaciji zdravnika splošne medicine.

Pozanimal sem se o možnostih udeležbe na predavanjih iz geriatrije in sem dobil pozitiven odgovor.

Potekala bodo ravno zadnja dva tedna izmenjave od 22. do 3. maja.

BELGIJA – KU Lueven, Lueven (Miha Oražem)

Na svojo trimesečno študijsko izmenjavo sem se odpravil 4. februarja 2013. Novoustanovljena linija nizkocenovnega letalskega prevoznika med Ljubljano in Brusljem je olajšala ter skrajšala potovanje. V želji po krajši izkušnji kliničnega dela v tujini, sem si za destinacijo izbral belgijsko univerzo KU Leuven, ki je v istem letu postala sestavni del ponudbe izmenjav na naši fakulteti. KU Leuven slovi po svoji več stoletni tradiciji – ustanovljena je bila leta 1425 in je s tem najstarejša univerza v t.i. *low lands*, za medicinece pa je morda zanimivo, da je na njej v 16. stol. poučeval tudi Andreas Vesalius.

Kljub temu, da sem z vajami pričel šele dva tedna kasneje, sem se odločil za zgodnji prihod. Tako sem lahko v miru poiskal stanovanje in uredil vse ostale administrativne stvari in kar je verjetno najpomembnejše, sledil programu orientacijskih dni. Organizatorji uvodnih aktivnosti so izredno lepo poskrbeli za sprejem tujih študentov, ki predstavljajo približno 15 odstotkov vseh študentov univerze. Predavanja, izleti in odlična celostna grafična podoba so prve dni v novem okolju naredili prijetne, Leuven pa je kot manjše mesto tudi zelo obvladljivo in arhitekturno zanimivo.

Sedaj pa k bolj medicinskim stvarem. Sam sem si izbral opravljanje kliničnih vaj iz ginekologije in porodništva ter onkologije. Za koordinacijo Erasmus študentov skrbi prijazna gospa Hilde Groenen, vendar pa naj že na tem mestu omenim, da si je skoraj nujno zagotoviti mesto na kliničnih vajah (oziroma, kot tu imenujejo *clerkships*) že nekaj mesecev vnaprej kar po mailu, sicer so lahko vaši prvi dnevi precej stresni. Na srečo sem imel jaz že prej vse dogovorjeno, opazoval pa sem nekaj drugih študentov, ki še po uradnem začetku njihove izmenjave niso vedeli ali bodo lahko opravili vse obveznosti. Na žalost zaenkrat Medicinska fakulteta KU Leuven ne ponuja predavanj v angleščini, na katerih pa je prisotnost vseeno obvezna. Glede kliničnih vaj najrajši vzamejo na kirurške oddelke, saj je tam najmanj težav s komunikacijo s pacienti (zaradi jezika seveda). Leuven spada v flamski del Belgije, torej se največ uporablja flamščino, večina pa govori tudi francosko in angleško.

Na kliniki za ginekologijo in porodništvo me je lepo sprejel prof. Bernard Spitz in trenutno sem zaključil s četrtem od skupno šestih tednov. Moj tipični dan se začne ob 8. zjutraj in traja do 18. zvečer, včasih kakšno uro manj, včasih več. Kljub temu, da je to za naše ramere skoraj nepredstavljivo dolgo pa se ne pritožujem preveč, saj to pomeni več priložnosti za asistiranje ali samostojno izvajanje različnih postopkov. Večino časa sledim specializantom (imenujejo se asistenti) v ambulantah (*consultations*). Delo je organizirano tako, da naekrat delajo trije ali štirje specializanti, ki preden odpustijo pacienta domov, odidejo na hodnik, kjer se

posvetujejo z nadzornim specialistom, ki nato presodi ali mora še sam pregledati pacienta. Veliko je tudi možnosti prisostvovanja tudi ginekološkim operacijam, porodom, ultrazvočnim in drugim preiskavam. Posebno mesto imajo tukajšnji študenti 7. letnika medicine (koasistenti), ki to zadnje leto študija posvetijo t.i. prespecializaciji izbrane veje medicine in so razpisani na različna delovišča, zato se je treba prilagajati tudi njihovim urnikom, saj ne moreta npr. ultrazvoku slediti dva dodatna študenta.

Prvi vtisi so zelo pozitivni in tudi jezik ne predstavlja nepremostljive prepreke, saj so asistenti vedno pripravljene prevesti ključne stvari. Vsekakor pa bi svetoval predhodno učenje jezika, če nameravate na izmenjavi ostati cel semester ali več.

ČEŠKA – Charles University in Prague (Matic Domjan)

Zdi se mi, da bo najbolj pregledno, če razdelim moje poročilo na odseke glede na temo. Logično torej začnemo pri samem začetku:

PRIJAVA IN PAPIROLOGIJA

Za izmenjavo se prijavite v februarju, temu nato sledijo pogajanja z vsako katedro posebej. Na srečo je ta pot našim predhodnikom zahvaljujoč že dobro uhojena. V glavnem ni pri omenjeni zadevi nobenih večjih težav; v petem letniku lahko v Pragi opravite večino predmetov, izjema so Ortopedija in Sodna medicina, za katere profesorji zahtevajo, da izpit opravite pri nas doma, in pa FRM, saj na Karlovi univerzi nimajo ekvivalentnega predmeta; ampak bodite brez skrbi, s profesorjem se je možno marsikaj dogovoriti.

Svetujem vam, da se poskusite čim več dogovoriti preko e-pošte, saj vam bo to prihranilo čas, energijo in tekanje od ene do druge katedre.

Glede stomatologije morate poiskate prof. Ihan Hrenovo na stomatološki kliniki (ponavadi tega nihče ne ve).

PRIHOD

Kar se tiče prevoza, imate na relaciji Ljubljana-Praga kar nekaj možnosti. Najbolj elegantna rešitev je avto, če le imate to možnost. Še posebej če tja odhajate za 2 semestra, je prtljage na začetku ogromno, pot pa kar dolga. Z avtom potrebujete približno 8 ur.

Za kasnejša potovanja je vlak verjetno najboljša izbira, možnost je seveda tudi letalo, vendar je karta draga. Če vas potuje z vlakom vsaj šest, dobite na poti iz Prage v Ljubljano skupinski popust.

Na facebook-u pa obstaja tudi skupina »Slovenci v Pragi + pivo«, ki je nekakšen ekvivalent slovenski strani prevozi.org. Na tej strani ljudje, ki živijo ali študirajo v Pragi, objavijo, kdaj odhajajo, v katero smer in koliko prostora imajo v avtu.

NAMESTITEV

V Pragi imate glede tega dve možnosti, to sta stanovanje in študentski dom. Od vas je odvisno, kaj si želite. Jaz sem izbral slednje in mi ni žal. Seveda pa imata obe možnosti svoje prednosti in slabosti.

Večina Erasmus študentov, ki se odloči za študentski dom, je nastanjenih v domu Hostivar. Ta se nahaja približno 10km stran od centra, vendar bodite brez strahu, javni prevoz je fenomenalen, izbirate lahko med metrojem, tramvajem in busem, tako da do centra potrebujete približno pol ure.

Študentski dom vam na izmenjavi nudi številne prednosti: na začetku spoznate ogromno novih ljudi, vedno se kaj dogaja, skupne večerje, zabave na hodniku,... Z začetkom semestra pa tudi spanje in učenje ni problem, saj zahtevajo tišino po 22h.

Oprema v domovih je dokaj dotrajana, potrebujete svoje kuhinjske potrebščine, obešalnike, itd. (Brez skrb, imajo IKEO!:) Mene to ne moti, zato nameravam tukaj tudi ostati, saj je življenje tu res zabavno.

Blizu doma se nahaja trgovina, študentski športni center (stadion, tenis igrišča, bazen, namizni tenis, košarka...), dve tramvaj postaji stran pa je tudi velik nakupovalni center s kino dvoranami.

Po drugi strani pa si lahko poiščete stanovanje v centru Prage, kar je veliko bolj priročno zaradi vaj v bolnišnicah na drugem koncu Prage.

Mesečna najemnina za sobo v domu je 120 evrov, za sobo v stanovanju pa se gibljejo cene okoli 200-400 evro.

ŠTUDIJ

Študij na Karlovi univerzi se malo razlikuje od študija pri nas doma, a v osnovi stvari potekajo podobno. Vaje se opravi v enem bloku, začne se zjutraj s predavanjem, nato se delo nadaljuje na oddelku, z bolniki. Na koncu sklopa se opravi izpit, lahko tudi kasneje, odvisno od dogovora s profesorjem.

Seveda izpita ni potrebno opraviti, saj dobite kreditne točke že samo s prisotnostjo na vajah.

Skozi celoten proces vas bo vodila nadnaravno prijazna ga. Jana Parkanova, ki vam bo v veliko pomoč glede pravzaprav vsega.

Priporočam tudi obiskovanje tečaja Češkega jezika; kot boste videli, se da veliko naučiti v kratkem času.

MESTO IN ZABAVA

Kot vam je verjetno že znano, je Praga prečudovito mesto, sploh na začetku imate veliko za videti. Glede zabave ne bom izgubljal preveč besed, sej morate to sami doživeti, lahko pa rečem, da je tukaj neverjetno. Nešteto možnosti in stilov, zabave so organizirane prav vsak dan in to na popolnoma drugačni ravni kot v Ljubljani☺

Veliko je tudi možnosti kulturnega udejstvovanja, kot Erasmus študenti si lahko za malo denarja ogledate vrhunske opere, koncerte in razstave.

Na Karlovi univerzi deluje tudi nekakšno mednarodno društvo, ki kar naprej organizira zabave, kulturne dogodke, večere češkega filma, izlete..

Na splošno je na Češkem življenje malo cenejše, vendar v Pragi kot prestolnici ni čisto tako, razen v živilskih trgovinah, so cene kar primerljive ljubljanskim.

Še nekaj koristnih povezav:

<https://is.cuni.cz/studium/eng/predmety/index.php?KEY=Az1>

<http://www.lf1.cuni.cz/en>

<http://www.erasmusinprague.com/>

<http://spojeni.dpp.cz/>

<http://www.mapy.cz/>

<http://www.esemes.cz/>

<http://www.lf1medsoc.cz/> (podobno naši strani MedenoSrce)

<http://www.ic-cuni.cz/> (mednarodni klub Karlove Univerze)

<http://www.studentflats.cz/> (iskalnik stanovanj)

DANSKA – University of Copenhagen (Katarina Muhič)

V Kopenhagen sem prispela 7.1.2013. Ta dan smo tudi začeli s predsemestralnim tečajem danskega jezika, ki je potekal pod okriljem Oddelka za skandinavske študije in lingvistiko Univerze v Kopenhagenu. Udeležili smo se ga študenti na Erasmus izmenjavi kot tudi ostali študenti iz neevropskih držav, ki opravljajo ta semester na Univerzi v Kopenhagenu.

Tečaj je trajal 3 tedne, potekal je 5-krat tedensko od 9.00 do 12.30. Po 3 tednih smo imeli pisni izpit, ki je trajal 2 uri in nekaj dni za tem še ustni izpit pred komisijo. Na obeh delih sem dosegla 12/12 točk po 7-stopenjski ocenjevalni lestvici, ki jo uporabljajo na Danskem.

Semester in s tem vaje v bolnišnici se začnejo 18.2.2013. Prav tako se ta dan začne nadaljevalni tečaj danskega jezika, ki bo potekal dvakrat tedensko po 3 šolske ure.

Komunikacija in odziv s strani mednarodne pisarne tukajšnje medicinske fakultete sta presenetljivo slaba. Odgovorni se ne odzivajo na e-maile, podatke o času in kraju študija sporočajo zadnji trenutek. Šele nedavno so nam sporočili, da moramo s seboj na izmenjavo prinesiti negativen rezultat testiranja za MRSA bakterijo, kljub temu, da je iz e-maila bilo razvidno, da so za to vedeli že vsaj septembra 2012. Na spletni strani in v njihovih dotedanjih e-mailih ni bilo tega podatka. Če bi to testiranje opravili doma v Sloveniji, bi bilo zastonj, tukaj bi naj bila cena vsaj 200 €. Še vedno ne vemo, kako bomo stvar rešili in, ali v bolnišnici dejansko zahtevajo test.

Več informacij o samem delu v bolnišnici in na fakulteti lahko sporočim po 18.2.2013.

DANSKA – University of Copenhagen (Marko Kastelic)

Moje ime je Marko Kastelic, sem študent 6. letnika in opravljam Erasmus izmenjavo na Univerzi v Kopenhagenu. Hkrati z mano izmenjavo opravlja tudi Katarina Muhič.

Z izmenjavo sem pričel v začetku januarja, ker je bil pred začetkom samih vaj organiziran tritedenski tečaj danskega jezika.

Z vajami sem začel 18. 2. na pulmološkem oddelku bolnišnice Hvidovre, kjer sem 5 tednov opravljal internistični del vaj.

Tipičen dan na oddelku je potekal tako, da smo najprej skupaj z drugimi študenti sodelovali na jutranjem raportu, ki je bil žal večinoma v danščini. Nato smo se razporedili na oddelek, v ambulanto ali na urgenco, tako da smo vsak dan zamenjali mesto. Na oddelku sem sledil zdravnikom na viziti in skupaj z njimi pregledoval paciente, izvide in spremljal odločitve o nadaljnjem zdravljenju in jemal vzorce arterijske in venske krvi ter vstavljal venske kanale. Na urgenci sem ravno tako sledil zdravnikom in skupaj z njimi pregledoval paciente, v ambulanti pa sem večinoma le opazoval delo. Sodeloval sem tudi pri posegih, kot so npr. plevralna punkcija in drenaža in opazoval bronhoskopije. Komunikacija s pacienti je žal v veliki večini potekala v danščini, tako da je bilo malo priložnosti za samostojno delo, so pa zdravniki in sestre vedno tudi prevedli in pojasnili vse v angleščini. Sodeloval sem tudi na t.i opoldanskih konferencah, kjer so oddelčni zdravniki skupaj s svojimi nadrejenimi razpravljali o aktualnih pacientih, kar pa je potekalo v angleščini.

Kirurški del vaj sem začel 22. marca na oddelku za gastrokirurgijo, ravno tako v bolnišnici Hvidovre. Tudi tukaj se zjutraj najprej študentje udeležimo raporta, ki žal zopet poteka v danščini. Temu sledi konferenca na radiološkem oddelku, kjer skupaj z radiologi pregledamo in prekomentiramo izvide vseh pacientov z oddelka, ki so potrebovali kakršnokoli slikovno diagnostiko. Nato pa imamo študentje zopet več možnosti: lahko odidemo v kirurški blok in se udeležimo operacij; če so laparoskopske, le opazujemo, pri drugih, posebno manjših posegih, pa tudi asistiramo. Lahko odidemo na oddelek ali urgenco, kjer zopet sledimo zdravnikom - skupaj z njimi pregledujemo paciente ali pa gremo z njimi v operacijsko dvorano, če so poklicani za asistiranje pri operacijah. Lahko odidemo tudi v ambulanto ali pa opazujemo gastro-/kolonoskopije. Na začetku smo imeli organiziran tudi kratek tečaj šivanja.

S kirurškim delom vaj zaključim 4. maja, nato pa sledijo od 20. do 31. maja vaje iz anesteziologije v bolnišnici Rigshospitalet.

Tuji študentje smo v bolnišnici na splošno zelo lepo sprejeti in osebje se potrudilo, da od vaj odnesemo največ. Edina ovira je občasno jezik, saj (predvsem je bilo to očitno na pulmološkem oddelku) velikokrat onemogoča samostojno delo s pacienti. Edino relativno negativno izkušnjo smo imeli le s samo koordinatorko za Erasmus, ki je za študente zelo

težko dosegljiva (sploh je bilo tako pred samim začetkom vaj, kjer še zadnje dni pred začetkom nismo imeli nobene informacije, kje in kdaj začnemo).

FINSKA – University of Turku, Turku (Marija Maja Mlinar)

Na erasmus študijsko izmenjavo sem se odpravila 30.7.2012 v mesto Turku na Finskem. Prispela sem naslednji dan in na avtobusni postaji me je pričakala prijazna tutorica. Skupaj sva se odpravili do pisarne za študentske domove, kjer sem prejela ključ stanovanja. Potem sva skupaj odšli do apartmaja (živim v naselju s študentskimi bloki, v stanovanju, kjer imam svojo sobo in si kuhinjo ter kopalnico delim še z 2 dekletoma). Zvečer mi je tutorica razkazala mesto, drugi dan pa sva opravili skorajda z vsemi potrebnimi papirji (prijava na tukajšnjo univerzo, računalniški center...).

2.8.2012 smo začeli z EILC tečajem finščine. Ta je bil zelo intenziven, vsak dan smo se učili nove stvari. Bili smo v dveh skupinah po 16 ljudi, zato je bilo lažje vsem sodelovati, govoriti. V sklopu tečaja smo imeli organizirane tudi razne ogledе mesta, muzejev, piknik, izlete na bližnje otoke. Sam tečaj je bil izredno dobrodošel, tako zaradi osnov jezika, kot tudi zaradi začetnega spoznavanje novih ljudi, nove kulture, mesta, prilagajanja na nov način življenja. Zaključili smo 24.8. z zaključnim izpitom in poslovnim kosilom. Izpit smo vsi opravili. Prav tako smo vsi udeleženci tečaja na koncu ugotovili, da je bilo veliko bolje priti v Turku en mesec prej in počasi urediti vse zadeve za nemoten študij, ki se je začel zadnji teden avgusta.

Zadnji teden v avgustu smo imeli "orientation course", kjer so nam razložili in predstavili vse stvari, ki jih moramo opraviti, vse dejavnosti, v katere se lahko vključimo. Tisti, ki smo bili že na tečaju finščine, smo vse stvari praktično že naredili, vendar je bilo kljub temu zanimivo. Hkrati pa smo se spoznali tudi s sošolci.

3.9.2012 sem začela s pravo izmenjavo. 14 dni sem preživela na ortopediji. Skorajda vsak dan sem bila v bolnišnici ob osmi uri zjutraj, potem pa sem vsakodnevno asistiralala pri operacijah kolen in kolkov. Ponavadi dve operaciji dnevno. Bila sem navdušena nad dejstvom, da sem lahko ves čas asistiralala, že prvi dan, kirurgi pa so tudi bili veseli, da imajo asistenco, saj jim asistentov močno primanjkuje.

Ker ortopedija ni bila v mojem študijskem načrtu (tega sva s tukajšnjo koordinatorko nekoliko spremenili v času mojega prihoda), sem morala spremeniti le tega. Rekli so, da mi lahko ponudijo samo 2 tedna vaj iz kirurgije, zato sem imela naslednja 2 tedna prosto.

Naslednji teden začnem z vajami iz interne medicine, 3 tedne na gastroenterološkem oddelku, potem 2 tedna ginekologije, 2 tedna interne medicine na kardiološkem oddelku in 3 tedne na endokrinološkem oddelku.

Do sedaj so stvari potekale nemoteno, vsi zdravniki in sestre, koordinatorji... so zelo prijazni in lahko dostopni za kakršnakoli vprašanja.

FRANCIJA – Université Bordeaux Segalen, Bordeaux (Bogomila Hosta)

Svojo izmenjavo v Bordeaux-u sem začela v začetku novembra na oddelku za kardiologijo v bolnišnici Haute-Leveque.

Ker sem se odločila za opcijo *stage libre*, je bilo pravzaprav vseeno kateri mesec začnem (a obvezno s prvim delovnim dnevom v mesecu). *Stage libre* pomeni, da tu opravljam samo vaje, nimam pa predavanj in izpitov, kar je nekako najbolj primerljivo s slovenskim šestim letnikom medicine. Hkrati to tudi pomeni da zamenjaš oddelek (po lastni predhodni izbiri) vsak mesec, kar je po eni strani dobro ker spoznaš tako več oddelkov, po drugi strani pa tudi bolj naporno saj se vsak mesec prilagajaš novemu načinu dela in sistemu na oddelku.

Začetek izmenjave novembra sicer ni bil najbolj posrečen. Prvič, ker so bile prvi teden novembra za mnoge še počitnice in sem imela velike težave z urejanjem papirjev (zaprte pisarne in uradi). Drugič pa tudi zato, ker se normalno vse dejavnosti za študente začnejo z začetkom študijskega leta, to je septembra. Jezikovni tečaji, spoznavni večeri in športni programi so bili sredi novembra že v polnem teku in težje se je bilo naknadno vključevati, kot pa začinjati skupaj z ostalimi.

Prvi mesec na kardiologiji je bil dokaj stresen. V prvi vrsti zaradi jezika. Vsekakor v Francijo ni za priti, če nimaš osnovnega znanja jezika. Sama sem imela dokaj dobro predznanje splošne francoščine, vendar se pri razumevanju strokovnih pojmov to ni dosti poznalo. Imena bolezni, zdravil, komunikacijo s pacienti, pisanje poročil in razlaganje patofiziologije ter mehanizmov sem osvajala cel mesec. Zdaj je že precej dobro, na začetku pa sem imela s tem kar težave. Drug problem pa predstavlja opremljenost s praktičnimi veščinami in znanjem. Tu začnejo študentje z resnim delom na oddelku in delno odgovornostjo za svoje paciente že v četrtem letniku. Kar sem jaz počela prvič, so vsi moji mlajši sošolci naredili že mnogokrat: posneti EKG, vzeti kri, opraviti preproste teste ipd. S praktičnim znanjem so tako v četrtem

letniku mnogo bolj opremljeni, kot mi v šestem. Sem se pa zato mnogo naučila in vesela sem, da sem imela tako priložnost.

Kardiologijo sem opravljala pri prof. Bonne, ki ima pod seboj dva oddelka. Prvi je klasični bolnišnični oddelek s pretežno srčno patologijo (srčno popuščanje, srčni infarkt, bolezni zaklopk, aritmije...), ter drugega, ki je pravzaprav tedenski center preventive in odkrivanja faktorjev tveganja za kardiovaskularne bolezni (tu so pretežno pacienti po preboleli možganski kapi ter pacienti s klavdikacijami v spodnjih okončinah). Vaje sem prva dva tedna opravljala na prvem oddelku, druga dva tedna pa na drugem, saj se je vmes zamenjal cikel vaj francoskim študentom, kar je prineslo novo razporeditev študentov po oddelkih. Tako sem se srečala s pretežno vso patologijo v kardiologiji, česar sem zelo vesela.

Moj običajni delovni dan se je začel ob 8:00. Najprej smo študentje pregledali koliko je novih sprejemov in si jih med seboj razdelili. Običajno je dobil vsak po enega ali dva nova pacienta na dan. Nato smo pregledali vso staro dokumentacijo pacientov ter opravili pregled pacienta. Sledilo je izpolnjevanje podrobnega poročila o zgodovini in trenutnem stanju pacienta (formular dolg dobrih 10 strani). Sledila je vizita z mentorjem, včasih pa tudi sestanek z zdravniki, medicinskimi sestrami in dietetiki ali kratko predavanje na določeno temo. S pacienti smo opravili tudi lažje teste, če je bilo potrebno (šestminutni test hoje, EKG ipd.). Okoli druge ure popoldan smo običajno zaključili z delom. Enkrat na mesec pride vsak študent na vrsto za sobotno dežuranje na oddelku.

V decembru nadaljujem svojo izmenjavo v bolnišnici Pellegrin na oddelku za plastično kirurgijo in kirurgijo roke.

Toliko zaenkrat o mojih vtisih s prvega meseca izmenjave.

FRANCIJA – Claude Bernard University, Lyon (Eva Vičič)

Uradni (bolnični) del svoje Erasmus izmenjave sem začela 21. januarja 2013 v bolnici *Hôpital Cardiologique Louis Pradel*, na kardiologiji. Začetek izmenjave je bil zelo naporen, in sicer predvsem zaradi dolgega dolgega urnika (od 9h do 19.00 vsak dan... razen ob petkih, šiuh!). Na francoščino sem se kar hitro privadila... do sedaj morda že nekoliko preveč, saj opažam, da se mi sedaj ob govorjenju angleščine v misli vrivajo francoske besedne zveze, čeprav sem bila prepričana, da se mi ob ogromni kolčini preštudiranih medicinskih angleških virov in, morda še pomembneje, nešteti pogledanih anglosaških nadaljevankah in filmih, to res ne more zgoditi. Pa se je. Skratka, najtežja jezikovna bariera zame je bila ljubezen Francozov do

medicinskih kratic. Francozi obožujejo napisat anamnezo in status v kraticah, zaradi česar sem prve dva tedna svoje francoske sošolce neprestano spraševala *C'est quoi ça, OMI? C'est quoi ça, TA?* itd... (če bi se jim le dalo *OMI* napisat s polno besedo *oedèmes aux membres inférieurs*, bi verjetno skoraj vsak medicinec, tudi če ne govori francosko, ugotovil, da gre za *edeme* spodnjih okončin). Ne hecam se, velikokrat sem poročilo pacientove pretekle anamneze našla zapisano zgolj v kraticah: HTA (hipertenzija), IDM (miokardni infarkt), SOAS (spalna apneja), DNID (diabetes)... Kljub poplavi kratic pa sem že prvi teden začela sama sprejemati paciente na oddelek. Oddelek je bil 'tedenska bolnišnica', kar je pomenilo, da so tekom tedna pacienti prihajali za dan, dva, tri ali tudi več (med 3 in 10 pacientov na dan, odvisno od dneva), ob petkih dopoldne (ki traja na tem oddelku vsaj do približno 15. ure) pa smo jih odpustili bodisi domov bodisi na kak drug oddelek. Moja naloga je bila torej popolnoma identična nalogam fr. študentov; se pogovoriti s pacientom, ga pregledati in anamnezo ter status zapisati v njegov dosje. Vsak študent je svojega pacienta nato sledil preko tedna, ga vsak dan pregledal, naredil svojo malo vizito po oddelku. Poleg tega pa še obilica administrativnih nalogic, kot so pisanje napotnic, faksiranje le-teh na druge oddelke itd itd. In predvsem, veliko veliko EKG-jev. Na koncu sem znala že miže prilimat elektrode na pacienta, toliko sem jih naredila. Približno dvakrat tedensko smo naredili tudi eno veliko vizito z dvema zdravnicama z oddelka, načeloma pa smo se študenti nonstop držali predvsem specializantke (zanimivo je, da specializanti tu obdržijo nekakšen 'status študenta' vse do konca specializacije, ko morajo napisati svoje diplomsko delo; velikokrat tudi sami sebe niti ne poimenujejo kot 'zdravnika', ko se predstavijo pacientu; vseeno pa imajo precej večjo avtonomnost in v tem oziru tudi odgovornost kot specializanti pri nas).

Drugi staž oz. vaje sem pričela v začetku marca v 'dnevni bolnišnici' na hematologiji (v ogromnem bolnišničnem kompleksu Centre Hospitalier Lyon Sud). Ne samo, da je bil urnik tu nekoliko prijaznejši (običajno sem delo zaključila okoli 17. ure), tudi ekipa je bila veliko prijetnejša kot na kardiologiji. Na splošno ta oddelek tu slovi kot zelo dober in super in kul in vsa že vnaprej visoko postavljena pričakovanja so se izkazala za resnična. Boljšega specializanta, zdravnic, francoskih sošolcev, medicinskih sester, tajnic in vseh ostalih z oddelka si res ne bi mogla želeli. Tudi tu sem morala vsak dan napisati okvirno 5 anamnez in statusov, je pa velikokrat šlo za paciente, ki so v bolnico prihajali bodisi na kemoterapijo, bodisi na transfuzije ali rutinske post-transplantacijske preglede, tako da sem tekom 6 tednov nekatere paciente že zelo dobro spoznala. Bilo je seveda tudi nekaj birokracije (ampak glede na to, da so francoski medicinski študenti za svoje delo v bolnici plačani (opomba avtorice: Erasmus študenti temu plačilu izvzeti), mislim, da se ne bi smeli preveč

pritoževati nad tem), kar je zajemalo predvsem predpisovanje zdravljenj v računalniškem sistemu *Cristalnet* (francoski digitalizirani dosjeji bolnikov) za paciente naslednjega dne. Brez skrbi, vsa navodila so prišla s strani specializanta/zdravnic. Posebnost francoskega študija medicine v primerjavi z ostalimi evropskimi državami (in govorila sem s precejšnjimi tujimi študenti) pa je, da se v Franciji študenti *morajo* že v času študija naučit določenih gest, ki jih pri nas npr. zaupajo šele specializantom (npr. lumbalna punkcija, aspiracija kostnega mozga...). In to slednjo, aspiracijo kostnega mozga, sem se tudi sama naučila tu zelo dobro opraviti. Tekom staža sem jih naredila vsega skupaj 5. Čeprav se mi je sprva zdelo vrtanje v kost s precej velikim trokarjem nekaj popolnoma nemogočega in preveč strašljivega, lahko rečem, da sva zadnji dan vaj s sošolko vse aspiracije opravili res brezhibno in skorajda kot po tekočem traku. Ta oddelek mi bo za vedno ostal v spominu kot lep primer, kako pomembno je dobro počutje in odnosi s sodelavci na delovnem mestu, še posebno takem, kjer so nekatere bolezni res hude.

FRANCIJA – Claude Bernard University, Lyon (Eva Županič)

Če ste se odločili za izmenjavo v Lyonu in zdaj morda oklevate, takoj prenehajte! :)

Kljub temu, da se boste na začetku soočali z ogromno francoske birokracije (ki je res svojevrstno zapletena in načne še tako močne živce), lepota in vrvež mesta na koncu vse poplačata.

VPIS: Pri vpisu na fakulteto je na voljo nekaj francoskih študentov, ki pomagajo pri izpolnjevanju obrazcev. Pri vpisu potrebujete fotografije; te imate lahko s seboj, na večjih postajah metroja pa so kabine, kjer se lahko fotografirate za 5 evrov. Potrdilo o vpisu na fakulteto boste potrebovali za pridobitev študentske sobe, zavarovanje študentske sobe, TCL kartice za prevoz,... Če opravljate vaje, morateskleniti posebno zavarovanje (*assurance civile professionnelle*), za kar boste odšteli 28 evrov.

NASTANITEV: Če se odločite za nastanitev v študentski sobi vam svetujem, da pripotujete med tednom, saj med vikendom sobe ni mogoče prevzeti. Zaradi poznih letov sem sama pripotovala v soboto in dva dni bivala v hostlu (*Auberge de jeunesse Vieux Lyon*). Za nočitev z zajtrkom boste odšteli 22 evrov, temu pa prištejte še 7 evrov za obvezno včlanitev v verigo *Hi hostlov*.

CROUS je nekakšna študentska organizacija, preko katere je mogoče pridobiti cenejšo študentsko nastanitev. V teoriji so na voljo garsonjere (oz. studii), sobe z lastno kopalnico in standardne sobe. V teoriji: studio je namreč mogoče dobiti, samo če se na izmenjavo odpravite za celo leto, število sob z lastno kopalnico pa je zelo zelo omejeno. Sama sem namreč zaprosila za sobo te vrste (kar sem podčrtala, poudarila), v odgovoru pa so mi samo zatrdili, da sem dobila sobo. Misloč, da imam sobo z lastno kopalnico (in po tem, ko sem že plačala dražje zavarovanje), sem na samem mestu izvedela, da take sobe v moji rezidenci (Mermoz) sploh niso na voljo.

Mermoz je študentska rezidenca v osmem okrožju; kar daleč od centra, vendar blizu fakultete. Sobe so majhne in preproste, pohištvo dotrajano. Osebno me je najbolj motil vonj po starem. Kopalnice so skupne, 'kuhinja' je prostor, kjer je umivalnik, dve električni plošči in mikrovalovna pečica. Če si želite kuhati, morate vso posodo prinesiti s sabo ali pa jo kupiti. Prav tako ni nikjer hladilnikov; te si študentje kupujejo sami in jih imajo v sobah.

S sobo nisem bila zadovoljna, zato sem na fakulteti zaprosila, če je možna zamenjava. Ker je neka oseba razveljavila najem sobe v drugi rezidenci (André Allix), sem jo na veliko srečo lahko nadomestila. Kljub temu, da je stanje 'kuhinje' in sanitarij približno enako (jih je nekoliko več glede na število oseb) in da je rezidenca precej dlje od fakultete (ampak je bližje centru), sem mnogo bolj zadovoljna. Soba je nekoliko večja, pohištvo novejše, v vsaki sobi je majhen hladilnik, ni vonja po starem, okolica je mnogo lepša. Vendar pozor; kljub temu, da je na zemljevidu rezidenca zelo blizu centra mesta, se nahaja na hribu; če zamudite zadnji avtobus, lahko izbirate med taksijem in polurnim pešačenjem v hrib (pa ni tako hudo, pa še dobro za kondicijo!).

V vseh študentskih domovih si morate posteljnino kupiti sami oz. jo lahko najemate v domu (10 evrov mesečno).

Glede nastanitve vam težko svetujem; nekateri študenti se sprijaznijo s stanjem študentske sobe, drugi se odpravijo na lov za stanovanjem. Najemnine so kar visoke, gibljejo se med 400 in 500 evri na mesec, stanovanja je zelo težko najti. Večina, ki sem jih spoznala v hostlu, je stanovanje iskala tudi po teden dni in več...

FRANCOSKA 'ŠTIPENDIJA': Če boste nastanjeni v študentskem domu, vam tam pomagajo pri prijavi na socialno pomoč (CAF), do katere so upravičeni vsi študentje. Pri tem boste potrebovali rojstni list, postopek traja mesec ali dva, zato na denarno nadomestilo ne računajte kmalu!

BANČNI RAČUN: Pri vpisu vprašajte študente, na kateri banki se spleta odpreti račun (potrebovali ga boste za CAF,...). Pri banki Societe Generale imajo ugodno ponudbo, če odprete račun preko posrednika na fakulteti (pri nas je bila to študentka), vam na račun nakažejo 90 evrov. Ni slabo 😊

TEL. ŠT.: Vsekakor boste potrebovali francosko telefonsko številko. Poskrbite, da imate odklenjen telefon, v nasprotnem primeru, lahko to storite tudi tukaj (okrog postaje Guillotière jih kar mrgoli). Svetujem Free mobile ali B & YOU, 'naročnino' sklenete preko interneta, s Free mobile imate na voljo zastoj klice na stacionarne telefonske številke po Evropi, mobilne št. v Franciji, neomejena sporočila v Franciji, 3 GB interneta.

PREVOZ: TCL (transport en commun lyonnais) je zelo dobro organiziran sistem, kot študentu vam pripada nižja tarifa. Za 15 evrov letno lahko uporabljate VeloV, lyonsko različico ljubljanskega Bikelj-a. Študenti, ki ostanejo na izmenjavi dalj časa in nameravajo več potovati, si kupijo karto 12/25 (za 50 evrov), z njo so vam celo leto na voljo cenejša potovanja z vlakom. Super stvar, če nameravate potovati v okoliška mesta (ali dlje). Okolica Lyona je namreč prečudovita, ogromno prisrčnih malih mestec (Peruche, Annecy, Vienne,), veliko jih obišče Grenoble, Ženevo,...

INTERNET: Če boste v rezidenci Allix ne dovolite, da vas nastanijo na koncu hodnika, razen če se želite pogovarjati po Skypu s hodnika. V sobi imam spodoben WI-FI signal samo ob 4 ponoči in morda kak vikend, ce večina ljudi odide domov. Uporabljam samo internet na telefonu in na fakulteti. Če boste nastanjeni v rezidenci Mermoz potrebujete kabel za internet.

VAJE/PREDAVANJA: Sama na izmenjavi opravljam samo vaje, ki se izvajajo v 6-tedenskih ciklih. Trenutno končujem vaje iz kirurgije v bolnici Edouard Herriot, s katerimi sem zelo zadovoljna: sem na oddelku splošne/abdominalne kirurgije, kjer izvajajo operacije po programu. Vsi, s katerimi sem imela stik (profesorji, specializanti, sestre, študentje, ostalo osebje), so bili zelo prijazni in pripravljeni pomagati. V operacijskem bloku sta vedno dva študenta, ki se izmenjujeta pri asistiranju, v ambulantah pa študenti sodeluje pri pogovoru in pregledu bolnikov, kamor ti pridejo pred- ali pooperativno. Vse seveda poteka v francoščini, v pomoč so vam francoski študentje in pa tečaj francoščine, kjer se obravnava tudi medicinsko obarvane tematike. Pričakuje se, da se na vaje prihaja točno, okrog 13 je čas za kosilo (menza v bolnici je solidna), odhod po dogovoru z mentorjem. Francoski študentje

morajo opravljati 12- ali 24-urna dežurstva, kar ne velja za Erasmus študente. Za vaje Erasmus študentje ne prejmejo plačila.

PASS CULTURE: Super stvar, za 4 evre so vam na voljo gledališke, plesne predstave, koncerti,... Vsakemu študentu pripada največ 8 takih vstopnic, kupite jih lahko samo s čekom, za katere morate posebej zaprositi na banki (oz.prosrite kakega drugega študenta, da vam ga napiše). Ja, francoska birokracija :D

NOČNO ŽIVLJENJE: Redne Erasmus zabave, obilica koncertov, festivali,...dolgčas vam zagotovo ne bo! ;)

FRANCIJA – Universty of Strasbourg, Strasbourg (Jure Colnarič)

Prihod

V Francijo sem se odpravil dva tedna pred začetkom izmenjave, ker sem moral najti stanovanje. Vsi Erasmus študentje smo se lahko aprila prijaviili za sobo v študentskem domu, a sem poleti dobil obvestilo, da si moram stanovanje poiskati sam. Nekako v navadi je, da študentje pridejo v Strasbourg in od tukaj s pomočjo študentskih organizacij ali na lastno pest poiščejo bivališče (spletne strani (leboncoin, appartager) in agencije). Moja izkušnja z njimi je bila slaba, a mi je po okoli desetih dnevih iskanja uspelo najti garsonjero (fr. studio) v privatnem študentskem domu. Udeležil sem se tudi tečaja francoskega jezika, ki ga organizira univerza, a me ni navdušil. Ta zgloda tako, da čez teden individualno na računalniku rešuješ naloge iz cd-ja in knjige, v petek in soboto pa se imaš možnost prijaviti na »atelje« s profesorjem in sedmimi drugimi študenti, kjer debatiraš o izbrani temi.

Organizacija študija

V petek pred začetkom moje izmenjave smo vsi Erasmus študentje medicine bili povabljeni na predstavitev fakultete in razgovor z gospodom Vicentom, tukajšnjim koordinatorjem, in mu razložili, katere predmete in stažiranja želimo opravljati v naslednjih dveh mesecih. Izbral sem staž iz oftalmologije (1.-15. oktober), ORL (15.-30. oktober) in ginekologije (november), hkrati pa predavanja iz oftalmologije in ginekologije, ki se po dveh mesecih končajo z izpitom Načeloma je vsak semester razdeljen na dva meseca prakse in dva meseca predavanj, a ker sem moral opravljati obveznosti dveh fakultet, domače in tukajšnje, sem izbral prakso in predavanja v istem obdobju.

Študij

Na praksi iz oftalmologije v kliničnem centru Nouvel Hopital Civil sem spremljal (gledal in poslušal) delo enega od profesorjev v ambulanti in v operacijski sobi. Ko ga ni bilo, sem bil s specializanti. Zelo pomembno je, da izkažeš zanimanje in da veliko sprašuješ, saj je odvisno le od posameznika, ali bo kaj odnesel od vaj ali ne. Ker je bilo na začetku moje znanje francoščine slabše, sem vsak dan, ko sem se vrnil iz oddelka, prebral nekaj poglavij v francoski skripti oftalmologije, da sem se seznanil s strokovnimi besedami in drugi dan boljše razumel.

Na začetku izmenjave je treba urediti veliko stvari: najti stanovanje, odpreti račun pri banki (prakse so plačane, v 4. letniku 100€/mesec, v 5. in 6. pa 200€/mesec), izpolniti veliko dokumentov za finančno pomoč za stanovanje, popuste za vozovnice za tramvaj in drugo, kar pa tukaj v Franciji vzame veliko časa. A se je situacija po nekaj slabe volje in skrbi na začetku sedaj umirila.

FRANCIJA – Universty of Strasbourg, Strasbourg (Katarina Bizjak)

V Strasbourg sem prispela 25. septembra 2012, na 10-mesečno Erasmus izmenjavo; v tem obdobju imam vaje iz interne medicine, kirurgije in družinske medicine.

Po delno neprespani noči v spalniku vlaka iz Muenchna (neprespanosti so močno prispevali 'hlapi' ljudi v vagonu, ki so se vračali iz Oktoberfesta) sem izstopila v deževno in megleno alzaško jutro. Najprej sem oddala prtljago v omarice na železniški postaji; za enostavnejše pohajkovanje in kersem si nameravala poiskati sobo v hostlu po ureditvi vse potrebne birokracije na fakulteti.

In tako se je dogodivščina začela. Najprej sem si na hitro ogledala center mesta, kupila francosko SIM kartico za telefon in poskusila odpreti račun v banki. No go. Najprej potrebno imeti potrdilo o začasnem bivališču in vpisni list na fakulteto. Vredu, oddidem na fakulteto, uredim večino potrebnih stvari, za nekatere pa seveda potrebujem račun, odprt pri francoski banki. Nato zopet na drug konec mesta, v študentski dom, kjer izvem, da imam sobo že od 1. septembra dalje (ki jo je potrebno tudi plačati), čeprav na vseh papirjih piše 1. oktober. Po ureditvi teh papirjev spet nazaj v banko in dogovor za 'rendez-vous' čez 3 dni ob točno določeni uri (naivno sem mislila da bom lahko to uredila takoj na mestu). Če povzamem bistvo za naslednje generacije: ne si domišljati (tako kot sem si jaz) da lahko francosko

birokracijo odpikate v enem dnevu! J Zvečer sem se vrnila na železniško postajo po prtljago in nato odšla v dodeljeno sobo v študentskem domu.

Dan 2. Po prebujanju opazim na gležnju nekaj, kar je sprva spominjalo na kosmič volne, ki pa je na tleh začel spreminjati svoje koordinate in pustil rdeč madež, ko sem refleksno stopila nanj. Panika. Hitro slečem posteljnino in opazim še nekaj primerkov iste vrste zagozdenih v gube vzmetnice. Nekaj jih hitro poberem v škatlico in oddrvim na recepcijo v sosednji stavbi. Diagnoza: posteljne stenice (o tem, da so vedeli, da so prisotne v nekaterih sobah na hodniku, in bi bili brez težav opravili dezinfekcijo predno se vseli nekdo nov in ničhudegasluteč v sobo, na tem mestu sploh ne bi izgubljala besed). Dobim napotke za ukrepanje (pranje vseh(!) tkanin/oblačil na 60o – jupi!) in pa termin 'profesionalnega tretmaja'. Takoj se odločim in oddidem za tri dni v Pariz, obiskat prijatelje in pozabit na začetno moro. V tem času so 'profesionalno' dezinfektirali mojo sobo. Da ne bom predolgo nakladala o stenicah, želim le omeniti, da so za mano že trije tovrstni tretmaji (vsak teden eden), zbujanje ponoči zaradi nepredstavljivega srbenja, številni indurirani, razpraskani eritemi (d=3 cm in več), ki uplahnejo popolnoma šele po 10 dneh, celo sanjanje o stenicah in, da sem šele nekaj dni 'bed bug free'. Morda. Upam. Ne vem še za 100%, saj znajo biti jajčeca zelo trdovratna. Nota bene: če odhajaš v študentski dom v tujino (zlasti Francija slovi po stenicah), prej dodobra preveri posteljo predno ležeš vanjo!! J (s tem si prihraniš ogromno časa in denarja, ki ga porabiš za pranje vseh oblek, posteljnine, plaščev, etc po vsakem tretmaju.)

Seveda pa ne morem mimo lepih izkušenj. S ponedeljkom, 1. oktobrom sem začela z vajami na oddelku za kardiologijo v bolnišnici Nouvel Hopital Civil (NHC). Prvi teden je bil kar naporem, lovljenje okoli francoščine in občasna nesposobnost branja misli moji nadzorni stažistki. Sedaj pa je super – tako glede jezika kot tudi odnosi z osebjem na oddelku, vsi so zelo prijazni in potrpežljivi, od treh francoskih študentov, s katerimi sem na oddelku, stažistov, šefa oddelka in medicinskih sester. Vzdušje je zelo sproščeno in prijetno, danes so medicinske sestre pripravile skupen zajtrk, jutri pa sem povabljena na večerjo s študenti in stažisti – tako da lahko rečem, da sem se uspešno integrirala v novo okolje :) Poleg vaj, ki potekajo od ponedeljka do petka (plus ena sobota/mesec) od 8.30 do 18.30 (!), obiskujem še dva zanimiva in nekoliko drugačna izbirna modula v torek in četrtek zvečer: Medicina, kino in literatura ter Psihosomatska medicina. Pri prvem je najprej uvodno predavanje, čemur sledi

ogled filma na temo bolnišnično okolje ter diskusija, pri drugem pa predavanja različnih tem iz spektra psihosomatskih obolenj...

Na polno! J...

ISLANDIJA – University of Iceland, Reykjavik (Maša Premzl)

Na Islandiji opravljam vaje iz interne medicine, v decembru me čakata še dva tedna vaj iz kirurgije. Opravljanje vaj na Islandiji je bila moja velika želja, razlogov zanjo pa mnogo. Študijska prednost študenta na Islandiji je vsekakor majhno število študentov in veliko število osebja, ki se ti posveča na vsakem koraku. Birokracije ni ogromno, zadeve potekajo gladko, formalnosti se urejajo dosledno, a brez hujsih muk in trpljenja.

Za mano je mesec in pol vaj iz interne medicine. Do sedaj sem bila na oddelkih za gastroenterologijo, nefrologijo in hematologijo. Na vsakem oddelku sem ostala dva tedna. Delo poteka od osmih do štirih popoldan. Ker študentje na Islandiji opravljajo interno medicino v 4. letniku, študentje na izmenjavah opravljajo delo »kandidata«, ki je študent po končanem študiju.

Moje dan se začne z jutranjim sestankom oddelka, kjer prisostvujejo vsi oddelčni zdravniki in ostalo medicinsko osebje ter študenti. Setanek traja eno uro, natančno se pregleda dokumentacija vsakega pacienta. Študent je zadolžen ponavadi za dva pacienta, ki jih mora na jutranjem sestanku tudi predstaviti, kar pomeni, da prideš v bolnico malo pred uro in pregledaš, kar se je s pacienti dogajalo čez noč. Sestre beležijo stvari v računalniški sistem, ki je sicer v islandščini, a google translate in prijazno osebje je vedno na voljo za prevod. (: Po sestanku se obišče vsakega pacienta, se ga pregleda, kar je naloga študentov/kandidata v prisotnosti zdravnika in se z njim pogovori in naroci dodatne preiskave. Popoldan so novi sprejemi in razni posegi. Skoraj vsak dan se oglasimo tudi na patologiji, kjer gledamo vzorce različnih patologij bolnikov. Vsak oddelek z izbranim osebjem sam pregleda vse biopsijske vzorce in jih nato komentira skupaj s patologom. Zelo pozitivna in zanimiva izkusnja. Kot študentka sem deležna tudi veliko praktičnega dela – vstavljanje katetrov, jemanje arterijske krvi, lumbalne punkcije, ...

Vsak dan je na jedilniku tudi kakšna tema povezana z obravnavano temo. Študent pripravi seminar, ki predstavi osebju, nato se tema komentira, pregledajo se nove smernice zdravljenja itd. Dela je veliko, ampak na otoku vse poteka sproščeno in z veliko zagona in energije.

Bankrotirala še nisem, čeprav sem raziskala že veliko skritih prečudovitih kotičkov – tudi za to

je čas. Vsekakor je čas tudi za zabavo, nočno življenje v Rkv je zelo pestro, glasba in koncerti in festivali in še in še. Hrana – ok, če imaš finančne zaloge. Sicer so riž in makaroni zakon. Nimajo normalnih paštet!! Jogurt in kruh sta boljša kot pri nas. Alkohol je noro drag. Če si kadilec in nisi prinesel zalog, se odvadiš. Ker je Islandija dežela, ki je drugačna v marsikaterem pogledu, se v njo preprosto zaljubiš in najdeš prijatelje, ki imajo podobne nevronske mreže kot ti, kar napravi izmenjavo zraven študijskih užitkov še en velik socialni emocionalni presežek. (:

Go for it and invite me for a visit. (:

NEMČIJA – Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule Aachen, Aachen (Ana Leban)

Za opravljanje polletne ERASMUS študijske izmenjave sem izbrala Aachen. V Aachen sem se odpravila šele 26. Septembra, saj nisem opravljala EILC enomesečnega tečaja nemškega jezika. To odločitev sedaj nekoliko obžalujem, saj je moje znanje nemščine nekje med B1-B2 nivojem, za opravljanje kliničnih vaj pa je potrebno zelo dobro znanje nemškega jezika. Poleg znanja nemškega jezika pa na tečaju spoznaš res veliko ljudi in imaš en mesec časa, da urediš vse obveznosti. Sploh pa ta čas zelo prav pride, če iščeš stanovanje. Jaz sem imela zelo veliko srečo in sem dobila dom. Imam svojo sobo, kopalnico in kuhinjo pa delim z ostalimi študenti v nadstropju. Večina sob v domovih pa ima še svojo kopalnico in kuhinjo.

Takoj po prihodu v Aachen te čaka res ogromno obveznosti in »paperworka«. Res je kar precej pomembno, da imaš čim prej stalni naslov, saj skoraj povsod zahtevajo tudi le tega. Poleg tega prav pride nemška telefonska številka in bančni račun. Mednarodna pisarna v Aachnu je kar dobro organizirana in ti že veliko časa pred prihodom pošljejo e-mail z vsemi podatki in dolžnostmi, ki jih moraš storiti pred odhodom v Nemčijo in po prihodu. Poleg tega je organiziran tudi Enrollement appointment, ki ni samo vpis na RWTH, vendar tudi kratka predstavitev mednarodne pisarne in obrazložitev določenih obveznosti. Poleg tega pa omogočijo, da se bolje spoznaš z drugimi Erasmus študenti.

Ko opraviš vse uvodne dolžnosti, se moraš začeti zanimati kako in kdaj potekajo vaje in predavanja. Jaz tukaj opravljam 5. Letnik. Večino dogovarjanja glede predmetov se je dogajalo pred izmenjavo. In v začetku septembra smo že prejeli okvirne urnike. Vendar pa smo takrat tudi izvedeli, da nekaterih predmetov ne moremo opravljati. Jaz lahko na primer tukaj opravljam le enega od štirih predmetov zimskega semestra, za četrtega pa mi še niso

sporočili. Zato vsem bodočim ERASMUS študentom predlagam odhod na izmenjavo v 6. Letniku. V začetku semestra je organiziran tudi ogled bolnišnice, kjer zveš večino nujnih informacij. Kar me je zelo motilo pa je, da je Frau Lemos, ki je glavna koordinatorica mednarodne pisarne na Medicinski fakulteti, bila prva dva tedna na dopustu, študentke pa so zelo počasi odgovarjale na e-maile.

In potem pride del, na katerega si komaj čakal. V petem letniku si tukaj tako imenovani blok študent in imaš vaje vsak dan od 7.30 do 16.00, razen ob petkih, ko so predavanja. Vaje so kar naporne in na začetku rabiš nekaj časa, da se privadiš nemšine v bolnici. Poleg tega je pomembno, da pokažeš zanimanje, saj je njim bolj ali manj vseeno ali si tam ali te ni. Delo študenta v Nemčiji je tudi jemanje krvi in vstavljanje kanalov, ter asistiranje na operacijah. Vendar ti vse pokažejo in razložijo če vprašaš.

Na splošno mi je tukaj všeč. Aachen je sicer res majhen, vendar zelo prijeten.

NEMČIJA – Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule Aachen, Aachen (David Vrhovec)

Po dokaj neproblematični ureditvi vse birokracije v Ljubljani in poletju, preživetem v polnem pričakovanju novih izkušenj, je končno napočil september, začetek moje enoletne dogodivščine.

Ker sem se predhodno prijavil na enomesečni intenzivni tečaj nemščine, sem bil že takoj ob prihodu vržen v delo. In moram priznati, da mi je ta tečaj poleg očitnega razloga tudi dokaj temeljito zaznamoval prihodnje mesece z do zdaj že trdnimi prijateljstvi. Seveda je bilo v prvem mesecu kar nekaj ur posvečenih tudi ureditvi zaključnih malenkosti izmenjave, pri čemer pa ti sama Univerza vseskozi nudi pomoč. Poleg tega pa sem čas posvečal tudi iskanju stanovanja, kar je bilo malo težavno, saj mesto metaforično rečeno poka po šivih. Vendar na koncu se je vse zelo dobro izteklo, meni v prid seveda.

Oktobra sem nato prišel s 5. letnikom študija na Unikliniki, ki je mimogrede ogromna. Tam nas je koordinatorica s svojimi pomočniki gladko vpeljala v njihov sistem, ki je eden izmed prvih z razdelitvijo študija na organske sisteme, tako da je zelo dobro razvit. Klinika pa ponuja tudi širok spekter praktičnih tečajev; od učenja odvzemanja krvi in nujne medicinske pomoči do opravljanja ultrazvočnega pregleda, različnih vrst šivanja, ehokardiografije itd. Osebno priporočam čim več, saj so na voljo zastoj. Na samih vajah pa si deloma prepuščen svoji

lastni samoiniciativnosti, kar je zelo koristna lastnost v naši stroki. Seveda pa se vsak dan držiš določene strukture dela; zjutraj opraviš vizito z zdravniki, odvzameš kri, kasneje asistiraš pri operacijah, vmes opraviš tudi kako predstavitev pacienta... Skratka, če želiš, se lahko kar dobro zaposliš tekom dneva.

Seveda pa študij ni edina plat mesta. Aachen je namreč zelo dobra izhodiščna točka za potovanja v različne smeri; na eni strani si le skok stran od Nizozemske in Belgije, na drugo te vabijo Köln, Düsseldorf, Bonn. Tudi Francija je v neposredni bližini... Idej nikoli ne zmanjka. Drugače pa tudi samo mesto, čeprav ni ravno velemesto, ponuja veliko lepot. Od lepih kavarnic v centru z izvrstnimi slaščicami do malo bolj alternativnega nočnega življenja na jugu mesta. Tudi narava v okolici je zelo primerna za kake športne dogodivščine, kar lahko preko Univerze zelo dobro izkoristiš, saj ponujajo široko paleto športnih dejavnosti, večinoma brez doplačila.

Če se ozrem še na finančno plat; Aachen je cenovno zelo primerljiv z Ljubljano. Mogoče te kak kovanček več stanejo kavice in tovrstne podobne sladkosti, kar pa se za polno uživanje izmenjave včasih tudi splača potrpeti.

NEMČIJA – Charité Universitätsmedizin Berlin, Berlin (Maša Bizjak)

V Berlin sem se odpravila že v začetku septembra, saj sem pred začetkom vaj in predavanj želela opraviti še intenzivni tečaj nemškega jezika za Erasmus študente na Humboldt Universität zu Berlin. Tečaj je trajal en mesec, vsak delovni dan od 9h do 13h in ga zelo priporočam. Poleg tega, da tukaj brez solidnega znanja nemščine ne prideš prav daleč, je tečaj odlična priložnost za spoznavanje novih prijateljev. Tečaj je sicer vreden 7 ECTS, vendar ga v Learning agreement-u ne upoštevajo.

Kot študent medicine se vpišeš na medicinsko fakulteto Charité, ki pripada obema berlinskima univerzama, Humboldt Universität in Freie Universität. Zato lahko tekom leta obiskuješ tudi nadaljevalni tečaj nemščine, ki je na FU zastoj, na HU pa stane 20-40 eur na semester (enkrat na teden). Poleg tega za študente preko univerze ponujajo tudi različne ugodne športne aktivnosti, vendar se moraš hitro prijaviti, saj so zasedene že nekaj ur po razpisu.

V Berlin lahko prideš z vlakom, avtom, letalom (iz okoliških letališč karta 100-150 eur, Easy jet ceneje vendar moraš doplačati prtljago), obstaja tudi stran na facebooku Slovenci v Berlinu, kjer se neprestano menijo za prevoze sem in tja.

Septembra je bila poleg obiskovanja tečaja moja glavna zaposlitev iskanje sobe v WG-ju (Wohngemeinschaft), ki je najbolj priljubljen način stanovanja študentov v Berlinu. Gre za stanovanja, kjer ima vsak svojo sobo, vsi sostanovalci skupaj pa uporabljajo kuhinjo, kopalnico,... Druga opcija bi bil študentski dom, kjer bi sigurno enostavneje dobila sobo, vendar sem želela pravo berlinsko izkušnjo. WG lahko najdeš (daleč najboljša opcija) preko vez in poznanstev. Če nimaš te sreče ti preostanejo razne internetne strani (najbolj priljubljene wg-gesucht.de, studentenwg.de,...), oglasne deske po fakultetah, spraševanje ljudi.. Problem je v tem, da na začetku leta vsi iščejo sobo, zato je povpraševanje ogromno, pa tudi nemški študentje večinoma niso najbolj navdušeni nad tem, da bi stanovali z 'Erazmovci'. Za iskanje sobe v vsakem primeru svetujem, da si vzamete dovolj časa (1-3 tedne) in najvažneje je, da ne izgubite upanja☺ Povprečna najemnina je 250-450 evrov na mesec.

Sicer je Berlin precej podoben Ljubljani, tako da kulturnega šoka nisem doživela. Cene v trgovinah so podobne, lokali so malo dražji, hrana zunaj je precej poceni, kot študent lahko zelo ugodno ješ tudi v različnih menzah. Tukaj je ogromno mladih ljudi, ljudi s celega sveta, vedno se nekaj dogaja... Nemci se mi sicer zdijo precej zaprti, vendar so prijazni in pripravljeni pomagati. Berlin ima tudi super urejen javni prevoz, s katerim kljub velikosti mesta dovolj hitro prideš povsod. Zelo priporočam nakup kolesa (in veliko prednosti, če ga želiš kupiti na boljšem trgu), saj so tudi kolesarske proge dobro urejene in vsi se vozijo s kolesi.

Ko si urediš stanovanje se moraš prijaviti na 'Burgeramt-u', saj potrdilo o stalnem prebivališču potrebuješ za vpis na fakulteto. Obiskati moraš tudi Erasmus koordinatorko, gospo Angeliko Cernitori, ki je povsem prijazna gospa, dokler si zelo vpljuden, se pogovarjaš izključno v nemščini in je ne poskušaš obiskati izven uradnih ur. Poleg nje sta za vprašanja in pomoč na voljo tudi dva zelo prijazna nemška študenta v študentski pisarni, pa tudi Erasmix skupina na Chariteju organizira razne ture po kampusih, piknike, srečanja. Urnik in vse ostale informacije dobiš po mailu, na začetku je vse ena velika zmeda, sedaj se stvari počasi razjasnjujejo. Sicer pa imajo pred začetkom tudi uvodno prireditev, kjer ti vse pojasnijo. Pred začetkom kliničnih vaj moraš opraviti pregled pri specialistu medicine dela, za katerega potrebuješ cepilno knjižico in tudi indeks (če imaš notri potrdilo o cepljenju za HepB).

Predavanja in vaje zimskega semestra se začnejo šele 15. Oktobra. Predavanja so dopoldne in niso obvezna, vaje in seminarji pa popoldne, nekatere dni nič, nekatere dni pa več ur. Medicinska fakulteta Charite je razdeljena na 4 kampuse, ki se nahajajo na različnih delih mesta. Pouk poteka na treh izmed njih, tako da se lahko zgodi, da imaš v istem dnevu obveznosti na različnih krajih. Ker Erasmus študentje večinoma opravljamo predmete iz različnih semestrov, se tudi predavanja prekrivajo, tako da vseh ne moreš obiskovati. Vse poteka v nemščini, tako da res priporočam dobro znanje nemščine.

Glede Berlina kot mesta in njegovih znamenitosti verjetno ni potrebno izgubljeni besed... Več vtisov in uporabnih informacij pa sledi v končnem poročilu☺

NEMČIJA – Universitätsklinikum Düsseldorf, Medizinische Fakultät, Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (Alja Gomišček)

Študijsko izmenjavo v okviru programa VŽU/ERASMUS na Heinrich-Heine-Universität v Düsseldorfu v Nemčiji sem želela pričeti sredi zimskega semestra, zato sem imela že pred prihodom v Nemčijo precej e-poštne korespondence, predvsem s koordinatorko za program Erasmus ga. Christino Welsch in ga. Moniko Lent-Öztürk iz mednarodne pisarne na Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf.

Po dogovoru med tamkajšnjo univerzo in medicinsko fakulteto so mi odobrili pričetek izmenjave izven rednih rokov. Zapletlo se je zgolj pri prijavi za bivanje v študentskem domu, saj so v mednarodni pisarni pozabili posredovati mojo prijavo organizaciji Studentwerk, ki skrbi tudi za študentske domove v Düsseldorfu. Žal sem to po lastnem poizvedovanju ugotovila šele dobra dva tedna pred odhodom v Nemčijo, kljub temu pa mi je prek spletnega portala WG-gesucht.de v študentskem domu uspelo najti prosto sobo nemškega študenta, ki se je ravno odpravil na izmenjavo Erasmus na Švedsko (znesek mesečne najemnine znaša 265 EUR). Celotna univerza v Düsseldorfu je zasnovana kot kampus, na južnem delu katerega se nahaja tudi študentski dom, v katerem bivam. Okolica je lepa in življenje na kampusu je zelo prijetna izkušnja.

Po prihodu v Düsseldorf v začetku januarja 2013 sem v mednarodni pisarni najprej opravila vpis, poravnala stroške vpisnine za zimski semester v višini 231 EUR ter prejela študentsko izkaznico, ki obenem velja kot vozovnica za brezplačen javni prevoz v celotni nemški zvezni deželi Nordrhein-Westfalen. S pridobljeni dokumenti sem v uradu Bürgeramt prijavila začasno bivališče. Naslednji dan sem zdravniku za uslužbenke UKD predložila vso zahtevano zdravstveno dokumentacijo, na podlagi katere sem dobila še pozitivno cepljenje za hepatitis B in tetanus. Naknadno mi je

koordinatorka za program Erasmus na medicinski fakulteti univerze v Düsseldorfu podala nekaj osnovnih informacij. Pred začetkom dela sem se oglasila še pri ga. Elsbeth Richter, ki je na Universitätsklinikum Düsseldorf zadolžena za študente, ki opravljajo t.i. PJ-Praktisches Jahr in je bila že predhodno seznanjena z mojimi željami glede oddelkov, na katerih bi opravljala vaje iz interne medicine. Podala mi je vse potrebne informacije glede dela v bolnišnici in seznam seminarjev, ki potekajo za PJ-študente. V naslednjih dneh sem dvignila zdravniške halje in prejela še ključ za garderobno omarico.

Po opravljenih formalnostih me je ga. Richter predstavila zdravniku kardiološkega oddelka univerzitetne klinike, kjer trenutno delam. Obravnavana sem kot nemški študentje, ki opravljajo zadnji letnik študija medicine – Praktisches Jahr.

Delavnik se začne ob 7.30 z jutranjim sestankom vseh kardioloških oddelkov, nato sledi odvzem krvi pacientom, sodelovanje pri viziti, odpuščanje pacientov ter sprejemanje novih pacientov. Vključena sem v organizacijo in načrtovanje poteka zdravljenja pacientov, ki sem jih sama sprejela. To obsega medikamentozno terapijo ter pripravo pacientov na različne posege. K delu spada tudi spremljanje pacientov na različne preiskave (UZ srca, CT, MRT) in tudi ogled dela v kateterskem laboratoriju. Kot PJ-šudentka se udeležujem tudi seminarjev, ki potekajo redno ob torkih (eno uro) in ob četrtek (dve uri).

Pri informiranju o obštudijskih aktivnostih mi pomaga Erasmus-mentor, ki so mi ga dodelili, ob ponedeljkih pa potekajo tudi redna srečanja vseh študentov Erasmus v Düsseldorfu.

NEMČIJA – Universitätsklinikum Düsseldorf, Medizinische Fakultät, Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (Lea Kovač)

V Düsseldorfu opravljam vaje iz interne medicine na univerzi Heinrich Heine Universität (HHU) na odelku za kardiologijo.

V glavno mesto dežele Nordrhein – Westphalien sem prispela 1.10.2012, torej 1 teden pred načrtovanim začetkom vaj v bolnišnici, kar se je izkazalo za zelo dobro odločitev, saj je bilo potrebno urediti veliko dokumentacije in ostalih stvari.

Do odhoda je vse potekalo gladko, komunikacija z univerzo je bila super, vse kontaktne osebe za tuje študente so vedno hitro odpisale na vsak mejl, tako da težav ni bilo. Vnaprej so mi ponudili sobo v študentskem domu, ki sem jo nato že plačala in me je ob prihodu že čakala. Prav tako so mi v ESN-Netzwerk dodelili mentorja, ki me je prvi dan pričakal na

letališču in me pospremil do študentskega doma. Tam sem morala predložiti podpisano pogodbo za sobo, nakar sem prejela ključe in sem se že lahko vselila. Do konca tedna sem morala odpreti račun na nemški banki, pri AOK urediti zavarovanje, se vpisati na fakulteto in na občini prijaviti bivališče v Düsseldorfu ter potrdilo oddati v pisarni študentskih domov. Imeli smo tudi uvodno srečanje vseh Erasmus študentov, kjer smo dobili splošne informacije o študiju in življenju v Düsseldorfu. Kasneje je bilo za nas organizirano srečanje Erasmus študentov medicine na medicinski fakulteti, kjer smo izvedeli vse potrebno za potek študija na HHU, s koordinatorico izmenjav na medicinski fakulteti pa smo se nato sestali tudi vsak posamično za pregled learning agreementa in ostalih dokumentov.

Pred začetkom vaj sem se sestala tudi s koordinatorico za prakso za tuje študente, ki mi je pojasnila, pri kom in kje se moram zglasiti prvi dan, kakšne bodo moje zadolžitve, katere obveznosti moram opraviti, da mi bodo priznani krediti, ter praktične stvari glede oblačil in omaric. Pred začetkom dela na oddelku sem morala k specialistu medicine dela in predložiti zdravstvene dokumente, za katere so me že pred odhodom obvestili, da jih bom potrebovala zraven. Obvezno je bilo tudi predavanje o zaščiti pri delu.

Z delom na oddelku za kardiologijo sem pričela 8.10., kjer se počasi privajam na potek dela in opravljanje dolžnosti študenta ter nemško strokovno terminologijo in preiskavo pacienta v tujem jeziku. Delo poteka vsak dan od 8h-16h, vendar je zelo zanimivo in dan hitro mine.

Sicer pa je tudi študentsko življenje tu živahno, ESN mentorji organizirajo veliko aktivnosti za Erasmus študente. Ker je v HHU kampus, v katerem je združenih več fakultet in je v bližini veliko študentskih domov, je tudi priložnosti za druženje z domačini dovolj, poleg tega se tu odvija veliko kulturnih dogodkov. V bližini Düsseldorfa je tudi več mest, vrednih obiska, npr. Köln, Bonn, Aachen, Nijmegen na Nizozemskem..dodaten plus je tudi to, da je omogočen brezplačni prevoz za študente v celotni pokrajini Nordrhein Westphalien za vsa javna prevozna sredstva in je tako tudi veliko možnosti za potovanja.

(lea_kovac@hotmail.com)

NEMČIJA – Kreis Kleve Klinik, Kleve (Ana Marija Domej)

V Kleve sem odpotovala 11.10.. Letela sem z letalom iz Celovca v Köln, kamor me je prisel iskat voznik bolnice in me pripeljal do doma, kjer živijo se različni specializanti in studentje, ki opravljajo tako imenovano praktično leto = 6. letnik medicine pri nas. Takoj v petek sem

imela sestanek s sodelavko, s katero sem imela od marca lanskega leta redno stik. Na kratko mi je razložila dolocene stvari glede nastavitve, kosila v menzi, poteka izmenjave, ureditve bancnega racuna, kdaj dobim kolo in podobno. Z delom v bolnici sem zacela v ponedeljek, bila sem za 7 tednov na oddelku za visceralno in splosno kirurgijo. Zjutraj sem morala biti ob 7.30 uri na sestanku, kjer se je skupaj s travmatologi pogledalo rezultate slikovnih diagnosticnih preiskav od vikenda in predebatiralo nekatere paciente. Potem so travmatologi odsli in "mi" smo se se pogovorili o operacijah, ki so na programu, posebnostih na oddelku. Na zacetku sem vecinoma hodila s specializanti, si ogledala oddelek, bla pri vizitah, ki so jih, razen v sredo, ko jo bil prisoten vedno vodja oddelka, opravljali oni. Ze hitro sem lahko pomagala pri obvezovanju ran, odstranila dren in sive, naredila ultrazvok trebuha, bila pri pogovoru pred operacijo, jemala kri in podobno. Vmes sem sla tudi kdaj v operacijsko, sprva sem samo gledala in pomagala pri pripravah, potem sem lahko tudi aktivno asistrala, kar mi je bilo zelo vsec. Videla sem zelo veliko razlicnih operacij, zame cisto nov svet, ker do zdaj v teku studija nikoli nisem bila v operacijski. Hitro je minil cas in ura je bila 15.30, cas, za drugi sestanek na radiologiji in predstavitev vseh novih pacientov. Potem smo vedno sli se na vizito na intenzivni oddelek, kjer so bili pacienti po vecjih operacijah. Domov sem najveckrat pršla ob pribl. 16.30 uri. Po tako dolgem napornem dnevu, sem bila precej zaspana in sem hitro sla spat. Drugace so vsi zelo prijazni, zelo lepo so me sprejeli na oddelku, me vkljucili in vedno imeli odprta usesa za moja vprasanja. Zdaj sem prvi teden na kardiologiji in mi je tudi zelo vsec. Takoj prvi dan sem videla pribl. 30 ehokardiografij, elektrioskardioverzijo in druge zanimive stvari. Sicer tudi ne pridem v sobo pred 16.30 uro, vendar mi je delo zelo vsec in se veliko naucim. Ob vikendih bolj pocivam. Ogledala sem si ze mesto, bila na razlicnih bozicnih sejnih. Poleg tega sem bila tudi na Nizozemskem, ki je zelo blizu.

NEMČIJA – Ludwig-Maximilians-Universität München, München (Aljoša Maček)

Drzi, s svojo izmenjavo na LMU München sem ze pricel, in sicer ze teden pred pricetkom semestra, saj za PJ studente semestri pac ne veljajo.

Torej, da zacnem na zacetku. Ker sem celo poletje prezivel na praksi v ZDA, sem zeel biti septembra, pred pricetkom ERASMUS izmenjave, vsaj malo doma, tako, da se nisem prijavil na noben uvajalni tecaj nemscine za ERASMUS studente. Bi pa to toplo priporocil vsem za mano, ne le zaradi obnove znanja nemscine, predvsem zato, da lazje najdejo stanovanje v Münchnu. S stanovanji v Münchnu je namrec res tezko, saj je povprasevanje ogromno,

ponudba pa omejena. V primeru da nisi eden od 180 srecnezev (izmed 600tujih studentov), ki dobijo sobo v domu, moras namrec sam najti privat stanovanje oz. sobo v Wohngemeinschaftu. Jaz sem iskal sobo in cene se gibljejo od 350 do 750eur na mesec. Odvisno od lokacije in nivoja kvalitete stanovanja. Realno je treba racunati na vsaj 450eur na mesec.

No, jaz sem imel sreco, saj mi je prijateljica posodila njeno stanovanje v zacetku septembra, da sem tukaj lahko islal stanovanje. Kot prvo je potrebno imet nemsko telefonsko stevilko, da se ti ljudje sploh oglasijo ko klices na stevilke iz oglasov. Ne vem točno, koliko ljudi sem klical, vem pa, da sem poslal okoli 120 mailov. Tisti teden, ko sem bil gor, sem se uspel dogovoriti le za 4 oglede (ponavadi je tako, da ko pride oglas, ze v petih minutah kloce vec kot 20ljudi, tako da zelo tezko prides zraven). Ker je na LMU pogoj za vpis (1.oktobra), da ze imas naslov, kjer si prijavljen, znotraj obroca dosega S-Bahna, je bilo kar napeto, saj sem sele zadnji teden v septembru od enega od ponudnikov izvedel, da so se odlocili zame. Zato res priporocam, da prideko studentje ze septembra sem in zivijo v hostlu, dokler ne najdejo stanovanja. Opozarjam tudi na to, da se zadnji teden v septembru in prvi teden v oktobru tu odvaja Oktoberfest in je zaradi tege popolnoma nemogoce dobiti hostel ali hotel, vsaj ne pod 60eur na noc. Poleg tega lahko, ce si ze prej tu, spoznas druge ljudi, ki iscejo stanovanje in imas boljse možnosti, ker lahko kot skupina skupina najames celo stanovanje.

Sedaj pa k fakulteti. Na univerzi ni bilo ob vpisu nobenih tezav, navodila so jasna in vse opravis v dveh dneh. Na medicinski fakulteti pa je drugace. Namrec, predstavnica za ERASMUS na Medizinische Fakultät ne zna povedat totalno nicesar. Za nizje letnike to ni tak problem, saj dobijo urnike predavanj in seznam prostorov in oddelkov, kjer se odvijajo vaje. Jaz, kot PJ Student, pa sem dobil le dve informaciji: na katerih dveh klinikah bom opravljal vaje iz interne in kirurgije in pa da zacnem s ponedeljkom, 8. oktobra na Medizinische Klinik z interno. Nisem imel pojma, h komu in kam točno im niti ob kateri uri naj grem. Dobil sem le kontakt zdravnika, odgovornega za PJlerje na tej kliniki, ki pa ga tisti teden sploh ni bilo v Münchnu. Tako da sem potem vratarju tezil toliko casa, da me je poslal v direktorjevo pisarno, ta pa je poklical naokoli in me poslal v predavalnico, kjer se je ze koncavalo uvajanje za nemske PJ studente. Za ERASMUS ga namrec sploh ni, baje sem sploh prvi ERASMUS PJ student na Innenstadt Klinikum. Prve par dni je bilo torej kar tezko, zdaj pa sem se ze privadil in stvari tecejo.

Da pa ne bodo sli skozi iste tezave, kot jaz, kolegom priporocam, da ze teden ali dva pred zacetkom svoje prakse na Innenstadt Klinikum kontaktirajo zdravnike, odgovorne za PJ studente (na Medizinische Klinik je to trenutno Dr. M. Angstwurm, za kirurgijo pa se ne vem, gotovo pa se da najti na LMU page-u), in povedo, da pridejo opravljat vaje in se zmenijo za uvajanje, da ne bi zmede prvi dan. Dr. Angstwurm je sicer zelo prijazen in je svetoval, da se kolegi za mano zmenijo tako, da bodo najprej opravljali vaje iz kirurgije in sele potem iz interne, ker je pri interni z jezikovnega stalisca zelo zahtevno (ko delas anamnezo in status pri 85letnem atu ki komaj govori in ima se hud bavarski naglas). Prav tako je dejal, da bi lahko za tuje studente organiziral dvodnevno uvajanje, ce se bodo najavili. Tukaj morajo studentje namrec poceti kar veliko stvari, ki jih nam ni treba (jemanje krvi, vstavljanje kanalov, ultrazvok, EKG, punkcije plevralnih izlivov...). Seveda pa bi se lahko to kolegi naucili ze doma pred odhodom. Se pa to tu zahteva, zdravniki so navajeni, da studentje to znajo. In za razliko od Aachna, kjer vem, da je kolegic imela uvajanje in kurs jemanja krvi, se tu nihce ne ukvarja s tabo.

Kljub zacetnim tezavam pa lahko mirno recem, da sem vesel, da sem tu, izkusnja v bolnici je super in tudi mesto mi je noro vsec, tako da ne bi zamenjal. :)

NIZOZEMSKA – Radboud University, Nijmegen (Nuša Merčun)

Trenutno opravljam trimesečno Erasmus študentsko izmenjavo iz predmeta Družinska medicina v mestu Nijmegen, Nizozemska.

Izmenjava poteka v obliki samostojnega raziskovalnega dela. Po vpisu na univerzo Radboud sem bila ves čas v stiku z mednarodno pisarno njihove medicinske fakultete. Kakšen mesec pred odhodom na izmenjavo so me obvestili, da so našli mentorja. Mentorja sem nato kontaktirala in mi je predlagal temo naloge (maternity referral system in Rwanda). Izmenjavo sem pričela v ponedeljek 1. oktobra. Mojega mentorja tisti dan ni bilo, zato me je sprejel dr. Schermer, ki mi je predstavil zaposlene in razkazal oddelek. Z mentorjem sva se dobila naslednji dan, ko sva se pogovorila o temi in izdelala načrt naloge. Dal mi je možnost, da sama izberem ožje področje, o katerem želim raziskovati. Iskanje gradiva in delo potekata povsem samostojno, z mentorjem se sestaneva enkrat na teden, ko mu poročam o napredku in se pogovoriva o nadaljevanju raziskave. Delam vsak delovni dan od 9h do 17h, vmes pa imam dovolj časa za kosilo. Na oddelku so vsi zelo prijazni in v moji prisotnosti vedno

govorijo angleško. V sobi sem skupaj s petimi PhD študenti oz. z mladimi zdravniki, ki opravljajo pripravništvo. V prvem tednu izmenjave sem se srečala z dr. Busserjem, NPHC koordinatorjem, ki mi je omogočil obisk ambulante v domu za starejše občane. Prav tako mi je predstavil organizacijo dela splošnega zdravnika na Nizozemskem, ki se precej razlikuje od našega. Praktičnih vaj v ambulanti ne morem opravljati, ker je za to potrebno dobro znanje nizozemščine.

Nijmegen je od letališča Schiphol Amsterdam oddaljen manj kot 2 uri vožnje z vlakom. Bližje je letališče Eindhoven (70 km), vendar so letalske vozovnice dražje. Po prihodu v Nijmegen sem se morala najprej oglasiti v glavni mednarodni pisarni, kjer sem dobila študentsko izkaznico in potrebne informacije o študiju in ob študijskih dejavnostih. Ker moja izmenjava traja le 3 mesece, mi ni potrebno prijaviti prebivališča, niti ne potrebujem nizozemskega bančnega računa. Svoj prihod sem morala potrditi tudi v mednarodni pisarni medicinske fakultete. Z birokracijo nisem imela težav. Nastanitev sem poiskala pred odhodom s pomočjo študentke MF, ki je že bila tu na izmenjavi. Mednarodna pisarna pomaga pri iskanju namestitve v študentskih kompleksih, ki so bolj ali manj oddaljeni od univerze. Nudijo enoposteljne sobe s skupnimi kuhinjami in kopalnicami. Cena je od 330 evrov na mesec.

Nijmegen je manjše mesto in zelo dostopno s kolesom. Večina prebivalcev uporablja kolo tudi v dežju in vetru. Kolesarske steze so povsod – v mestu in na podeželju. Okoli medicinske fakultete imajo več pokritih in nepokritih kolesarnic. Imajo dobro organiziran javni prevoz (avtobus, vlak), vendar je kolesarjenje vseeno najcenejša izbira. Na medicinski fakulteti imajo menzo ter lokal, ki se odpre popoldne in je priljubljeno zbirališče študentov medicine. Kosila nudijo tudi v bolnišnici nasproti fakultete (7,5 evra) in v študentski menzi, kjer se dobi kosilo za 5 evrov. Večina Nizozemcev si s seboj prinese sendvič in menzi pojejo le juho ali solato. Za druženje mednarodnih študentov skrbi univerzitetno društvo RIS, ki skupaj z mednarodno pisarno prirejajo različne aktivnosti: orientacijski teden, ekskurzije (Rotterdam, Maastricht, Delft), športne aktivnosti in zabave. Ker se njihovo šolsko leto začne že septembra, so imeli orientacijski teden konec avgusta in se ga nisem mogla udeležiti. Ekskurzije prirejajo na vsake dva meseca, ob vikendih pa vabijo na drsanje, plezanje ali druge športne aktivnosti. Vsako 1. in 3. sredo v mesecu je srečanje mednarodnih študentov »meat and eat«, kjer se študentje družijo ob večerji. Drugo in četrto sredo pa poteka Language Tandem, učenje jezikov v dvojicah. V univerzitetnem kompleksu je tudi športni center, kjer je možno za 14 evrov na mesec obiskovati tečaj zelenega športa ali pa posamezne ure različnih športov. Življenje na

Nizozemskem je nekoliko dražje predvsem zaradi visokih najemnin, drage so tudi restavracije, vstopnice za kino in muzeje. V trgovinah so cene primerljive s slovenskimi, dražja je le nekatera zelenjava in sadje. Z vlakom je možno ugodno potovati. Večina domačih potnikov ima posebno ov-chipkaart kartico, ki omogoča 40 % cenejše potovanje še dvema dodatnima potnikoma. Proste konce tedna tako izkoristim za raziskovanje mesta ali pa se odpravim na potovanje s kolesom ali vlakom.

NIZOZEMSKA – Radboud University, Nijmegen (Romina Sluga)

Z izmenjavo sem zacela 1. 10. 2012. Ke takrat se nisem govorila nizozemsko, me niso dodelili družinskega zdravniku, temveč raziskovalni skupini oddelka za primarno raven. Raziskavo delam na področju Kronicne Obstruktivne Pljučne Bolezni (KOPB), in sicer o vplivu spremembe referencnih vrednosti za spirometrijo na opredeljevanje obstrukcije KOPB na primarni ravni. Podatki so bili že zbrani, saj gre za vzorec, ki se je zbiral 10 let. Sama sem morala zadevo dodobra preučiti in nato statistično obdelati podatke. Rezultati so potrdili hipotezo s katero smo pričeli. Raziskava je izjemno pomembna, ker smo uporabili najnovejše enačbe za izpeljave referencnih vrednosti, katere se niso bile testirane na tako velikem številu ljudi. Tako trenutno dokončujem članek, ki ga želimo objaviti v European Respiratory Journal, česar se res veselim. Moje delo pa je že bilo predstavljeno na kongresu iz respiratorne medicine. Mene torej do konca decembra čaka le še zaključek pisanje članka in pa predstavitev svojega projekta na Radboudski univerzi. S projektom sem se prijavila tudi na International Student Congress v Groningenu.

Ker sem našla slovensko zdravnico družinske medicine, ki živi v Utrechtu (kjer živim tudi jaz), sva se dogovorili, da pridem parkrat k njej v ambulanto. Do zdaj sem bila pri njej že trikrat.

NORVEŠKA – University of Tromsø, Tromsø (Sanja Markez)

Spomladanski semester na Det helsevitenskapelige fakultet Tromsø se začne precej zgodaj v primerjavi z našim, in sicer 8. januarja. Po dogovoru s koordinatorico sem pričela z opravljanjem vaj en teden kasneje, tako da sem se lahko udeležila tridnevnega uvodnega programa namenjenega vsem Erasmus in drugim mednarodnim študentom. Program v večini vodijo (mednarodni) študentje prostovoljci in je namenjen medsebojnemu spoznavanju in seznanjanju z možnostmi, ki jih ponujata tako univerza kot samo mesto.

S papirji je bilo več dela pred prihodom kot tukaj. Večina stvari je organiziranih tako, da se uredi med uvodnim programom. Za nastanitev je najbolj idealen študentski dom, ki je tudi najcenejši in se zanj prijaviš ter urediš vse potrebno že doma.

Po prvotnem planu sem nameravala opravljati 12 tednov vaj iz interne medicine in predmet družinska medicina. Zapletlo se je pri slednjem, kajti zaradi nezadostnega znanja norveščine mi udeležba na (neobveznih) predavanjih iz tega predmeta ni bila dovoljena. Predmet je bil namenjen Erasmus študentom le v jesenskem semestru. Žal se s koordinatorico ni dalo dogovoriti ničesar, niti za opravljanje le praktičnega dela predmeta. Tukaj tako opravljam samo vaje iz interne medicine. Uradno se nahajam na gastroenterološkem oddelku, vendar po nasvetih zdravnikov obiskujem tudi druge oddelke interne medicine. Vaje potekajo v skladu z mojimi željami, saj za Erasmus študente nimajo sestavljenega posebnega programa. V veliko pomoč pri komuniciranju s pacienti so norveški študentje. Čeprav vsi zelo dobro govorijo angleško je osnovni jezik norveščina. Študentje imamo možnost obiskovanja brezplačnega jezikovnega tečaja, vendar vsem priporočam vsaj opravljen začetni tečaj pred prihodom na izmenjavo.

Norveška je zelo draga država, še posebej Tromsø, vendar je sama univerza zaradi izjemne lokacije zelo privlačna za študente z vseh koncev sveta. Mesto ponuja številne možnosti preživljanja prostega časa, tako da je za študente zelo lepo poskrbljeno.

ŠPANIJA – University of Malaga, Malaga (Janez Bregar)

Moja Erasmus izmenjava poteka v Malagi v Španiji. V Malago sem prispel že dober mesec pred uradnim začetkom šolskega leta, predvsem zaradi tečaja jezika, ki ga omogoča sama Univerza v Malagi in pa iskanja stanovanja. Tečaj jezika izredno priporočam vsem, ki odhajajo v Malago in verjetno v Španijo na splošno, saj znanje angleščine tu ni precejšnje. Na tečaju pa se v kratkem času nauči precej stvari, ki dosti olajšajo življenje tu in pa seveda tudi sam študij. Tečaj poteka petkrat na teden po štiri ure.

Pri iskanju stanovanja smo bili prepuščeni sami sebi, vendar se ni za bati da se le-tega na najde, saj je na internetu dosti ponudbe za stanovanja.

Kar se tiče samega študija se je treba zavedati, da v Španiji stvari potekajo malo drugače, kakor v Sloveniji. Vsakemu mestu je dodeljen posamezen koordinator, ki je po navadi profesor določenega predmeta na medicinski fakulteti. Imel sem to srečo, da je moj koordinator bil zelo v redu in se je marsikatero stvar hitro rešilo. Kot sem omenil so stvari tu

malce zmedeno organizirane, sicer so nas poznali po imenih, ko smo prišli, to pa je tudi bilo v osnovi to. V začetku prihodu v Malago sem šel do koordinatorskega in skupaj smo potem začeli urejati zadeve, da bi potem z začetkom šolskega leta lahko začel tu opravljati vaje. Včasih je treba malce potrpežljivosti, saj se program tu v Malagi razlikuje od ljubljanskega in so predmeti dostikrat v drugih letnikih kot so pri nas. Bodočim študentom, ki odhajajo v Malago polagam na srce, da če se stvari včasih zdijo nemogoče za urediti, in zelo zakomplicirano, je to pač tako kot tu potekajo stvari. Na koncu pa so se zadeve kljub temu uredile, tako kot je bilo treba. Tu v Malagi opravljam vaje iz kirurgije in interne medicine, tako me je moj koordinator vpisal v omenjene skupine za vaje. Kljub temu sem moral še sam stopiti do dotičnih tajništva in preveriti, če potem dejansko sem v skupinah. Zgodilo se je tudi, da so me potem šele v katedri določenega predmeta vpisali v skupino, tako da predlagam, da se tudi vnaprej študenti na ta način prepričajo če je vse v najlepšem redu, da bodo lahko začeli z opravljanjem vaj. Z drugimi predmeti nimam izkušenj, vendar imam občutek, da stvari potekajo na podoben način. Vse stvari tudi niso objavljene na internetu, dostikrat tudi na oglasnih deskah ne. Tu imam predvsem v mislih čas začetka vaj, v kateri bolnici se opravljajo vaje ipd. V tem primeru je najbolj praktično povprašati za informacije kar španske študente, ki pa zelo radi pomagajo in se tako na enostaven način reši marsikatera težava, ki se pripeti.

Vaje so tu urejene v bloke iz treh tednov. Tako, da se je za posamezne vaje najlažje dogovarjati, kar sproti, ko gre prejšnji blok proti koncu. To govorim iz izkušenj, saj se tu tudi skupine sestavljajo sproti, in za cel semester vnaprej skupine še niso znane. Gredo pa v osnovi po abecednem redu priimkov.

Potek vaj je podoben kot pri nas. Študentom so dodeljeni mentorji, zdravniki določenega področja, s katerim se potem dogovarjajo specifične vaje. S prvim mentorjem za kirurgijo sem imel precejšnjo srečo, saj je bil zelo prijazen. Zaupal mi je tudi njegovo telefonsko številko če bi kadarkoli imel kakšne težave z vajami. Poudarjam pa, da se tudi pri zdravnikih ne gre zanašati na angleščino in da več španščine kot jo študent zna, več se lahko nauči. Dobra stran tega pa je, da si se primoran hitreje učiti jezika in s tem tudi pridobivati medicinsko znanje. Na začetku je malo težje, vendar z vsakim dnem stvari potekajo bolj gladko.

Z začetkom drugega bloka vaj se mi začnajo vaje iz interne medicine. Pri iskanju skupine v kateri sem bil sem imel kar nekaj težav saj le- te objavijo tik pred zdajci. V tem primeru je potrebna vztrajnost in malo hoditi po katedrah, na koncu pa se zadeve le uredijo.

ŠPANIJA – Universidad de Salamanca, Salamanca (Jasna Černoša)

V Salamanco sem prispela 20.septembra. Najprej sem se morala spopasti s kar nekaj problemi – največji je bil predvsem ta, da me nihče ni obvestil, da se praksa v bolnišnici oz. rotatorio začne 1 teden pred začetkom šolskega leta, zato sem 1 teden vaj že zamudila. Tako je bilo prvi šolski dan pred pisarno Erasmus koordinatorja za prakse gruča študentov, ki niso razumeli, kako je možno, da je 1 teden rotatoria že minil. Poleg tega so me morali na sezname uvrstiti naknadno, imela pa sem tudi težave s tem, da sem dobila mojo študentsko kartico. Obveščanje in organizacija nista pretirano dobra, ampak vseeno pa je sta oba Erasmus koordinatorja zelo prijazna in pripravljena na reševanje takšnih problemov, tako da sem potem kljub vsem problemom lahko začela s prakso in sem do sedaj opravila 2 tedna vaj iz revmatologije in 3 tedne vaj iz kardiologije. Na vajah iz revmatologije sem bila sama in vaje sem opravljala poleg zdravnika. Večinoma sem opazovala preglede, zdravniki pa so mi pojasnjevali, kaj počnejo in zakaj. Na koncu vaj sem morala oddati poročilo o najbolj zanimivih primerih, ki sem jih v teh dveh tednih videla in potem sem morala o teh primerih še opraviti zagovor, da so preverili moje znanje. Vaje iz revmatologije so se začele okoli 9.30 in so trajale 5-6 ur.

Vaje iz kardiologije so bile organizirane nekoliko drugače. Opravljala sem jih skupaj še s sedmimi drugimi španskimi študenti. Večinoma smo bili razdeljeni po parih in opazovali delo zdravnikov na oddelku in v ambulantah. Morda moram poudariti, da na vajah študenti res samo opazujejo delo zdravnikov in si zapisujejo primere, ki jih vidijo, sami pa pri delu ne pomagajo. Enkrat tedensko smo omeli seminar, kjer smo se skupaj s profesorjem obdelali kakšen primer pacienta, njegovo anamnezo, klinične podatke in EKG ter se poskušali odločiti kakšno zdravljenje bi bilo zanj najbolj primerno. Vaje so bile dolge ok. 4-5 ur. In prav tako bom morala na koncu vaj oddati poročilo o primerih, ki sem jih v teh treh tednih.

Naslednji teden pa začnem s tremi tedni kroženja na kirurgiji.

Pred prihodom v Salamanco me je najbolj skrbelo stanovanje. Ponudba stanovanj v Salamanci je ogromna in sama sem našla stanovanje v slabem dnevu. Povprečna cena za sobo je okoli 200 evrov v okolici centra. Za življenje v Salamanci in uspešno sodelovanje na vajah se mi zdi nujno čim boljše znanje španščine. Drugače so ljudje tukaj zelo prijazni in moje znanje jezika se je zelo hitro izboljšalo, kljub temu da se nisem udeležila Erasmus tečaja jezika.

Salamanco kot izbiro za Erasmus priporočam, ker je tukaj množica študentov, ki so prav tako na različnih izmenjavah in to naredi Salamanco pravo študentsko mesto z ogromno dogodki, ki so organizirani za študente. Sama lokacija mesta je prav tako odlična za raziskovanja drugih sosednjih mest med vikendi (Segovia, Avila, Madrid, Toledo, Valladolid...).

Do sedaj mi, kljub nekaterim problemom, še ni bilo žal, da sem se odločila za Erasmus izmenjavo v Salamanci.

ŠPANIJA – Universidad de La Laguna, Tenerife (Nataša Ukota)

Na Tenerife sem prispela 6. septembra 2012. Naslednje jutro sem šla v mednarodno pisarno univerze takoj ko se je odprla, da bi uredila vso potrebno dokumentacijo, dobila pa sem samo listek z datumom za naslednji teden v četrtek, 13.9. To je bil tudi datum zadnjega možnega vpisa na medicinsko fakulteto in dodelitve mesta v skupini za prakso. Mojim prošnjam za zgodnejšo registracijo v mednarodni pisarni niso ugodili, tako da je bilo vse skupaj precej stresno. V enem dnevu sem morala urediti papirje pri koordinatorju medicinske fakultete nato sem štiri ure porabila za registracijo v mednarodni pisarni, ki je povsem na drugem koncu mesta, potem pa sem se spet morala vrniti na medicinsko fakulteto in ujela še zadnje minute vpisa (urniki vseh pisarn so samo od 9h do 13h dopoldan). Poleg tega sem imela še težave z iskanjem stanovanja in nepoznavanjem okolice. Precej težav pa sem imela tudi s sporazumevanjem, kljub temu, da sem se že predhodno učila španskega jezika. Na fakulteti so zahtevali tudi pridobitev posebne kartice za tujce (NIE – numero de identificacion para extranjeros), katero lahko dobiš le z ustrežno stanovanjsko pogodbo. Tudi za vse te papirje sem izgubila kar nekaj dopoldnevov na občinah in različnih uradih, tako da sem prva dva tedna porabila samo za birokracijo. Po dveh tednih sem nekako le uspela opraviti večino naštetih stvari, tako da sem v ponedeljek, 17. septembra lahko normalno začela z vajami.

Začela sem s kroženjem na oddelku za splošno kirurgijo. Vsakemu študentu 6. letnika so dodelili enega mentorja, ki nas bo vodil vseh šest tednov, kolikor tudi trajajo vaje. Vaje potekajo vsak delavnik od 8h do 15h, v teh šestih tednih pa moram opraviti še tri dežurstva od 16h do 21h, predstaviti dva klinična primera in na koncu še opraviti praktični izpit. Čeprav je kar naporno, sem se že v prvih treh tednih naučila veliko novega in zanimivega.

Po zaključenih vajah iz kirurgije bom opravljala še kroženje na urgenci, na koncu pa še vaje iz družinske medicine.

ŠPANIJA – Universidad Autónoma de Madrid, Madrid (Nejc Steiner)

Za univerzo v Madridu sem se odločil, ker sem poleg želje po izboljšanju španščine, želel obiskati eno najbolj priznanih evropskih univerz, med katere univerza Autónoma de Madrid zagotovo spada.

Urejanje dokumentov se je zame začelo konec maja. Do 30.5. smo se prihajajoči erasmus študenti morali registrirati preko njihove spletne strani. Prav tako smo do tega datuma morali po faxu ali pa po pošti poslati Learning Agreement. Mednarodna pisarna univerze v Madridu je bila zelo dosledna in hitra pri odgovarjanju na moje e-maile, medtem ko je bilo pri mednarodni pisarni medicinske fakultete povsem drugače. Na njih sem se obrnil v začetku junija z vprašanjem, če je z mojim LA vse v redu. Odgovorili so mi šele konec julija in od mene zahtevali, da v roku nekaj dni popravim svoj LA. To sem storil in od takrat naprej je šlo vse kot po maslu. V začetku avgusta sem preko spletne strani izbral vrstni red bolnic, v katerih želim izvajati prakso. Izbiral sem lahko med 4 bolnicami:

1. Hospital Universitario de La Princesa
2. Hospital Universitario La Paz
3. Hospital Universitario Fundación Jiménez Díaz
4. Hospital Universitario Puerta de Hierro Majadahonda

Sam sem jih izbral v tem vrstnem redu in bil dodeljen v Hospital Universitario de La Princesa. Ta bolnišnica je sicer bolj majhna (1/3 UKC LJ) a je njena lokacija zagotovo najbolj prijazna erasmus študentom, saj se izmed vseh nahaja najbližje centra.

Največja med njimi je Hospital Universitario La Paz. Nahaja se prav tako znotraj mestne obvoznice, na severu mesta. Po velikosti se lahko primerja z UKC Ljubljana.

Tretja izmed bolnišnic, ki se nahaja v centru mesta je Hospital Universitario Fundación Jiménez Díaz. Je zelo podobna La Princesi, le da se nahaja na zahodu mesta.

Četrta in po mnenju erasmus študentov najmanj zaželjena, pa je Hospital Universitario Puerta de Hierro Majadahonda. Bolnišnica je sicer največja izmed vseh, zgrajena pred kratkim in bi jo lahko označilo, kot najnaprednejšo izmed vseh. Njena slaba lastnost je le njena lokacija. Nahaja se namreč 30 minut vožnje z vlakom iz samega centra Madrida, kar pa ni ravno priročno.

S tem, ko sem izvedel v kateri bolnišnici sem, se je urejanje stvari pred mojo izmenjavo zaključilo.

Sledila je pot proti Madridu. Najceneje se je do Madrida prišlo z letalskim ponudnikom Easyjet iz letališča Marco Polo v Benetkah. Do Benetk pa z prevozi Go Opti. Če rezervirate dovolj zgodaj (2 meseca pred potjo) se da do Madrida priti zelo ugodno.

Nadalje priporočam, da si za prvih nekaj dni v Madridu rezervirate hostel. Če pa že najamete sobo preko interneta, pa to storite preko agencije. Namreč nekatere sobe na slikah izgledjo super, ko pa vstopiš v stanovanje vidiš, da temu ni ravno tako. Povprečna najemnina sobe v večsobnem stanovanju v centru, s stroški znaša približno 430€. Če najdete kaj dobrega za manj kot 400€ je to že zelo dobro.

Sam sem v Madrid prispel 3.9.2012. Ko sem se ustalil in našel stanovanje sem moral v Contoblanco Campus (20 minut z vlakom iz centra Madrida) v mednarodno pisarno univerze, kjer sem opravil vpis. Nato pa so me napotili še v mednarodno pisarno medicinske fakultete, kjer sem še enkrat vpisal vse obveznosti, ki sem se jih odločil opravljati med svojo izmenjavo. Imel sem tudi možnost spremeniti LA, a nisem želel ničesar spreminjati.

V naslednjih dneh so sledili sestanki na univerzi in na fakulteti, nato pa sem pričel z vajami v bolnišnici. Pred vajami sem se moral oglasiti v njihovi študentski pisarni, od koder me je prijazna gospa, ki tam dela napotila na svoj oddelek. Pri tem moram pohvaliti sodelovanje med bolnico in fakulteto. Namreč po izkušnjah prejšnjih erasmus študentov naše fakultete sem pričakoval več težav. Vendar so v študentski pisarni bolnišnice La Princesa imeli že vse podatke o moji izmenjavi in obsegu mojih vaj. Vse kar sem moral storiti je le to, da sem si izbral datume, med katerimi želim vaje opravljati.

Do sedaj sem opravil 4 tedne prakse na oddelku za kardiovaskularno kirurgijo. Vaje sem opravljal skupaj s študenti 4. Letnika, ki imajo na vseh oddelkih po 2 tedna vaj. Vsako jutro smo začeli ob 9.15 v predstojnikovi pisarni, kjer smo najprej obravnavali primere iz prejšnjih dni. Za tem smo se ob 10.00 odpravili v operacijsko sobo. Španski študentje imajo ob 12.30 predavanja. Ker pa operacije trajajo dlje, sem ostal sam in sem se imel priložnost veliko naučiti. Edini problem pri tem je bil, da so na tem oddelku navajeni študente učiti le teoretično. Kar se pa tiče prakse, pa kljub temu, da sta operacijo izvajala le 2 kirurga, niso pustili, da bi se umil in sodeloval pri operaciji.

Sedaj sem začel tudi z vajami torakalne kirurgije, kjer je atmosfera mnogo bolj sproščena. Kirurgi veliko razlagajo sami od sebe in so zelo prijazni. Že pri prvi operaciji sem se lahko umil in sodeloval. Zopet sem v skupini s študenti 4. letnika. Vaje začnemo prav tako ob 9.15, z razliko, da tokrat začnemo kar v operacijski sobi.

Organiziran je tudi tečaj španščine, ki poteka v Contoblanco Campusu. V sredini septembra smo imeli test za uvrstitev v določen nivo. V oktobru pa smo pričeli s tečajem, ki poteka dvakrat tedensko po 2 šolski uri. Udeležba je brezplačna. Tečaj traja od oktobra do januarja.

S svojo izbiro mesta za erasmus izmenjavo sem zelo zadovoljen. Izmenjavo bi priporočal vsem, ki želijo iz nje pridobiti tako iz študijskega kot iz družabnega vidika. Definitivno pa je zelo pomembno, da znate vsaj osnove španščine. Namreč velika večina špancev ne govori angleško. Tisi, ki pa govorijo, pa mislijo da ne znajo dovolj in zato ne želijo govoriti. Sam sem mislil, da vsaj mladi govorijo angleško, a je prav pri njih večinoma tako, da jih je sram. Je pa prednost tega, da boste zelo hitro nadgradili svojo španščino.

VELIKA BRITANIJA – Imperial College London, London (Danaja Žolger)

Ravno se izteka prvi mesec moje šestmesečne izmenjave na v Londonu, kjer opravljam vaje iz družinske medicine. Sicer ta izmenjava običajno poteka 3 mesece, ker pa je na Imperialu ogromno možnosti za raziskovanje, sem se uspela dogovoriti, da bom tu prezivela več casa.

Kako se je vse skupaj zacelo? Po tem, ko so mi na MF dodelili izmenjavo, sem se najprej dogovorila, da bom na izmenjavi dlje casa, nato sem se morala prijaviti preko njihovega elektronskega servisa, tako da ko sem prispela v London, birokratskih zadev sploh ni bilo veliko. Direktor eHealth Unit (oddelek, na katerem se izmenjava opravlja) je dr. Josip Car, Slovenec, ki je v veliki meri odgovoren za to, da ima MF podpisano bilateralno pogodbo z Imperialom in nam omogoča to izmenjavo.

Pred odhodom sem se se dogovorila za stanovanje – sicer uradno bivanje v *student halls* ni mogoče, vendar se na internetni strani od Imperiala več cas najdejo prazne sobe, ki jih lahko studentje, ki smo na izmenjavo, najamemo. Je pa vse skupaj precej drago, sama placujem 120 funtov na teden, pa je dom, v katerem prebivam, eden izmed cenejših (tudi eden izmed starejših).

Ko sva s kolegico prispeli v London, naju je čakalo urejanje Erasmus dokumentacije, orientacija, dobili sva studentsko izkaznico, mail in gesla za dostop, uredili sva si studentski Oyster Card, ki omogoča cenejše potovanje (nasploh se s studentsko kartico marsikje dobi popust), nato pa sva kar hitro priceli z delom. Dodelili so nama tudi neposrednega mentorja, ki naju usmerja in pomaga. Dogovorili smo se, da bova skupaj naredili en *systematic review*, za kar si trenutno se iscemo temo, hkrati pa pomagava se pri izvedbi se ene *systematic review*, ki že poteka – trenutno iscema literaturo in izbirava primerne članke. Ob tem bereva, kako se *systematic review* dela, kako se isce literatura, malo obnavlja statistiko, skratka pridobivava teoretične osnove, ki nama bodo pomagale pri izdelavi *systematic research*. Udeležujeva se tudi različnih predavanj in predstavitev.

Kar se tiče kliničnega dela, pa se zaenkrat se nismo nič dogovorili, saj imajo trenutno studentje pocičnice, klinično delo pa samo po sebi uradno pravzaprav niti ni omogočeno. Kljub vsemu s kolegico upava, da se nama bo uspelo dogovoriti za klinično delo, saj naju zelo zanima, kako zdravstveni sistem tu sploh poteka. Prijavili sva se tudi na studentske seminarje, neprestano pa spremljama internetne strani od Imperiala, UCL in King's College, saj imajo čez celo leto ogromno zanimivih predavanj, ki se jih lahko udeleži vsak.

V prostem času pa s kolegico raziskujeva London, kjer se res vsak dan dogaja ogromno. Planirava obisk nekaj predstav, tudi nekaj vikend izletov in obiskujeva muzeje in razstave.

KONČNA POROČILA

AVSTRIJA - Universität Graz, Gradec (Klavdija Kotar - praktično usposabljanje, DM)

Za Erasmus praktično usposabljanje sem se odločila iz čisto preprostega razloga. Želela sem spoznati način dela v tujini in nove, naprednejše tehnologije v zobozdravstvu, hkrati pa pridobiti nove spretnosti in spoznanja. Ob upoštevanju, da govorim tekoče nemško, sem se odločila, da se prijavim na prakso v nemško govoreči državi. Ker sem že prej slišala veliko pohval o Medicinski univerzi v Grazu, sem šla na njihovo spletno stran in poiskala naslov Erasmus koordinatorke. Napisala sem e-mail, s pojasnilom, da se zanimam za prakso in odgovor sem dobila že v roku enega dneva. Z njihove strani ni bilo problema, svojo privolitev je morala dati samo še Stomatološka klinika v Grazu, kjer sem prakso želela opravljati. Na pritrdilen odgovor sem čakala dobre 3 mesece, kar mi je onemogočilo iskanje sobe v študentskih domovih, kajti bilo je že poletje in zamudila sem vse roke za oddajo prošnje. Ob pomoči in navodilih Erasmus koordinatorke sem iskala sobo preko oglasov na internetu. To se ni izkalazlo za najlažje, saj mi nihče ni hotel oddati sobe za obdobje 4 mesecev. Končno pa se je tudi meni nasmehnila sreča in najela sem lahko sobo v neposredni bližini Medicinske Univerze. Najemnina za sobo je znašala 350 Eurov mesečno, z vključenimi stroški. Stanovala sem v t.i. WG-ju (Wohnungsgemeinschaft) s še dvema prijaznima študentkama.

Za tuje študente je bil organiziran Welcome day z uvodnim predavanjem in ogledom območja klinik in starega mestnega jedra. Moram priznati, da so se res potrudili in nam bili vedno na voljo, kadarkoli smo potrebovali pomoč smo se lahko obrnili na našo koordinatorko. Pravtako so za nas organizirali nekaj prijetnih srečanj. Dodelili so mi tudi Erasmus mentorja, študenta 12. semestra medicine. Dal mi je nekaj koristnih informacij, vendar pa se zaradi vseh študijskih obveznosti nisva utegnila večkrat srečati. Na kliniki mi je bil dodeljen študijski mentor (t.i. Betreuer), ki naj bi zame organiziral dela in me usmerjal. Pri mojih prvih korakih na kliniki mi je seveda pomagal, kasneje pa sem si delo organizirala kar sama. Delovni dan se je na kliniki začel ob osmi uri zjutraj, po večini pa smo z delom zaključili ob 16.uri. Na območju klinik se nahaja tudi menza, kjer imajo študentje možnost dobiti celotno kosilo za pičlih 2,8 Eura.

Ne glede na to, da je moje znanje nemškega jezika zelo dobro, sem tudi jaz imela na začetku težave z razumevanjem avstrijskega naglasa. V primeru, da se odločate za prakso v nemško govoreči državi in ne govorite dobro nemško, vam prakso tam odsvetujem. Vse poteka namreč v nemškem jeziku, zato so imeli nekateri tuji študentje

brez znanja nemščine hude probleme pri sporazumevanju in se zaradi tega niso naučili toliko, kot bi se v nasprotnem primeru lahko in so večinoma izgubljali čas s postopanjem naokoli in opazovanjem.

Prvi mesec sem bila pri znanem prof. Ebelesederju, specialistu na področju zobne travme in endodontije. V njegovi ordinaciji sem asistirala in spremljala potek zdravljenja pacientov, ki so doživeli poškodbe zob. V tem mesecu sem se naučila ogromno, profesor si je vedno vzel čas zame, mi razložil vse podrobnosti in spodbujal moje kritično mišljenje. Odprt je bil za vsa vprašanja in z veseljem mi je odgovoril na vsa vprašanja, četudi so bila ta velikokrat neutemeljena. Na kliniki sem spoznala tudi asist. dr. Majo Marotti. Z njo sem 1 teden vadila strojno širjenje kanalov in tudi vse kanale napolnila in rentgensko slikala. Enkrat me je vzela tudi s seboj na otroško kirurgijo, kjer je izvajala posege na težavnih otrokih, pod vplivom sedacije (Dormicum). Udeležila sem se tudi tečaja Frasaco, kjer sem se naučila dograditi poškodovane oz. odlomljene fragmente zob s pomočjo posebnih matric. Tako sem po dobrem mesecu zaključila moje izobraževanje na oddelku za konzervativno zobozdravstvo. Naslednji mesec sem preživela na oddelku za protetiko. Že vnaprej je bilo dogovorjeno, da lahko asistiram študentom 11. in 12. semestra. Četudi mi ni bilo dovoljeno delo na pacientih, sem se pri asistiranju ogromno naučila. Potek vaj je na Stomatološki kliniki v Grazu nekoliko drugačen, študentje delajo od ponedeljka do petka vsak dan po osem ur, razen v petek je delovnik nekoliko skrajšan. Študentje so pod hudim stresom, urnik je prenatrpan in marsikdaj so mi bili zelo hvaležni, da sem jim pri delu pomagala. Tudi jaz sem se ogromno naučila od njih, ter od asistentov, ki so nadzirali njihovo delo. Spoznala sem nove tehnike, ki jih pri nas v Sloveniji ne poznamo in imela možnost primerjati in zame izbrati najbolj optimalne možnosti oskrbe pacientov.

V sredini decembra sem se dogovorila za sodelovanje pri praktičnem pouku 10. semestra fiksne protetike pri prof. Arnetzlu in prof. Bratschku. Sklop predavanj in praktičnega usposabljanja je trajal 1,5 meseca. Delo je potekalo v posebej opremljeni vajalnici na predkliniki Medicinske Univerze. Dan smo začeli s predavanji, nato pa je sledilo praktično delo, kjer smo preparirali umetne zobe, izdelovali krone, jemali odtise, na koncu pa smo izobraževanje zaključili z izdelovanjem prevlek s sistemom CAD-CAM (Cerec). Posebej za študente v Grazu so pripeljali računalnike in vso potrebno opremo iz Nemčije in sledil je dvodnevni intenzivni tečaj. Na koncu so prišli še predstavniki različnih podjetij za dentalno keramiko in nas naučili postopka končne obdelave izdelkov. Priznati moram, da je bil to najbolj zanimiv del moje prakse in zelo sem vesela, da so mi omogočili udeležbo.

Udeležila sem se tudi dvodnevnega tečaja ustne akupunkturo pri Dr. Simma, pravtako s predavanji in praktičnimi vajami in enodnevnega tečaja endodontije na temo neprehodnih koreninskih kanalov in endodontije mlečnih zob s predavateljema prof. Ebelesederjem in dr. Majo Marotti.

Kadar sem imela možnost, sem obiskovala tudi predavanja na temo zobne travme in oralne kirurgije. Moji dnevi na kliniki so bili velikokrat naporni, saj sem ostajala tam tudi do poznega popoldneva in se učila zobotehničnih spretnosti. Študentje morajo namreč narediti veliko večino zobotehničnih del kar sami, kar jih še dodatno obremenjuje. Naučila sem se spoštovati njihov način dela in ugotovila, da moram tudi sama poprijeti za delo in se naučiti določenih spretnosti zobotehnikarja.

Zadnji teden mojega usposabljanja sem spet preživela na oddelku za protetiko in asistirala študentom. Postali smo zelo dobri prijatelji in se družili tudi po končanih vajah na kliniki. Ker sem želela moj čas v Avstriji kar najbolje izkoristiti v smislu izobraževanja, sem večino časa preživela na kliniki, zato mi je včasih zmanjkalo časa za druženje z drugimi Erasmus študenti. Vendar pa smo se včasih le lahko dobili med vikendi in šli na kakšno dobro zabavo.

Čas, ki sem ga preživela v Grazu je zelo bil dragocen. V teh 4 mesecih sem se naučila ogromno, tako z zobozdravstvenega vidika, kot tudi za življenje. Pridobila sem nove vpoglede v sam način dela v zobozdravstvu in veliko ročnih spretnosti. Nikoli mi ne bo žal, da sem se odločila za prakso v tujini. Bilo je eno najbolj produktivnih in najboljših obdobij mojega življenja.

AVSTRIJA – Universität Graz, Gradec (Taras Šarler)

Sprejem: V Gradec sem prišel 2 tedna pred začetkom semestra, 1. oktobra. Tako sem imel čas, da se udeležim intenzivnega dvotedenskega tečaja nemščine, organiziranega s strani univerze in uredim različne formalnosti (prijava v mesto, študentska izkaznica, odprtje bančnega računa, kartica za javni transport).

Za kakršnokoli pomoč sem se lahko obrnil na koordinatorko MUG Petro Papst ali meni dodeljenega mentorja. Ga. Petra mi je posredovala tudi elektronska gesla in dokončen urnik. Pravtako je organizirala welcome day in voden ogled mesta, kjer sem spoznal še ostale Erasmus študente, ki se tečaja nemščine niso udeležili.

Študij: V okviru izmanjave sem v Gradcu opravljal vaje iz družinske medicine, kirurgije in ortopedije.

Vaje iz kirurgije sem opravljal v obliki kliničnih vaj na oddelku. Izbral sem si oddelek za plastično kirurgijo ter oddelek za travmatologijo. Vaje trajajo vsak dan od 7 do 15, vmes greš lahko na polno in okusno kosilo v menzi za 2,8eur. Dan na oddelku se začne z odvzemanjem venske krvi (to je v Avstiji delo sekundarijev in študentov in ne sester), sledi raport, kjer zveš v katero operacijsko sobo si razpisan. Če te pri asistiranju ne rabijo, lahko operacije vseeno opazuješ, ali se pridružiš komu v specialistični ambulanti. Vmes te pege-ajo na oddelek za odvzeme krvi, nastavitve kanalov in infuzij. Na plastiki je bil dober, prijazen kolektiv. Rade volje so odgovarjali na vprašanja, večkrat sem imel priložnost tudi intradermalno šivat. Na travmatologiji je bila slika rahlo drugačna, specialistise za študente niso kaj dosti brigali, tako da sem večino časa preživel v sprejemni ambulanti skupaj s sekundariji, kjer sem sodeloval pri anamnezah, statusih in nadaljnih napotitvah. Na oddelku za ortopedijo so se ukvarjali tudi z tumorji gibal, tako da sem videl nekaj zanimivih operacij, sicer pa so študente rabili predvsem pri vstavitvah kolčnih endoprotez.

V MUG so mi težko našli vaje, ki bi bile ustrezna zamenjava vajam družinske medicine v Ljubljani. Kljub temu da so v študijskem programu 6. letnika MUG klinične vaje pri mentorju - družinskemu zdravniku, so le-te zaradi birokratskih problemov pri financiranju, za gostujoče študente nedostopne. Tako sem se lahko udeležil bolj slabe alternative in sicer Specialnega študijskega modula - družinska medicina. Gre za 5 tednov trajajoč sklop predavanj, ki naj bi študentu predstavila poklic družinskega zdravnika. Predavajo družinski zdravniki iz okolice. Program je zelo ohlapno zastavljen, tako da je bilo kar nekaj podvajanja, večinoma so bile teme obravnavane zelo površinsko. Za priznanje 6 ECTS je potrebna 85% prisotnost.

Jezik: Na MUG vse poteka v nemščini. Moj nivo (2. tuji jezik v gimnaziji) mi je omogočal sledenje predavnjem in pogovore ena na ena z zdravnikom/ drugim študentom/ pacientom. Pri več udeleženi pri pogovoru oz. pa sem imel zaradi močnega narečja in hitrosti govora kar velike težave pri razumevanju. Predsemesterski intenzivni tečaj s poudarkom na medicinski nemščini in avstrijskih posebnostih mi je kar pomagal. Udeležil sem se tudi medsemsterskega tečaja, kjer naša skupina z izbiro predavateljice žal mi imela sreče in smo bolj malo napredovali. Pričakovanega napredka tudi ni bilo, ker so Erasmus študentje drugih fakultet in sostanovalci v študentskem domu večinoma govorili angleško.

Nastanitev in prevoz: Nastanitev sem si uredil preko OeAd, ki upravlja z študentskimi domovi. Elektronske prijave zbirajo že zelo zgodaj, tako da se je treba čimprej prijaviti, ker so domovi hitro zasedeni. Uradno se da sobo najeti samo za poln semester ali nič, samo se z osebnim pogovorom da doseči, da dajo v najem tudi za krajša obdobja. Kolo pride v Gradcu zelo prav, v primeru slabega vremena je na voljo dobra mreža avtobusnih in tramvajskih linij.

Obštudijske dejavnosti: ESN za Erasmus študente prireja razne dogodke in ekskurzije po bližnjih krajih. Veliko je tudi možnosti za udeležbo pri najrazličnejših športih aktivnostih, katerih prijavnino izdatno subvencionira univerza. S kartico železnic OBB je dokaj ugodno mogoče obiskati različna mesta v Avstriji, raltivno blizu sta tudi Budimpešta in Bratislava, primerni za vikend izlete.

Izmenjava je bila zanimiva izkušnja. Omogočila mi je nova poznastva, odprla mi je marsikatera obzorja, spoznanja, tudi to, da imamo kvaliteten študij in zdravstveni sistem.

AVSTRIJA, Medizinische Universität Wien, Dunaj (Gašper Zupan)

Eno leto nazaj sem se odločil, da bi grem v letu 2013 na Erasmus študijsko prakso. Odločil sem se za Dunaj. Če bi zeel le uživati, bi izbral kaksno Portugalsko, tako da se mi je Dunaj na pomlad zdel zelo dobra izbira. Poleg tega sem se hotel nauciti nemsko, predvsem pa sem Dunaj vedno videl kot eno izmed mest, kjer bi lahko zivel in delal – tako da sem se odločil, da grem to preiskusit.

Prispel sem 3.2., tri tedne pred zacetkom pouka na fakulteti. Dunajcani so imeli pocitnice, tako da so bili mesto, kampus in univerza prazni. V studetnskem domu, kjer sem bival, je na sreco se bilo nekaj ljudi, s katerimi smo se super „zastekali“. Seveda smo ga od casa do casa zazural, vendar pa se nespodobi povedati kolikokrat, ker Erasmus je le akademska izmenjava (:D).

Torej, prve tri teden sem opravljal Intesiv Deutschkurs, ki ni bil ravno dober, ga pa 80% placa Medicinska univerza (MUW). Recimo, da sem se naucil nekaj novega, bolj zabavno mi je bilo vsak dan prijahati v razred. Bilo nas je precej, 15, od tega 10 ljudi iz Omana, ki jih je njihova vlada poslala na Dunaj, da se naucijo nemsko. Imeli so po 8ur pouka na dan, vendar pa so imel z jezikom ogromne probleme. Tudi anglesko niso znali, razen nekaj svetlih izjem, s katerimi smo se spoprijateljili in tako sem si zagrantiral couchsurfing, ce bom kdaj sel v Oman. Vecina jih je bila zelo bogatih, najnovejsi iphone v zlatem ovitku in podobni modni dodatki. Poleg tega sem spoznal tudi Kanadcana Tylera, ki je bil eden mojih boljsih „erasmus

prijateljjev“

tukaj.

Trije tedni so bili na okoli in sel sem na Univerzo, k zelo prijazni gospe Baier (po novem Hanisch) po vse napotke. Ubistvu jih sploh ni bilo veliko. Za placilo 17,5evr dobis „logbuch“, vrečko presenečenja in, to kar nam v Sloveniji manjka, oblacila v bolnici. Slednja so sicer se slabša kot pri nas, vse je predolgo in grdo, vendar pa ti ni treba prati in likati. No, zaceli smo s seminarji interne medicine. Tercial interne medicine si predstavljajo malo drugače kot pri nas, ceprav imamo tudi pri nas seminarje na vajah. Mi smo imeli najprej seminarje, potem potem pa vaje. Tvoja naloga je, da pogledas pacienta in naredis case report . V nemscini? Ja, ce si nemski program :P. Jaz sem zaradi previdnosti vzel “uradno” angleskega, ceprav je bilo 50% vsega v nemscini. Kljub temu, da nihce od mentorjev ni imel tezav z anglescino, smo se kot skupina v veliko primerov druzno odlocili in zavpili “deutsch”, ko so nas vprasali, kako bi govorili. Vendar se da razumet, tudi medicinske pojme se hitro naucis, v knjiznici pa tudi dobis ogromno literature v nemscini. Moram tudi poudariti, da so bili avstrijski sosolci (v skupini je bilo nekaj native studentov) zelo prijazni. Se vedno se spomnim enega, ki mi je sam od sebe rekel, da naj ga takoj vprasam, ce kaksnega termina ne bom razumel. Nepricakovano prijazno.

Vmes sem tudi menjal svoj program v Learning agreementu, ponvno, nic tezav z avstrijske strani., bomo videli kako bo, ko pridem nazaj. Namesto notfallmedizin sem vzel 2 tedna vaj na kirurskem oddelku (pozneje spet spremenil v tri tedne).

Kar se tice vaj iz interne: prvi dan smo se zbrali in pozdravila nas je prijazna prof. Anvari. Povedala nam je, da vsi dobimo buddya iz Avstrije. Moj je bil dokaj prijazen, razložil in povedal mi je vse. Ker nisem znal jemati krvi ali vstavljati venskih kanil, so me to prvi teden naučili, potem pa se vsako jutri od tebe pričakuje, da najprej narediš vse odvzme krvi, ki jih je kar veliko. Potem sledi vizita, ki jih lahko slediš, na našem oddelku pa je bila dolga tudi do tri ure. Med vizito ali po njej te porabijo še za EKGje, anamneze in statuse. Mi smo imeli na oddelku zelo prijaznega dr. Clemensa, ki je z entuziazmom pomagal pri vseh tegobah in vprašanjih. Vmes ima vsak še t.i. “tertialprüfung”, ki je neke vrste praktični izpit za interno medicine – vendar pa niti slučajno ne na takšnem nivoju, kot ga imamo mi. Kirurški del je bil bolj “izbirni” – začelo se je z vizito, ki je trajala 15minut, potem pa si po želji odšel na jutrajši raport. Kaj si delal čez dan, je bila tvoj izbira. Jemanje krvi, venfloni, šivi in anamneze so bile poljubne, saj ima vsak oddelek svojega Stationarzta, ki je ubistvu “plačan” da to dela, tako da se to od tebe ne pričakuje. Tak sistem mi je bil pogodu, seveda pa smo

tem zdravnikom pomagali pri takšnih opravilih. Po tem si lahko odšel v operacijsko ali pa v ambulante. Zanimivo, v ambulantah si bil vedno dobrodošel. V Sloveniji se včasih zatakne, ker te kdo ne želi zraven, v Avstriji pa tega ni bilo občutiti. Osebno sem si ogledal tudi gamma nož, kjer me je navduših prof. Kitz, ki je zadeve razložil izjemno interaktivno in zabavno. Sicer pa sem večino časa preživel ob dr. Minchevu, ki je že v štartu najinega odnosa rekel "da mu je ime Georgi in ne dr. Minchev", kar pa mislim, da veliko pove o njegovi pripravljenosti, da pomaga. Kolegici, ki je bila občasno tudi z menoj, je celo rekel, da lahko vzame kri na njemu, da bo lahko on, kot pacient, povedal kaj dela narobe. Ko sem to slišal, sem ga označil za *überfreudlich*.

S tem pa se je moj Erasmus končal. Na kirurgiji sem preživel še nekaj dodatnih dni, ker se mi je zdel super oddelek in dobil sem še eno kreditno točkico. Postajalo je vedno bolj vroče in proste dni sem izkoristil še za malo turističnega oddiha. Dunaj je super mesto, urejeno, dostopno, sicer pa tudi drago, ce si veliko zunaj. Moram tudi poudariti, da zelooooo piha.

Odhod je bil žalosten. Če bi lahko, bi ljudi, ki sem jih spoznal obdržal za večno. Res face. Žal to ne gre, ampak smo si obljubili, da se še srečamo. Erasmus ima torej tudi eno depresivno stran – odhod.

AVSTRIJA, Medizinische Universität in Wien, Dunaj (Monika Simerl)

Deveti semester mojega študija zaznamuje ERASMUS izmenjava na Dunaju. Že prvi dan (1. oktober 2012) me je živahnost mesta, predvsem pa prijaznost ljudi, očarala. Vsak začetek je težak, a hkrati tudi razburljiv. Ena izmed prvih obveznosti, ki jih je potrebno izpolniti na izmenjavi, je obisk mednarodne pisarne za študente: sprejela me je gospa magister Baier, s katero sem že iz Slovenije prek elektronske pošte občasno komunicirala. ERASMUS pisarna je vsakemu študentu na izmenjavi pripravila vrečko z majhnimi pozornostmi univerze (MUW- medizinische Uni Wien). Medicinska univerza je od leta 2004 samostojna (ni več del ostalega sklopa Uni Wien, v katerega so združene skoraj vse fakultete, razen tehničnih). Nahaja se v osmem "becirku", kar je lokacijsko ugodno, saj je dokaj blizu središča mesta, povezave z javnim transportom pa so naravnost odlične (podzemna železnica, U-bahn, pripelje neposredno pred vrata bolnišnice).

Poleg medicinske fakultete se nahaja bolnica AKH (Allgemeines Krankenhaus). AKH sodi med največje bolnice v Evropi, zato mi je bilo kot tuji študentki na začetku težko najti predavalnice oziroma oddelke, na katerih sem opravljala vaje- oftalmologijo, ginekologijo in pediatrijo. Avstrijci so dobro organizirani in natančni, cenijo točnost. Posebej me je navdušilo dejstvo, da lahko vsak študent ob predložitvi študentske izkaznice pred vajami prevzame vsako jutro v pralnici sveže opran in zlikan bel plašč (haljo). Lepo bi bilo, če bi to uvedli tudi na UKC ☺

Sicer so avstrijski študentje korektni in pripravljeni pomagati. Kot erasmus študent si lahko na dunajski medicinski univerzi izbereš angleško ali nemško- govoreči program: sama sem se odločila za slednjega. V sklopu tečajev na Dunajski univerzi sem obiskovala tudi "Trimesterkurs", tečaj nemškega jezika, ki je trajal tri mesece in se je zaključil z uradnim preizkusom znanja. Če ga uspešno opravite, vam Dunajska medicinska univerza povrne skoraj celotno začetno ceno tečaja.

Nemščina, ki jo govorijo na Dunaju, ni „hoch Deutsch“ oziroma jezik, ki se ga učimo v šoli- nekatere besede so naglašene popolnoma drugače, kar lahko sprva ovira razumevanje. Vendar se ob vsakodnevnem delu v bolnici človek hitro navadi njihove izgovarjave in postane bolj samozavesten pri stikih s pacienti in mentorji. Zdravniki so (kot tudi v Ljubljani) zelo zaposleni, zato je na vajah pomembna samoiniciativa, če se želiš kaj naučiti. Praktičnega dela tu skoraj ni, študentom ni dovoljeno jemanje venozne krvi ali opravljanje drugih enostavnejših rutinskih pregledov. V ambulanti si opazovalec, lahko pa seveda vprašaš mentorja, če te kaj posebno zanima.

Kar se tiče prebivališča, priporočam, da za to poskrbite zelo zgodaj. Spoznala sem precej študentov, ki so si stanovanje začeli iskati prepozno in so morali prve tedne izmenjave „prebiti“ v hostlih. Morda se na prvi pogled zdi, da je kapacitet(ponudbe) prebivališč zares veliko, a je povpraševanje žal še večje, saj je tako domačih kot tujih študentov ogromno. Večina mojih študijskih kolegov medicincev je živelo v sklopu OEAD- to je avstrijska organizacija, ki posreduje študentske domove in stanovanja. Nastanitve, ki so locirane v centru in prenovljene, so navadno zasedene že pol leta pred začetkom semestra, tako da je zares vredno pohiteti. Sama sem živela v Korotanu, ki je slovenski študentski dom in hotel. Nahaja se v bližini bolnišnice (prav tako v osmem okrožju), vdušje v njem pa je prijetno domače, saj je večina tam bivajočih študentov Slovencev, ki rade volje priskočijo na pomoč ali pa ponudijo kakšen nasvet v zvezi s transportom ali nakupovanjem.

Prav tako je pomemben tudi družabni del izmenjave. Možnosti za zabavo, šport in kulturno preživljanje prostega časa (opera, gledališče ali koncerti klasične glasbe) so v tem mestu izjemno pestre. Največji pečat pa pustijo seveda novi socialni stiki- ljudje, ki zaznamujejo izmenjavo in jo napravijo edinstveno ter nepozabno...

Na koncu semestra sem opravljala tudi izpite, ki so na Dunaju pisnega tipa (multiple choice). Mednarodna pisarna univerze pošlje rezultati po približno treh tednih od opravljenega pisnega dela v Ljubljano. Pri priznavanju izpitov na matični fakulteti nisem imela nobenih težav, vse se je uredilo hitro in transparentno.

Erazmus izmenjava na Dunaju mi bo ostala v zelo lepem spominu in bi jo z veseljem ponovila. Žal mi je le, da se nisem odločila ostati celo študijsko leto (ampak le zimski semester), saj me je avstrijska prestolnica naravnost navdušila.

BELGIJA – University of Gent, Gent (Jernej Perger)

Urejevanje vpisnih formalnosti (del na fakulteti v Gentu) in uradni vidiki izmenjave

Vpis mednarodnih študentov je po mojem mnenju na Univerzi v Gentu (U-Gent) dobro urejen. Na njihovi spletni strani (<http://www.ugent.be/en/exchange/>) sem našel vse potrebne elektronske obrazce ali povezave do obrazcev za tiskanje, prav tako se na tej strani najdejo vsa, po mojem mnenju potrebna navodila za urejanje uradnih stvari pred odhodom na izmenjavo.

Ob prihodu na njihovo univerzo organizirajo dneve dobrodošlice, kjer so predstavljene vse posamezne fakultete in kjer lahko stopiš v stik z odgovornimi osebami na tvoji fakulteti.

Mednarodna sprejemna pisarna na univerzi je urejena, ob prihodu dobiš listek s številko načeloma vse poteka gladko in brez posebnosti.

Po moji izkušnji bi opozoril le na eno stvar; na Univerzi v Gentu se po moje mnenju zelo dosledno držijo vsebine predhodnega dogovora o vsebini izmenjave in zelo težka obravnavajo odklone od nje, prav tako pa zelo težko prilagajajo svoje učne programe željam posameznikov na izmenjavi.

Če koga zanima izmenjava v Gentu, še sploh pa klinične vaje, svetujem da:

- osvoji nizozemščino do stopnje, ki jo zahtevajo (navodila so na prej omenjeni spletni strani);
- svojo izmenjavo časovno prilagodi terminom zelenega predmeta, vaj, pri njih;
- gre na izmenjavo najmanj za njihov polni semester (ta točka se navezuje na prejšnjo).

Strokovna plat izmenjave

Na izmenjavi sem predvsem delal raziskavo, za katero sem se domenil preden sem šel na izmenjavo. Mentor mi je namenil del svoje pisarne, kjer sem imel dostop do interneta in Athen-e (to je zbir programov na skupnem strežniku, ki so z geslom dostopni vsem študentom na U-Gentu). Vsak dan sem lahko prišel tja in tam delal (lahko bi delal tudi v hiši, kjer sem stanoval), vedno pa mi je bil na voljo tudi mentor za posvet.

Obiskal sem tudi dva kongresa, s področja bazičnih znanosti in s področja primarnega zdravstva v Afriki, en dan sem preživel v praksi družinskega zdravnika v zdravstvenem domu, enkrat pa smo si ogledali tudi bolnišnico in prakso zasebnega družinskega zdravnika. Ogledal sem si tudi Skillslab, posebno skupino učilnic, kjer si na fantomskih lutkah študentje univerze lahko nabirajo praktično znanje (venepunkcije, šivanje, porod otroka...).

Poleg raziskave sem upal, da bom lahko prisostvoval tudi vajam iz družinske medicine, kar pa se je žal uresničilo le v omejenem obsegu, zaradi nejasnosti ob dogovarjanju o vsebini izmenjave.

Vsakdanje življenje na izmenjavi

Prevoz do Belgije, na letališče Charleroi, je bil dobro urejen. Wizz-air je namreč odprl povezavo med Brnikom in prej omenjenim letališčem in ker je bilo ravno promocijsko obdobje so bile cene vozovnic sorazmerno nizke (tudi do 32 evrov na smer).

Živel sem v hiši prijateljev v Bruslju in se vsak dan vozil do Genta z vlakom (kar sicer močno odsvetujem). Za študente, ki študirajo v Belgiji, je bila cena mesečne vozovnice 30, tri- mesečne pa 90 evrov.

Prevoz po Gentu je sorazmerno poceni, vozovnica (De Lijn) brez popustov stane le 90 centov.

Sobo v študentske domu v Gentu bi bilo v mojem primeru sorazmerno enostavno dobiti, ob prihodu so mi jih ponudili v mednarodni pisarni po ceni 360 evrov na mesec(to je bil le moj primer, drugače se lahko tudi precej čaka).

Ponudba hrane in pijače je v mestu precej prilagojena študentom, obstajajo lokali kjer za 3 evre in pol dobiš že sorazmerno veliko skledo krepke juhe s precej dodatki, veliko je tudi različnih cvrtnic in lokalov s precej poceni testeninami ter azijsko hrano.

Cene hrane in pijače v trgovinah so precej različne, v Lidlu ali Aldiju je marsikaj ceneje kot v Sloveniji, po drugi strani pa v kakšnih dražjih trgovinah kot Delhaize ali Carrefour ponujajo sicer večjo izbiro, ki pa je lahko malce dražja, dostikrat pa tudi ne.

Moji končni vtisi o izmenjavi

Na izmenjavo v Belgijo bi se z veseljem prijavil še enkrat, ker so po mojem vtisu na Univerzi v Gentu res dosledni in odgovorni in imajo precej dobro premišljen načrt poučevanja. Tudi Flamci na splošno so ljudje, ki znajo uživati dobre in umirjene plati življenja, kar je meni osebno blizu.

Spremenil bi le svojo pripravo na izmenjavo in bil bolj dosleden pri dogovorih o vsebini izmenjave. Brez tega sem namreč dobil tisto, za kar sem se dogovoril, kar pa še ni bilo čisto vse, kar sem si želel.

BELGIJA – KU Lueven, Lueven (Miha Oražem)

Na svojo trimesečno študijsko izmenjavo sem se odpravil 4. februarja 2013. Novoustanovljena linija nizkocenovnega letalskega prevoznika med Ljubljano in Brusljem je olajšala ter skrajšala potovanje. V želji po krajši izkušnji kliničnega dela v tujini, sem si za destinacijo izbral belgijsko univerzo KU Leuven, ki je v istem letu postala sestavni del ponudbe izmenjav na naši fakulteti. KU Leuven slovi po svoji večstoletni tradiciji – ustanovljena je bila leta 1425 in je s tem najstarejša univerza v t.i. *low lands*, za medicince pa je morda zanimivo, da je na njej v 16. stol. poučeval tudi Andreas Vesalius.

Kljub temu, da sem z vajami pričel šele dva tedna kasneje, sem se odločil za zgodnji prihod. Tako sem lahko v miru poiskal stanovanje in uredil vse ostale administrativne stvari in kar je verjetno

najpomembnejše, sledil programu orientacijskih dni. Organizatorji uvodnih aktivnosti so izredno lepo poskrbeli za sprejem tujih študentov, ki predstavljajo približno 15 odstotkov vseh študentov univerze. Predavanja, izleti in odlična celostna grafična podoba so prve dni v novem okolju naredili prijetne, Leuven pa je kot manjše mesto tudi zelo obvladljivo in arhitekturno zanimivo.

Sedaj pa k bolj medicinskim stvarem. Sam sem si izbral opravljanje kliničnih vaj iz ginekologije in porodništva ter onkologije. Za koordinacijo Erasmus študentov skrbi prijazna gospa Hilde Groenen, vendar pa naj že na tem mestu omenim, da si je skoraj nujno zagotoviti mesto na kliničnih vajah (oziroma, kot tu imenujejo *clerkships*) že nekaj mesecev vnaprej kar po mailu, sicer so lahko vaši prvi dnevi precej stresni. Na srečo sem imel jaz že prej vse dogovorjeno, opazoval pa sem nekaj drugih študentov, ki še po uradnem začetku njihove izmenjave niso vedeli ali bodo lahko opravili vse obveznosti. Na žalost zaenkrat Medicinska fakulteta KU Leuven ne ponuja predavanj v angleščini, na katerih pa je prisotnost vseeno obvezna. Glede kliničnih vaj najrajši vzamejo na kirurške oddelke, saj je tam najmanj težav s komunikacijo s pacienti (zaradi jezika seveda). Leuven spada v flamski del Belgije, torej se največ uporablja flamščino, večina pa govori tudi francosko in angleško.

Vaje potekajo v univerzitetni bolnišnici UZ Gasthuisberg. Na kliniki za ginekologijo in porodništvo, kjer sem preživel šest tednov, me je lepo sprejel prof. Bernard Spitz. Moj tipični dan se je začel ob 8. zjutraj in trajal do 18. zvečer, včasih kakšno uro manj, včasih več. Kljub temu, da je to za naše ramere skoraj nepredstavljivo dolgo pa se nisem pritoževal preveč, saj to pomeni več priložnosti za asistiranje ali samostojno izvajanje različnih postopkov. Večino časa se sledil specializantom (imenujejo se asistenti) v ambulantah (*consultations*). Delo je organizirano tako, da naenkrat delajo trije ali štirje specializanti, ki preden odpušajo pacienta domov, odidejo na hodnik, kjer se posvetujejo z nadzornim specialistom, ki nato presodi ali mora še sam pregledati pacienta. Veliko je tudi možnosti prisostvovanja ginekološkim operacijam, porodom, ultrazvočnim in drugim preiskavam. Posebno mesto imajo tukajšnji študenti 7. letnika medicine (ko-asistenti), ki to zadnje leto študija posvetijo t.i. prespecializaciji izbrane veje medicine in so razpisani na različna delovišča, zato se je treba prilagajati tudi njihovim urnikom, saj ne moreta npr. ultrazvoku slediti dva dodatna študenta.

Drugi del vaj sem preživel na oddelku za internistično onkologijo, na katerega so zaradi močne raziskovalne dejavnosti še posebej ponosni (raziskovanje je tudi sicer na sploh zelo prisotno v UZ Gasthuisberg). Oddelek vodi prof. Patrick Schöffski, med svetovnimi avtoritetami na področju zdravljenja sarkomov, ki je istočasno tudi vodja laboratorija za eksperimentalno onkologijo, kjer na mišjih modelih z GIT preizkušajo nove kemoterapevtike. Klinično delo pa poteka podobno, kot sem opisal že prej. Sledenje specializantom v ambulantah, na oddelku in dnevni bolnišnici ter obiskovanje konzilijev.

Vsekakor je KU Leuven dobra izbira za pridobivanje kliničnih izkušenj, vendar pa je kot tudi pri nas potrebna samoiniciativnost. Sicer je res, da smo bili medicinci mnogo bolj zaposleni, kot ostali študenti, vendar je kljub temu ostalo dovolj časa še za »družabni« del Erasmusa.

ČEŠKA – Charles University in Prague (Špela Trampuš)

Priprave:

Kot lepo piše na internetni strani medicinske fakultete, je potrebno pred samim odhodom urediti kar nekaj dokumentacije. Dobro je, da se tega lotiš pravočasno. Poskrbite, da boste imeli dogovor glede opravljanja predmeta, kakršnegakoli že sklenete z nosilci predmeta, v pisni obliki. Z Maticem sva imela namreč manjši problem glede enega predmeta, ker sva se dogovorila le ustno in potem ni bilo čisto tako kot smo se zmenili na začetku. Koordinatorica iz Prage, takrat še Jana Parkanova, nama je zelo pomagala pri urejanju urnika in usklajevanju predmetov. Vse informacije, ki sva jih potrebovala, sva do časa dobila preko e-maila. Določeni predmeti imajo omejeno število mest, zato priporočam, da čim prej odgovarjate na e-maile, ki jih dobite s strani praške fakultete. Kljub velikemu številu vaj, ki sva se jih odločila opravljati tam, nam je že do konca julija uspelo sestaviti urnik. Ker imajo drugačno razporeditev predmetov po letnikih, sva kombinirala predmete iz njihovega 4.,5. in 6. letnika.

Ob prihodu je bila prva stvar obisk Janine pisarne, kjer nama je dala vso potrebno dokumentacijo za pridobitev študentske kartice, brez katere, kot omenjeno že v vmesnem poročilu, ne moreš. Na voljo imaš navadno ali ISIC, za katero je potrebno nekoliko doplačati, vendar imaš z njo določene ugodnosti, zato sem se odločila za slednjo.

First Faculty of Medicine, Charles University in Prague:

V Pragi sva opravljala oftalmologijo, onkologijo, ORL, ortopedijo, ginekologijo, pediatrijo, medicino dela, klinično stomatologijo in sodno medicino. Izbrala sem si še dva izbirna predmeta in sicer osnove EKG, ki ga močno priporočam, profesor na razumljiv in zanimiv način razloži vse kar je potrebno vedeti, in pa tropsko medicino na kateri sem bila samo pol prvega semestra, nato pa sem se izpisala, saj ni bila tako zanimiva.

Vsa predavanja so potekala v angleščini, na vajah pa smo bili velikokrat s študenti iz angleške paralelke, ki so v Pragi študirali že več let. Vseeno se je velikokrat izkazalo, da sem se s pacienti, kljub ne ravno blestečem znanju češčine, najlažje sporazumevala jaz (slovenščina je veliko bolj sorodna češčini kot pa angleščina).

Za pridobitev kreditnih točk ni bilo potrebno opravljati izpita, dovolj so bile le vaje, zato sva opravljala izpite le pri tistih predmetih, kjer sva bila vnaprej dogovorjena, da nama jih bodo priznali. Tako sva v Pragi opravila oftalmologijo, onkologijo, ORL, ginekologijo, medicino dela in klinično stomatologijo.

Vsi predmeti so potekali v sklopih. Ko smo zaključili z enim sklopom, ki je ponavadi zajemal predavanja in vaje hkrati, smo opravljali izpit. Nekatere vaje so bile organizirane izjemno kvalitetno, npr. pediatrija in ORL druge pa nekoliko manj npr. klinična stomatologija. Ginekologijo sva opravljala

v dveh sklopih, 4 tedne vaj v eni bolnišnici (njihov 6. letnik) in dva tedna vaj + predavanj v drugi bolnišnici (njihov 5. letnik). Izpit sva opravljala pri profesorju, ki je nosilec predmeta v 5. letniku.

Češčina:

Osnove sem znala že od prej, saj sem imela prijateljico z Češke, tako da sem razumela večino stvari. Obiskovala sem tudi tečaj češčine, organiziran preko fakultete, nad katerim pa nisem bila ravno navdušena. Tudi brez razumevanja jezika, se da preživeti, vseeno pa priporočam, da se poizkusite naučiti vsaj nekaj fraz, saj so ljudje veliko bolj prijazni, če se potrudiš govoriti po njihovo.

Bivanje:

Živela sem v privatnem stanovanju, ki sem si ga delila še s 3-mi Čehi. Od fakultete je bil oddaljen 10 minut. Za enoposteljno sobo sem plačevala 5000 kron na mesec, kar je bilo kar ugodno. Stanovanje sem našla že v juniju preko te strani <http://www.erasmusinprague.com/flats/>, vendar pa sedaj na njej ni več kategorije flatsharing, za to bi za iskanje priporočala <http://www.expats.cz/prague/czech-classified-server/property/flat-share/>.

Ker je bil Matic prvi semester v študentskem domu, sem vseeno imela priložnost spoznati mnogo drugih Erasmus študentov in nisem bila prikrajšana za socialno življenje.

Kosila lahko študentje jedo v njihovih menzah, ki so zelo ugodne (<2€/kosilo), vendar pa smo se hrane hitro naveličali, zato sem si veliko kuhala tudi doma. Izpostavila bi menzo na 4 Voršilská, Prague (hrana je za menzo dokaj okusna) in picerijo Einstein, kjer imajo zelo dobre pice in na ISIC študentsko kartico dobiš 2 za ceno ene (<http://www.pizza-einstein.cz/>).

Javni prevoz v Pragi je odličen in poceni, 90-dnevna karta stane slabih 30€ in vključuje avtobuse, tramvaje in metroje. Če veš vstopno in izstopno postajo jo samo vneseš v tole internetno stran <http://spojeni.dpp.cz/ConnForm.aspx?cl=E5>, vpišeš kdaj bi želel biti na cilju in dobiš vse podatke, ki jih potrebuješ da prideš do tja – vozni redi so do minute natančni!

Tam sem nadaljevala s treningom karteja, saj imajo klub z istim stilom, ki ga treniram tudi v Sloveniji, zato težko priporočam kakšne druge športne aktivnosti. Nekajkrat smo šli z ostalimi Erasmus študenti plezati (imajo velike, lepo urejene plezalne stene) ali plavati, blizu študentskega doma Hostivar pa mislim da so imeli tudi organizirane športne aktivnosti za študente. Če se ne želite na izmenjavi zrediti vam toplo priporočam, da si izberete kakšno aktivnost, saj je njihova hrana (da o pivu sploh ne govorim) dokaj kalorična.

Nočno življenje je v Pragi zelo živahno. Preko socialnih omrežji so nas kar naprej zasipali z vabili na razne zabave, tako da dolgčas ni bilo nikoli. Vstopnine so redke, pijača poceni, vzdušje ponavadi noro. Tudi s strani fakultete je bilo poskrbljeno za kar nekaj družabnih dogodkov, na katerih smo včasih celo dobili uporabne spominke. Po celem mestu lahko najdeš čajnice ali po njihovo »čajovne« v katerih vedno naletiš na domače vzdušje, odlične čaje, vodne pipe in družabne igre, zato priporočam obisk vsaj ene izmed njih.

Njihovo gledališče in opera ponuja zelo poceni vstopnice za študente, dobiš jih že za 2€, poleg tega pa Praga ponuja velik nabor muzejev, ki se jih splača ogledati.

Izpostavila bi še živalski vrt, ki si ga res morate videti in pa njihove lunaparke (matějská pout), katere se tudi splača obiskati.

Zaključek:

Kaj naj dodam za zaključek... Praga je čudovito mesto, ki skriva 1000 in eno zanimivost, tako da je šolsko leto ob odkrivanju le teh kar prehitro minilo. Erasmus izmenjava je bila zame čudovita izkušnja, ki bi jo takoj ponovila. Študij in opazovanje dela v bolnici na tujem, zlivanje različnih kultur, predavanja v angleščini, nova prijateljstva in še bi lahko naštevala, vse to mi je dalo nekaj, kar se z besedami pač ne da opisati. Zato predlagam da odprete nov dokument in začnete pisati motivacijsko pismo saj vas definitivno čaka nepozabna izkušnja!

Za kakršnekoli dodatne informacije in pomoč mi piši na spela@trampus.si .

DANSKA – University of Copenhagen (Katarina Muhič)

Izmenjavo sem opravljala v poletnem semestru v Kopenhagenu na Danskem.

Veliko študentov je v Kopenhagen prišlo že pred začetkom semestra, saj se je takrat začel 3-tedenski intenzivni tečaj danščine. Razdeljeni smo bili v več skupin po približno 15 študentov, poučevali so nas danski učitelji. Tečaj je potekal ob dopoldnevih, po treh tednih pa smo imeli pisni in ustni preizkus znanja. Sama ocenjujem tečaj kot zelo dober in precej potreben, če ne celo nujen, saj je vsako, četudi osnovno znanje danščine zelo dobrodošlo.

V centralni regiji je 12 bolnišnic in študenti, tudi Erasmusci, so naključno porazdeljeni po oddelkih. (Za bolnišnico in oddelek sporočijo le kak teden pred začetkom samih vaj, zato pri iskanju stanovanja ni za računati na možnost bližnje bolnišnice, ker je razdeljevanje res naključno.)

V prvem tednu smo imeli vsi tuji študenti medicine srečanje s predstavniki iz mednarodne pisarne, ki so nam podali potrebne informacije v zvezi s študijem.

Najprej sem opravljala vaje iz interne medicine. Vaje so trajale 5 tednov v bolnišnici Hvidovre Hospital. Ena skupina tujih študentov je bila na pulmološkem oddelku, druga na infekcijskem. Dan smo začeli z jutranjim oddelčnim raportom, ki je potekal v danščini. Sledilo je delo na oddelku, pregled pacientov, prisostvovanje v ambulantah in občasno delo v urgentnem internističnem bloku (IPP). Po pričakovanjih vsi zdravniki (in Danci nasploh) zelo dobro govorijo angleško. Vendar pa je vsa bolniška dokumentacija v danščini, kar nam je precej otežilo vaje. Sporazumevanje s pacienti je bilo pravzaprav nično. Zato smo se precej opirali na zdravnike in želeli dobiti informacije o pacientih od njih. Vendar so bili zdravniki mnogokrat prezasedeni in niso našli časa, da bi nam podali obširne informacije. Tudi danskih študentov, na katere bi se morda lahko obrnili ob nejasnostih, ni bilo na našem oddelku. Tako smo bili precej prepuščeni sami sebi, tu in tam videli kak zanimiv pulmološki primer, vstavili kak kanal, to pa je tudi vse. Na oddelku so se potrudili, da so na opoldanskih konferencah govorili v angleščini, tako da smo vsaj od teh razprav nekaj odnesli. Dvakrat (samo!) so nam pripravili seminar v angleščini. Če pogledam nazaj, ne morem mimo občutka, da smo jim bili tuji študenti na oddelku odveč in da je moje znanje interne medicine napredovalo le minimalno. A sem po drugi strani lahko bila toliko bolj osredotočena na neverbalno komunikacijo, opazovala odnose med zdravniki in bolniki, kar je, nenazadnje, tudi pomembno.

Naslednjih 5 tednov sem delala vaje iz kirurgije v isti bolnišnici na gastroenterološkem kirurškem oddelku. Jutranji raporti so se začeli ob 7.45, sledile so kratke predstavitve ali seminarji, velikokrat v angleškem jeziku. Zbranih je bilo okrog 40 kirurgov, specializantov, danskih študentov in 5 tujih študentov. Študenti smo se nato čez dan porazdelili po operacijskih dvoranah, lahko smo šli s kirurgom »na klic«, ki je obiskoval GE kirurške bolnike po drugih oddelkih bolnišnice, prisostvovali pri kolonoskopijah, rektoskopijah, sprejemih, bili v ambulantah in v urgentnem bloku. Študentom in specializantom je bil namenjen tudi poseben učni prostor, opremljen s pripomočki in priborom za učenje šivanja in vozlanja ter simulator za učenje laparoskopskih tehnik. Večino časa sem preživela v operacijskih dvoranah, bodisi pri velikih operacijah ali dnevnih posegih. Zdravniki so nas vedno lepo sprejeli in velikokrat je celotna operacijska ekipa začela komunicirati v angleškem jeziku. Sprva smo operacije samo opazovali, sčasoma so nas sprejeli tudi za asistenco. Na oddelku so specializirani za operacije na debelem črevesu, delajo pa tudi ogromno operacij hernij, gastričnih bypassov, LPSC holecistektomije ipd.

Na koncu smo opravljali še vaje iz anesteziologije. Vaje so trajale 2 tedna v Rigshospitalet (glavna in največja bolnišnica v Kopenhagenu in na Danskem). Veliko danskih študentov si želi delati vaje v tej bolnišnici, mi smo imeli res srečo. Zdravnica, ki je bila odgovorna za tuje študente, nas je pred prihodom natančno obvestila o načinu dela in razporeditvi na oddelke. Organizacija dela s študenti je bila res dobra in tako smo že prvi dan prišli tja z dobrimi občutki in polni pričakovanja. Na jutranjem raportu nas je poimensko predstavila anesteziološkemu oddelku. Vsak od študentov je dobil svoj kirurški oddelek, tako da je lahko prosto izbiral, na katero od operacij bo šel. Sama sem bila na oddelku za plastično kirurgijo in opeklino. Oddelčni anesteziologi so bili zelo dobri pedagogi in od vaj sem odnesla veliko. Pripravili so nam dva dni predavanj, v angleškem jeziku. Predstavili so nam tudi helikoptersko enoto (kjer delajo anesteziologi) in heliport. Dva dni smo imeli možnost preživeti na oddelku za intenzivno zdravljenje in en dan v dežurstvu na ginekološko-porodniškem oddelku. Najboljše vaje so bile torej prihranjene za konec.

Dodala bi še nekaj pripomb glede delovanja mednarodne pisarne na tamkajšnji medicinski fakulteti. Že pred prihodom na Dansko so se zelo slabo odzivali na elektronsko pošto. Po tečaju danščine smo tri tedne čakali na informacijo, kdaj in kje začnemo vaje, kljub temu, da se je semester za druge študente že začel. Zelo težko je bilo vzpostaviti stik z njimi. Skupine za vaje so bile, vsaj v primeru vaj iz interne medicine in kirurgije, sestavljene bodisi samo iz tujih študentov bodisi samo danski študentov. Če bi bile skupine mešane, bi nam to precej olajšalo komunikacijo in premagovanje nejasnosti.

In še nekaj besed o Kopenhagenu. Mesto je čudovito, še bolj pomladi, ko postane topleje in lahko dneve preživljaš v neštetih parkih, barih, na mestnih ulicah. Glavno prevozno sredstvo je kolo; za v šolo, službo, po nakupih, v center, za izlete. Kolesarijo vsi, ob vsakem vremenu. Sicer je javni prevoz (metro, S-vlak, avtobusi) tudi zelo dobro urejen, vendar drag. Nasploh je mesto pričakovano dražje. Hrana in pijača v supermarketih in restavracijah so cenovno precej nad slovenskim povprečjem. Za sobo v študentskem domu ali stanovanju je potrebno odšteti med 2500 in 4000 dkk (med okrog 300 in 500€) na mesec. Pri tem precej pomaga Erasmus štipendija. Sicer je Kopenhagen zelo študentsko mesto. Poleg danskih je tu tudi veliko švedskih študentov, Erasmovcev, pa tudi študentov iz ZDA, Kanade, Avstralije in Azije. Živahno študentsko življenje in sproščen danski način preživljanja prostega časa obljubljata, da se v mestu vedno najmeta zabava in dobro vzdušje.

FRANCIJA – Université Bordeaux Segalen, Bordeaux (Bogomila Hosta)

PO dolgoletnih željah sem v svojem šestem letniku tudi jaz odšla na Erasmus izmenjavo v francoski Bordeaux. Izbira dežele in mesta izmenjave ni bila težka, saj me je tja že dolgo vlekla radovednost, francoski jezik pa sem dobro znala. Za piko na i mi je s spodbudnimi besedami pri odločitvi pomagal še kolega, ki je bil na tej izmenjavi lani in je bil nad njo zares navdušen.

Odločila sem se, da bom v Bordeaux-u opravljala vaje iz interne medicine in iz kirurgije. Ker sem izbrala možnost *stage libre*, je bilo pravzaprav vseeno kateri mesec začnem z izmenjavo. Tako sem izbrala obdobje od novembra do maja. Kar pa očitno niti glede faksa, niti glede vremena ni bila najbolj posrečena izbira. Tako sem bila na začetku za marsikaj prikrajšana, saj se je študijsko leto začelo že septembra, z njim pa vsi jezikovni medicinski tečaji, spoznavni večeri za študente, redni vpisi... A z malo truda sem tudi vse to hitro uredila in nadoknadila, je pa vsekakor mnogo lažje začeti septembra ali februarja.

Svojo izmenjavo sem začela na oddelku kardiologije pri prof. Bonne v bolnišnici Haute-Leveque. Prvi mesec v bolnišnici je bil zame dokaj stresen. V prvi vrsti zaradi jezika, pa čeprav sem ob prihodu govorila tekoče. Zame nova imena bolezni in zdravil, komunikacijo s pacienti, pisanje poročil in razlaganje patofiziologije ter mehanizmov sem usvajala cel mesec. Opazna je bila tudi razlika v opremljenosti s praktičnim znanjem. Tu začnejo študentje z resnim delom na oddelku in delno odgovornostjo za svoje paciente že v četrtem letniku. Kar sem jaz počela prvič, so vsi moji mlajši sošolci naredili že mnogokrat: posneti EKG, vzeti kri, opraviti preproste teste ipd. S praktičnim znanjem so tako v četrtem letniku mnogo bolje opremljeni, kot mi v šestem. Sem se pa zato mnogo naučila in vesela sem, da sem imela tako priložnost.

PO mesecu vaj na kardiologiji sem začela z vajami iz kirurgije. Bila sem na oddelku za kirurgijo roke, v bolnišnici Peilegrin, sem pa nemalokrat opazovala tudi delo v sosednjem operacijskem bloku za opekline. Vaje so potekale v operacijskem bloku, nekaj dni pa tudi na oddelku in v ambulanti. Zaradi pestrosti je mesec minil kot bi mignil, jaz pa sem ob koncu morala priznati, da je kirurgija mnogo bolj zanimiva, kot sem si to predstavljala prej.

Sledil je mesec vaj v bolnišnici St. Andre na oddelku interne medicine (ki tu pokriva pretežno revmatske in avtoimunske bolezni), ki je zaradi stroge prof. Longy prav tako bil stresen, a toliko bolj poučen in koristen. Februarja sem se mudila na oddelku za nefrologijo. PO polovici izmenjave mi jezik res ni več povzročal težav in lahko sem se bolj posvetila delu in študiju bolezni, ki sem jih srečevala na oddelku. Marca sem spoznava la oddelek endokrinologije v vsej svoji pestrosti, aprila pa sem bila zopet razporejena na kirurški oddelek, in sicer za žilno in splošno kirurgijo.

Moj običajni delovni dan na oddelkih interne medicine se je začel zjutraj, ko smo študentje pregledali koliko je novih sprejemov in si jih med seboj razdelili. Običajno je dobil vsak po enega ali dva nova pacienta na dan. Nato smo pregledali vso staro dokumentacijo pacientov ter opravili pregled pacienta. Sledilo je jzpolnjevanje podrobnega poročila o zgodovini in trenutnem stanju pacienta. Sledila je vizita z mentorjem, kjer smo svojega pacienta vedno morali predstaviti, včasih pa je kasneje sledil tudi sestanek z zdravniki in drugim osebjem oddelka ali kratko predavanje na določeno temo. S pacienti smo opravili tudi lažje teste, če je bilo potrebno, ter pomagali specializantom ob manjših posegih kot so punkcije likvorja, pievraine punkcije, biopsije ipd. Okoli druge ure popoldan smo običajno zaključili z delom. Enkrat na mesec pride vsak študent tudi na vrsto za sobotno dežuranje na oddelku. Na kirurgiji pa smo večino časa preživel v kirurškem bloku, čeprav smo sledili tudi vizitam na

oddelkih.

Na splošno sem z izmenjavo zelo zadovoljna. Iz vidika študija sem tu nabrala mnogo dragocenih izkušenj in spoznala veliko oddelkov, z njimi pa seveda tudi več različne patologije. Začela sem praktično delati, kar mi je dalo novega zagona in mnogo zadovoljstva pri študiju. Zelo zadovoljna sem bila tudi z odnosom profesorjev in medicinskega osebja oddelkov do študentov, ki je bil zares dober. Nikoli nismo bili odveč na oddelku. Študentje smo bili na oddelkih dejansko koristni, prevzeli smo svoj del dela, kar pa te opremi z večjo odgovornostjo in poveča motivacijo za študij in delo. Vesela sem bila tudi dejstva, da sem pokukala ven iz slovenskega zdravstva in se na lastne oči prepričala, da v zdravstvu le ni povsod tako slabo in da lahko stvari tudi dobro funkcionirajo. Kar me navdaja z upanjem, da bomo tudi pri nas v bodoče naredili korake v smeri boljšega zdravstvenega sistema, ki bo dejansko v službi zdravja.

FRANCIJA – Claude Bernard University, Lyon (Eva Vičič)

Uradni (bolnični) del svoje Erasmus izmenjave sem začela 21. januarja 2013 v bolnici *Hôpital Cardiologique Louis Pradel*, na kardiologiji. Začetek izmenjave je bil zelo naporen, in sicer predvsem zaradi dolgega dolgega urnika (od 9h do 19.00 vsak dan... razen ob petkih, šiuh!). Na francoščino sem se kar hitro privadila... do sedaj morda že nekoliko preveč, saj opažam, da se mi sedaj ob govorjenju angleščine v misli vrivajo francoske besedne zveze, čeprav sem bila prepričana, da se mi ob ogromni kolčini preštudiranih medicinskih angleških virov in, morda še pomembneje, nešteti pogledanih anglosaških nadaljevankah in filmih, to res ne more zgoditi. Pa se je. Skratka, najtežja jezikovna bariera zame je bila ljubezen Francozov do medicinskih kratic. Francozi obožujejo napisati anamnezo in status v kraticah, zaradi česar sem prva dva tedna svoje francoske sošolce neprestano spraševala *C'est quoi ça, OMI? C'est quoi ça, TA?* itd... (če bi se jim le dalo *OMI* napisati s polno besedo *oedèmes aux membres inférieurs*, bi verjetno skoraj vsak mediciner, tudi če ne govori francosko, ugotovil, da gre za *edeme* spodnjih okončin). Ne hecam se, velikokrat sem poročilo pacientove pretekle anamneze našla zapisano zgolj v kraticah: *HTA* (hipertenzija), *IDM* (miokardni infarkt), *SOAS* (spalna apneja), *DNID* (diabetes)... Kljub poplavi kratic pa sem že prvi teden začela sama sprejemati paciente na oddelek. Oddelek je bil 'tedenska bolnišnica', kar je pomenilo, da so tekom tedna pacienti prihajali za dan, dva, tri ali tudi več (med 3 in 10 pacientov na dan, odvisno od dneva), ob petkih dopoldne (ki traja na tem oddelku vsaj do približno 15. ure) pa smo jih odpustili bodisi domov bodisi na kak drug oddelek. Moja naloga je bila torej popolnoma identična nalogam fr. študentov; se pogovoriti s pacientom, ga pregledati in anamnezo ter status zapisati v njegov dosje. Vsak študent je svojega pacienta nato sledil preko tedna, ga vsak dan pregledal, naredil svojo malo vizito po oddelku. Poleg tega pa še obilica administrativnih nalogic, kot so pisanje napotnic, faksiranje le-teh na druge oddelke itd, itd. In predvsem, veliko veliko EKG-jev. Na koncu sem znala že miže prilimat elektrode na pacienta, toliko sem jih naredila. Približno dvakrat tedensko smo naredili tudi eno veliko vizito z dvema zdravnicama z oddelka, načeloma pa smo se študenti nonstop držali predvsem specializantke (zanimivo je, da specializanti tu obdržijo nekakšen 'status študenta' vse do konca specializacije, ko morajo napisati svoje diplomsko delo; velikokrat tudi sami sebe niti ne poimenujejo kot 'zdravnika', ko se predstavijo pacientu; vseeno pa imajo precej večjo avtonomnost in v tem oziru tudi odgovornost kot specializanti pri nas).

Drugi staž oz. vaje sem pričela v začetku marca v 'dnevni bolnišnici' na hematologiji (v ogromnem bolnišničnem kompleksu Centre Hospitalier Lyon Sud). Ne samo, da je bil urnik tu nekoliko prijaznejši (običajno sem delo zaključila okoli 17. ure, kar pa ni veljalo tudi za specializanta in zdravnike tega oddelka, ki so zaključevali po 20. uri vsak dan), tudi ekipa je bila veliko prijetnejša kot na kardiologiji. Na splošno ta oddelek tu slovi kot zelo dober in super in kul in vsa že vnaprej

visoko postavljena pričakovanja so se izkazala za resnična. Boljšega specializanta, zdravnic, francoskih sošolcev, medicinskih sester, tajnic in vseh ostalih z oddelka si res ne bi mogla želeli. Tudi tu sem morala vsak dan napisati okvirno 5 anamnez in statusov, je pa velikokrat šlo za paciente, ki so v bolnico prihajali bodisi na kemoterapijo, bodisi na transfuzije ali rutinske post-transplantacijske preglede, tako da sem tekom 6 tednov nekatere paciente že zelo dobro spoznala. Bilo je seveda tudi nekaj birokracije (ampak glede na to, da so francoski medicinski študenti za svoje delo v bolnici plačani (opomba avtorice: Erasmus študenti temu plačilu izvzeti), mislim, da se ne bi smeli preveč pritoževati nad tem), kar je zajemalo predvsem predpisovanje zdravljenj v računalniškem sistemu *Cristalnet* (francoski Hipokrat) za paciente naslednjega dne. Brez skrbi, vsa navodila so prišla s strani specializanta/zdravnic. Posebnost francoskega študija medicine v primerjavi z ostalimi evropskimi državami (in govorila sem s precejšnjimi tujimi študenti) pa je, da se v Franciji študenti *morajo* že v času študija naučit določenih gest, ki jih pri nas npr. zaupajo šele specializantom (npr. lumbalna punkcija, punkcija kostnega mozga...). In to slednjo, aspiracijo kostnega mozga, sem se tudi sama naučila tu zelo dobro opraviti. Tekom staža sem jih naredila vsega skupaj 5. Čeprav se mi je sprva zdelo vrtanje v kost s precej velikim trokarjem nekaj popolnoma nemogočega in preveč strašljivega, lahko rečem, da sva zadnji dan vaj s sošolko vse aspiracije opravili res brezhibno in skorajda kot po tekočem traku. Ta oddelek mi bo za vedno ostal v spominu kot lep primer, kako pomembno je dobro počutje in odnosi s sodelavci na delovnem mestu, še posebno takem, kjer so nekatere bolezni res hude.

Svoj tretji in zadnji staž sem opravljala na abdominalni kirurgiji (v Franciji ta veja kirurgije spada pod splošno) v bolnici *Hôpital de la Croix Rousse*. Lokacijsko gledano, mi je bila ta bolnica najljubša, saj je bila najbližja mojemu najemniškemu stanovanju (v primerjavo naj povem, da sem za pot do hematologije – glej zgoraj – vsako jutro porabila dobro uro časa, od tega 45 minut vožnje z avtobusom (baje bodo v kratkem uredili metro tudi do kompleksa *Lyon Sud*, kar bo močno olajšalo dostop do Lyonske južne bolnišnice)). Še eno dejstvo, ki je olepšalo moj jutranji transport na delo, je bilo to, da sem ta staž začela opravljati konec aprila, kar je pomenilo, da se je vreme že nekoliko izboljšalo, prihajala je pomlad/poletje in jutranji pohodi na *Croix Rousse* - slaven chic, bohemski hribček v starem centru mesta – so bili pod žarki vzhajajočega sonca včasih prav magični. Pravzaprav se je moj izbor bolnic in stanovanja res super izšel, kajti na kirurgiji sem morala biti vsak dan malo čez 7. uro zjutraj (v ostali dve bolnici sem prihajala okoli 9h), zaradi česar sem bila izjemno hvaležna, da živim precej blizu bolnice. Ta staž je bil najmanj obremenjujoč zame, saj se je vrtel predvsem okoli operacij. Na oddelku sem morala vsakič uredit nekaj administrativnih zadev, ki mi jih je naložila specializantka, potem pa sem odšla v blok. Tam sem spoznala kar nekaj super specializantov, ki so me veliko naučili, mi pomagali, velikokrat sem jim lahko asistirala. Prav tako je bil super eden izmed specialistov kirurgov, ki me je vedno povlekel

zraven vseh svojih operacij, zaradi česar sem se od njega tudi veliko naučila. Naj omenim tudi, da smo vsak torek zjutraj študenti imeli enourno 'predavanje' s strani sedaj že upokojenega izvrstnega bivšega kirurga, nad katerimi smo bili vsi enostavno presunjeni. Vsak teden je moral en od študentov predstaviti svoj primer z oddelka, profesor pa je potem popolnoma brez predpriprave na naš primer (ki ga je prvič slišal šele, ko smo ga predstavili), tekom ene ure odpredaval vse, povezano s kirurgijo tega primera. Uporabljal je zgolj barvne krede in tablo in z gotovostjo lahko rečem, da so bila to ena izmed najboljših in najzanimivejših predavanj, katerim sem kadarkoli prisostovala. Profesor je vse skupaj počel zgolj kot hobi. Bil je namreč že v pokoju, ampak iz ljubezni do študentov, predavanj in kirurgije nasploh je vsak teden prišel v bolnico samo za nas.

Verjetno vas zanima tudi kakšna informacija izven življenja bolnice? Najprej naj povem, da je posebnost medicinskega Erasmusa v Franciji dvoje: 1. Z ostalimi Erazmovci ne boš govoril angleško, ampak vedno zgolj francosko. (Da, tudi z Angleži.) 2. Veliko boš delal. V Franciji medicinski študenti enostavno ogromno delajo, ne glede na to, na katerem stažu so. To velja predvsem, če izbereš Fakulteto Lyon-Est, kjer so 6-tedenski staži v polnem delavniku. Če bi se odločila in izbrala fakulteto Lyon Sud, bi delala *mi-temps* (polovični delavnik), zaradi česar bi se mogoče nekoliko manj naučila v bolnici, bi pa zagotovo imela več časa za staro domače učenje iz knjig doma. Z mojim urnikom sem bila enostavno preveč utrujena vsak dan, da bi še karkoli naredila zvečer. Kot rečeno, le po kirurgiji, kjer sem včasih končala nekoliko prej, če ni bilo tisti dan kake večje operacije, sem se kako popoldne lahko šla še malo učiti v knjižnico. Skratka, med tednom Erasmus življenje (žuranje) ni bilo preveč aktivno. Predvsem, ko je prišla pomlad, smo se proti večerih dobivali na slavnih *berges du Rhône* (obrežje Rone), kjer se prebivalci Lyona radi zbirajo, posedajo na travi, 'piknikujejo', uživajo v glasbi in pogledu na reko... Vendar pa tudi, če med tednom nismo imeli veliko časa, smo vse zagotovo nadoknadili med vikendi. Spoznala sem ogromno super medicincev, s katerimi ohranjam stike še sedaj. Francoski medicinci znajo biti malo bolj zaprti (verjetno tudi na račun tega, ker res veliko delajo v bolnicah in se res veliko učijo v prostem času), ampak vseeno sem spoznala eno super Francozinjo, s katero sva še vedno v stikih in upam, da jo bom kmalu lahko spet kaj obiskala.

Skratka, Erasmus v Franciji je super izkušnja. Veliko se naučiš s strokovnega vidika, naučiš se tekoče francosko, spoznaš nove ljudi, seznaniš pa se tudi z veliko dobre hrane in kvalitetnega vina in sirov, ki celotni izkušnji dodajo tisti pravi francoski pridih. Priporočam!

FRANCIJA – Claude Bernard University, Lyon (Eva Županič)

V zimskem semestru šolskega leta 2012/13 sem v Lyonu opravljala 3-mesečno Erasmus izmenjavo. Moj program je sestojil iz 6-tedenskih vaj kirurgije ter 6-tedenskih vaj nevrologije.

Pričela sem z vajami iz kirurgije. Dodeljena sem bila na oddelek programskih operacij abdominalne ter splošne kirurgije. Vsako jutro smo bili študenti navzoči na viziti, čemur je sledilo delo v operacijski dvorani, kjer je vsak izmed 2 navzočih študentov izmenično asistiral pri operacijah. Enkrat tedensko smo imeli zjutraj namesto vizite 1-urne predstavitve kliničnih primerov. Sama sem preživela večino časa v operativnem bloku, v primeru, da na programu ni bilo nobene operacije, pa sem opravljala ambulantno delo, kjer so bili pacienti pregledani pred- ali pooperativno.

Vsa komunikacija je seveda potekala v francoščini. Vesela sem bila, da sem najprej opravljala vaje iz kirurgije, saj je sem tako na začetku večinoma komunicirala s profesorji, specializanti ter študenti in manj z bolniki. Zaradi hitrega tempa v ambulantah sem sicer opravljala preglede, medtem ko je razgovore večinoma opravljal profesor. To mi je dalo priložnost, da se naučim in privadim francoskemu medicinskemu izrazoslovju. V knjižnici sem si izposodila nekaj literature, ki mi je pomagala pri učenju jezika in pri pripravi na sledeče operacije.

V drugem delu izmenjave sem opravljala vaje iz nevrologije na oddelku, kjer je prevladovala patologija multiple skleroze. Zjutraj smo opravljali vizito (ki je bila predolga, trajala je vsaj 2 uri), sprejem novih pacientov se je vršil šele po 2. uri popoldne. Francoski študenti poskrbijo za vso administracijo, paciente naročajo na dodatne preiskave, izmerijo EKG in opravljajo lumbalne punkcije. Delo na oddelku mi je bilo zanimivo predvsem v popoldanskih urah, ko smo študentje poskrbeli za sprejem novih bolnikov. Po pogovoru, kliničnem in nevrološkem pregledu, smo morali svoja opažanja zabeležiti v bolnikovo dokumentacijo. Po tem smo bolnike še enkrat obiskali skupaj z odgovornim specializantom. Po 3 tednih smo se zamenjali s študenti s sosednjega oddelka, dnevne bolnišnice. Tja so prihajali bolniki z multiplo sklerozo na kortikoidno terapijo oz. terapijo s Tysabrijem. Z delom smo bili tu konec že okoli 13. ure (na prejšnjem oddelku okoli 17. ure), vendar so bili primeri na prvem oddelku bolj zanimivi. Dvakrat tedensko smo imeli predavanja in razpravo o kliničnih primerih. Ker so bile to moje druge vaje, sem bila jezika in komunikacije že večča, zaradi česar sem lahko delo opravljala dokaj samostojno.

Študentom na izmenjavi pripada tudi tedenski 3-urni tečaj francoščine. Tečaj je usmerjen predvsem na govorno izražanje, na začetku na komunikacijo bolnik-zdravnik, kar nam je zelo koristilo pri opravljanju vaj.

Opazila sem, da so francoski študenti medicine pri svojem delu že zelo samostojni. V poteku študija preživijo več časa v bolnicah, kjer jim zaupajo nekatere postopke, ki jih pri nas opravljajo samo specializanti (npr. lumbalna punkcija). Z vsem medicinskim osebjem sem imela same pozitivne izkušnje, saj so bili vsi pripravljeni pomagati in razpravljati o bolnikih, medicinskih temah. Dobila sem občutek, da si za študente vzamejo več časa, saj jim tudi ti bolj pomagajo pri njihovem delu. Študent je v francoskih bolnicah res del medicinskega tima in ne samo pasivni opazovalec. Kljub temu, da imajo res veliko praktičnega znanja, pa jih mi morda prekašamo v teoretičnem znanju in patofiziologiji bolezni.

Erasmus izmenjava je nezamenljiva izkušnja, težko opisljiva z besedami. Spoznavanje novih ljudi različnih kultur, nešteti izzivi na vsakem koraku,...tako izkušnjo privoščim vsakemu študentu! Poleg obilice medicinskega znanja, ki sem ga nabrala, je tu še ogromno nekih neformalnih znanj in izkušenj, ki mi bodo v prihodnosti koristile na mnogih področjih. Izkoristite priložnost, dokler je to še mogoče!

FRANCIJA – Universty of Strasbourg, Strasbourg (Jure Colnarič)

Študij medicine v Franciji se od našega precej razlikuje, zato bi želel s tem poročilom predstaviti študijski sistem ter opisati svojo izkušnjo na izmenjavi.

BIVANJE

V letošnjem letu je fakulteta priskrbela zelo malo sob v univerzitetnih študentskih domovih, zato si nas je večina Erasmus študentov morala poiskati lastno namestitev. Možnosti sta najti stanovanje (na spletnih straneh: appartager.fr, leboncoin.fr, erasmus facebook strani in skupine) ali privatni študentski dom. Najboljše možnosti, da najdete dobro stanovanje (stanovanje s cimri = colocation) imate v juliju in avgustu, sicer postane veliko težje. Meni konec septembra ni uspelo, tako da sem se odločil za študentski dom. Cena 410€ mesečno.

Po tem sem odprl račun pri banki in se prijavil na stanovanjsko subvencijo CAF. To prejmeš vsak mesec, razen tistega, ko se uradno vseliš (npr. če se vseliš 28. septembra boš prejel subvencijo že za oktober, če pa 2. oktobra, jo boš dobil za november). Česar v prejšnjih poročilih iz Strasbourga nisem videl, a se mi je zdelo važno, je to, da lahko na tistem obrazcu izpolnite tudi vprašanja o tem, če si zaposlen. Študenti 4., 5. in 6. letnika medicine namreč za svoj internship prejemajo plačo. Pri meni je subvencija znašala 270€ mesečno.

TEČAJ FRANCOŠČINE

V Strasbourg sem prišel sredi septembra, ko se je začel tečaj francoskega jezika. Ta je brezplačen in lahko ga obiskuješ kolikor želiš –tudi celo leto. Organizirala ga je univerza, a smo bili Erasmus študentje razočarani. Čez teden naj bi se pripravljali v njihovih multimedijskih učilnicah z računalniškimi programi (branje, pisanje, poslušanje), čez vikend pa sta nam pripadala dva termina v »delavnicah« v skupinah do šest ljudi, kjer pod vodstvom profesorja diskutiraš o neki temi.

UVODNO SREČANJE

Teden pred začetkom študijskega leta, ki se v Franciji začne 1. oktobra, so nam koordinator izmenjave in predsednik študentskega društva pripravili kratko predstavitev fakultete in obštudijskih dejavnosti. Sledil je individualen pogovor, kjer smo koordinatorju pojasnili in oddali obrazec z obveznostmi, ki smo jih hoteli opravljati. Leto je okvirno razdeljeno na 4 dele: 2 x 2 meseca internshipa, 2 x 2 meseca predavanj – a se da s koordinatorjem o vsem pogovoriti, tako da na primer opravljaš istočasno internship in predavanja. Odločil sem se začetni z internshipi, ki sem jih izbral glede na dogovor z našimi profesorji, lahko bi začel tudi s predavanji. Na tem mestu bi pohvalil koordinatorja Gilberta Vicenta, ki je bil zelo poslušen do naših prošenj in je pomagal sestaviti takšen program, da je ustrezal tako našim kot njihovi fakulteti. Pomagal mi je spremeniti zaporedje programa, ponavljanje izpitov, trajanje internshipa – kar za francoske študente sploh ni možno. Da bi stvari bolj gladko potekale, vam predlagam, da za katerokoli vprašanje in prošnjo pišete neposredno njemu in ne v tajništvo mednarodne pisarne, madame Jund.

ŠTUDIJ

Klinični del poteka zelo drugače kot pri nas. Organizacija se razlikuje od oddelka do oddelka, odvisna je predvsem od tega, ali je staž obvezen za francoske študente. V tem primeru imaš jasno vlogo, a ti mentorji in specializanti priskočijo na pomoč, če se kje zaplete.

Začel sem s 15 dnevi staža na oftalmologiji v Nouvel Hôpital Civil. Opazoval sem delo v ambulanti in operacijskem bloku. Poleg najpogostejših degenerativnih in krvno-žilnih obolenj očesa so mi predstavili tudi meritve OCT, vidnega polja ter ultrazvok očesa. Nadaljeval sem s 15 dnevi na ORL v Hôpital de Hautepierre, kjer sem večino časa preživel v cerviko-facialnem operacijskem bloku. Nekajkrat sem lahko asistiral pri operaciji, česar kot študent na izmenjavi res nisem pričakoval, a izkušnja je bila neverjetna. Ostali čas sem preživel na ambulantnem delu s predstojnico oddelka. Sledil je mesec v bolnišnici CMCO (Centre medico chirurgical obstetrical) na ginekologiji. V Strasbourg sta dve ginekološki kliniki: Hautepierre in CMCO. Zaradi velikega števila smo bili študentje razdeljeni na dve skupini. Na CMCO ni bilo veliko zapletenih primerov, saj težje primere sprejemajo na Hautepierru. Vzdušje je bilo bolj sproščeno, a se je bilo težko dokopati do

raznolikega dela. To mi je v drugi polovici staža le uspelo: nekaj dni radioloških preiskav, laboratorija za umetno oploditev, videl sem porod ter porod s cesarskim rezom.

V teh dveh mesecih sem hodil na t.i. modula oftalmologije in ginekologije. »Moduli« so v bistvu predavanja in obvezne vaje, kjer profesorji s kliničnimi primeri predstavijo temo oz. svoje področje. Moduli so zelo interaktivni, zato je dobro biti pripravljen, a je hkrati tudi zelo sproščeno. Spominjali so me na vaje iz interne medicine, ki smo jih imeli v 4. letniku. Začnejo se s kolokvijem, katerega rezultat se upošteva pri izpitu. Ti sledijo na koncu četrtertletja in so pisni ali multiple choice + pisni. Za učenje priporočam knjige KB, ki jih študentje uporabljajo pri pripravi na končni izpit v 6. letniku, o katerem malo več kasneje. Včasih zadoščajo tudi polycopies, zvezki, ki jih izdaja fakulteta sama. Ker v odgovorih iščejo ključne besede, priporočam, da nekaj dni prej pregledate klinične primere z vaj ter zbirke testov prejšnjih let.

Decembra in januarja sem hodil na 15 dnevna staža iz maksilofacialne kirurgije ter sodne medicine. Oddelek maksilofacialne kirurgije je bil povezan z oddelkom plastične kirurgije, kjer sem lahko asistiriral tudi pri operacijah z lokalno anestezijo. Tudi tukaj sem spremljal veliko ambulantnega dela ter jemal anamnezo bolnikov ob pomoči specializantov. Na sodni medicini sem bil edini študent, tako da so mi posvetili veliko časa. Sodeloval sem pri 5 obdukcijah ter odzemał telesne tekočine, predstavili so mi laboratorij za odkrivanje substanc v telesnih tekočinah ter laseh, ter nekajkrat spremljal delo v ambulanti z žrtvami telesnega in spolnega nasilja.

Pred januarskim stažem sodne medicine sem moral v Ljubljani opravljati vaje iz FRM, ki so trajale en teden.

Sledila sta dva meseca (februar, marec) modulov ORL, maksilofacialne kirurgije ter ortopedije (Appareil locomoteur), ter mesec staža na pediatriji (april), ko sem pravtako začel s predavanji iz pediatrije, onkologije, sodne medicine in medicine dela, ki so se končala z izpiti sredi junija. Staž pediatrije sem opravljal v bolnišnici Hautepierre na oddelku za dojenčke. Tam je bilo delo za študente boljše organizirano – vsako jutro smo imeli sestanek vsi na oddelku, kjer so nam dodelili 2-4 bolnike, ki smo jih morali spremljati od sprejema do odpusta. Pod nadzorom specializantov in profesorjev smo opravljali preglede, naročali preiskave, izpolnjevali bolnikove kartoteke.

IZPITI

Kot rečeno, so bili izpiti pisni ali multiple choice+pisni, zato je znanje francoščine res pomembno. Lahko smo sicer uporabljali slovarje, a ponavadi ni bilo potrebe. Izpiti in kriteriji so bili isti za francoske študente in študente na izmenjavi, kar se je odražalo v ocenah ter nižjem deležu opravljenih izpitov. Razlika med našo in njihovo fakulteto je bila tudi v tem, da se je v Franciji bilo treba pripravljati na več izpitov hkrati oz. pogosto med samim internshipom, tako da je časa

nekajkrat bilo res premalo. V tem primeru sem se osredotočil na nekatere predmete in jim posvetil več časa kot drugim, ker bi se v drugem primeru vrnil domov z zelo slabim povprečjem. Ocene pri njih niso toliko pomembne, ker jih na koncu 6. letnika čaka nacionalni izpit, katerega bistvo je razvrstiti vse študente po dosegu točk in boljšim dati prednost pred slabšimi za željeno specializacijo. Erasmus študenti 6. letnika lahko opravljajo ta nacionalni izpit in imajo dobro priložnost specializirati medicino v Franciji, če se za to odločijo. Tudi pri nas jih je bilo nekaj.

ECTS

Pri doseganju ECTS nastane manjši problem, ker jih v Strasbourgu dodelijo le v primeru, če opraviš tudi izpit. A tudi na splošno so izpiti po njihovem merilu vredni veliko manj točk kot pri nas, čeprav so v grobem enako zahtevni kot pri nas. O tem morate obvestiti našo mednarodno pisarno na začetku leta, da najdete kompromis.

ŠTUDENSKO ŽIVLJENJE

Strasbourg je študentsko mesto z veliko kavarnami, bari in restavracijami, za katere je boljše, če jih raziščete sami. V tem odstavku bi dodal le to, da imajo študentje univerze možnost kosila v štud. restavracijah, ena je tudi v kampusu Nouvel Hopital Civil. Ob vpisu smo dobili tudi Carte Culture za velike popuste na obiske koncertov in predstav ter izkaznico za šport, s katero smo se lahko vpisali na 5 različnih treningov velike palete vodenih in nevedenih športnih aktivnosti, ki jih je organizirala univerza.

FRANCIJA – Universty of Strasbourg, Strasbourg (Katarina Bizjak)

V Strasbourgu sem uspela preživeti 10-mesečno Erasmus izmenjavo; v tem obdobju sem opravljalavaje iz interne medicine, kirurgije, k vajam iz družinske medicine pa mi ni uspelo priti zraven (tako daže kar na začetku dodajam napotek vsem, ki imate načrte opravljati tovrstne vaje: nekaj mesecev pred začetkom študijskega leta preverite, da so potrjeni LA tudi dejansko prebrali in razumeli; meni so namreč ob prvi 'reklamaciji' šli preverjat in ugotovili, da imam v bistvu napisano tudi vaje iz družinske medicine. Nato sem ob začetku vsakega bimestra poskušala ponovno priti zraven, če bi slučajno bilo kakšno sproščeno mesto. Problem je bil namreč ta, da je bilo število mest/mentorjev določeno že pred začetkom štud.

leta in le-ta za erazmovce niso bila načrtovana).

V začetno/vmesno poročilo sem sicer pokukala, vseeno pa sem se odločila da ga ne dopolnim,temveč na novo napišem dokončno. Ton pisanja bo vsekakor drugačen. Pa vendar, toliko da prikažem kontrast prvih dni ter zadnjih tednov v Franciji...

Vse skupaj se je začelo v hladen deževen dan, po neprespani noči na vlaku. Novo mesto, drugiljudje. Drugačni. Predvsem pa različni od preostalih Francozov. Delujejo hladno in so zadržani. Nekoliko spominjajo na alzaško vreme. Alzačani so nenazadnje Belgijci, ki so bili migrirali v Švicopa so obstali nekje na pol poti (tako je vsaj razložila prof. Wilk, la patronne, starosta strasburškeplastične kirurgije). In Alzacija sama je v bistvu neke vrste otok.

Posteljne stenice v študentskem domu (in nato znova in ponovno ter spet decembra in nato spetfebruarja...); kdor ima izkušnje, ve o čem govorim. Težave z internetom v sobi, kar je botrovalopogostim večernim obiskom McDonald'sa, predvsem pa ponovnemu odkritju užitka, ki ga ponujabranje knjig. Tempo. Prisotnost v bolnici od 8h zjutraj do 18h zvečer, oziroma dokler nisi končal z delom (se pravi kasneje), pa nujno vsaka druga sobota v mesecu.

Izmenjavo sem zaključila v prvem tednu avgusta, vsa 'zaflajštrana' in oblepljena s čudežnimi Duoderm obliži; vendar sem kljub vsemu polna energije šepala naokoli. Nisem hotela zamuditi niti trenutka niti številnih zadnjih priložnosti. Eden od specializantov travmatologije mi je ob prvi nesreči – padcu na rolerjih (in ja, imela sem dve... druga 10 dni za prvo, prej pa od ranega otroštva nič) dobrohotno ponudil, da mi napiše bolniško (študenti so v bolnici tekom vaj zaposleni, tako da potrebujejo uraden dokument kadar zbolijo) pa sem odgovorila da zadnjih dni res nočem zamuditi. In še bi ostala, če bi lahko.

Alzačani pa se po določenem testnem obdobju popolnoma odprejo in so v bistvu zelo prisrčni ljudje (kje se ti pa še lahko pripeti, da te ena izmed starejših inštrumentark kot (tujo) študentko povabi domov za 14. julij, francoski državni praznik, na roštiljado ob bazenu in ognjemet? Nепrecenljivo...).

Torej... Oktobra sem začela z vajami iz interne medicine, natančneje iz kardiologije. Precej neobetaven prvi mesec, veliko sem se še lovila okoli francoščine in njihovega 'deviantnega' medicinskega izrazoslovja ter primerne komunikiranja s francoskimi pacienti ter z osebjem. Kot študent opraviš sprejem pacienta, anamnezo in status ter vse vpišeš v računalnik (oddelek za kardiologijo je bil edini iz mojih izkušenj da je bil dosje elektronski; drugje je bilo vse pisano na papir, seveda pa si lahko preveril, če obstajajo dokumenti preteklih hospitalizacij in slikovna diagnostika na računalniku in si s tem pomagal). Poleg tega si zadolžen za vsakodnevno sistematično merjenje EKG ter po potrebi test ortostatske hipotenzije, testiranje preobčutljivih baroreceptorjev z masažo karotidnega sinusa, odvzem krvi za PAAK in občasno spremljanje pacientov na preostale preiskave po bolnišnici (test z nagibno mizo, ergometrija, UZ srca...), pripravo odpustnih papirjev, napotnic in receptov.

Dnevi so se dobesedno vlekli. Čas je neodvisna spremenljivka. Kardiologiji je sledil en mesec na oddleku za pnevmologijo. Pretežno onko-pnevmologijo, saj je bila večina pacientov onkoloških, seveda s številnimi pridruženimi pljučnimi ali drugimi obolenji; nekaj pa tudi s tuberkulozo ali

drugimi infekcijskimi obolenji. Številni pacienti so preživeli tudi zadnje dni na oddelku, tako da je bilo tudi s čustvene plati kar naporno. Predstojnica je bila stroga ženska, zločestega slovesa pri študentih, zjutraj si nihče ni upal zamuditi; ko je vstopila so vsi prisotni vstali, takoj tišina in v njeni prisotnosti ni nihče sedel. Kljub temu, da je zahtevala 150% zagnanost in prisotnost ter kljub strogosti, pa je bila pravična in si je vzela čas za diskusijo s študenti in vsakič pozitivno spodbujala vsakršne zametke odgovorov na postavljena vprašanja. Vsak petek pa je bil malodane praznični dan, saj je eden od zdravnikov, César, romunskega rodu in pravi car, izpraznil bolnišnično kafeterijo in kupil zajtrk za vse na oddelku. Dva DolceGusto avtomata v sobi za zdravnike pa smo tako ali tako redno izkoriščali.

Drugi bimester sem preživela na oddelku za endokrinologijo. Veliko vsega drugega in malo endokrinologije, pa še to večinoma pacienti z diabetesom. Na oddelek so pogosto poslali paciente z nejasnimi diagnozami iz drugih oddelkov, nekajkrat celo nevrološke, ki so se jih 'odpovedali' na nevrologiji. Mešanica zmede in dr. Housa.

Interni medicini so sledile vaje iz kirurgije. Prej sem se seveda pri francoskih študentih pozanimala, kje kot študent lahko največ vidiš, te 'porabijo', naučijo/pustijo šivati... v glavnem na polno izkoristiš priložnosti. (kar je v LA lahko kasneje spremeniš, v kolikor ostajaš znotraj okvirjev kirurgije; vsekakor pa se splača vprašati lokalne študente in glede na to 'adaptirati' lastne želje)

Prva dva meseca sem tako preživela na oddelku za maksilofacialno, rekonstrukcijsko in estetsko kirurgijo.

Sprva je bilo mišljeno en mesec in nato menjava oddelka, vendar mi je bilo tako zelo všeč, ujela sem se z osebjem (menjava oddelka vsak mesec je kar naporna s tega vidika), da sem podaljšala za en mesec. Poleg tega pa imajo francoski študentje 6. letnika vaje zgolj dopoldne (in ne cel dan kot nižji letniki), tako da sem si kot edina popoldanska študentka vedno našla kakšno delo, poleg tega pa je bilo popoldne ponavadi malce bolj sproščeno vzdušje, tako da so mi specializanti pokazali različne tehnike šivanja, apliciranje lokalnega anestetika, pripravo tankih kožnih presadkov...

Sledil je en mesec (temu pa še dodatna dva, saj nisem mogla opravljati vaj iz družinske medicine) na oddelku za kirurgijo roke. Zaradi priprav na končni izpit francoski študentje aprila nimajo vaj, tako da sem bila edina študentka. Tokrat sem imela res srečo saj so bili vsi specializantje v redu, eden pa si je še posebno vzel čas, mi vedno vse razložil, potrpežljivo bedel nad mojimi eksploracijami ran in šivanjem ter mi kasneje tudi poverjal obravnavo večine ran. Dopoldneve sem tako preživela v operacijskem bloku, popoldneve pa na urgencah za roko. Ko sem še za zadnji bimester dobila negativni odgovor za vaje iz družinske, sem se tako odločila za dodatna dva meseca na kirurgiji za roko (vem, lahko bi šla poskusit kaj drugega, letenje s helikopterjem reševalne enote, ali pa abdominalno kirurgijo pri prof. Marescauxu in zastonj predavanja za študente v IRCAD-u... ampak dobra integracija v zdravstvenem timu tudi nekaj šteje, junij/julij

'mood', nenazadnje pa sem si tudi želela ostati). In kljub muhastemu in perfekcionističnemu predstojniku oddelka, prof. Liverneauxu, je bilo nadvse prijetno. (še danes mi gre na smeh, ko se spomnim prvega dne na oddelku, bil je torek po velikonočnem ponedeljku, ko sem rahlo izgubljena in z zamudo prispela v malo predavalnico, kjer so imeli jutranji sestanek in predstavitev pacientov preteklega vikenda, in vse kar se je dalo čutiti je bil rohneč, dominanten moški nižje postave, z izrazitimi gestami rok ob vsaki poudarjeni besedi – poudarjal pa je prav vsako - ; takrat sem si rekla sama pri sebi 'kaj za boga' mi je bilo treba silit zraven in da ne bom preživela par dni, kaj šele en mesec... no, in sem ostala cele tri mesece)

Kaj se mi je najbolj vtisnilo... Včasih je težko ubesediti misli in čustva ali pa besede sploh ne obstajajo. Zato mi je tako všeč portugalska beseda SAUDADE. Lepo zaobjame vse skupaj.

Sicer pa posamezni 'snapshots' zadnjih dni: posrečena grožnja ene izmed medicinskih sester, da bo prišla celo na Bled v bled (pomen bleda preverite v francoskem slovarju), če je ne poiščem in primerno poslovim (= zelo močan objem krepke alzaške ženske) zadnji dan; ko je francoska televizijska hiša snemala eno od operacij in med pripravo, ko mi je sterilni plašč padel iz rok in sem se za infinitezimalen trenutek zmedla in se skoraj nagnila, da ga poberem – drug dan je kirurg v šali rekel, da me ne pozna več in da sem mu v sramoto ter to potem vsakemu mimoidočemu ponovil, kljub temu me je konec tedna povabil na večerjo skupaj s specializanti; skrbno zakrpanje ran ko sem se drugič ponesrečila na rolerjih predzadnji dan; ko me je eden od specializantov seznanil z bonbonom 'mamutovo bedro' (zdrži, oziroma bolje rečeno traja, 4 dni, iz številnih plasti različnega okusa, na koncu te pričaka žvečilni gumi) – vsakič, ko se spomnim, mi gre na smeh... žal si nisem kupila zaloge za domov...

Predvsem pa mi bo ostala v spominu človeška toplina, ki spominja na rdeče pelargonije na okenskih policah ličnih tipičnih alzaških hiš, ki žarijo v poletnem soncu....

Fin.

Hvala. (Hvala, hvala, hvala...) Hvala Univerzi v Ljubljani, Medicinski fakulteti in vsem, ki so finančno ali idejno omogočili super projekt Erasmus izmenjav. Še posebej hvala Jerneji iz Mednarodne pisarne MF za pomoč in 'pomirjujočo prisotnost na drugi strani' tekom celotnega leta.

Za vse, ki dvomite o odhodu: Pejte! J Čimprej!

Twenty years from now you will be more disappointed by the things that you didn't do than by the ones you did do. So throw off the bowlines. Sail away from the safe harbor. Catch the trade winds in

your sails. Explore. Dream. Discover.

--Mark Twain

ISLANDIJA – University of Iceland, Reykjavik (Maša Premzl)

Erasmus izmenjavo sem v šolskem letu 2012/13 kot študentka 6. letnika medicine opravljala na Islandiji. V prvem semestru sem opravila celotne vaje iz interne medicine in del vaj iz kirurgije, v drugem semestru pa sem prostovoljno delala na oddelku za nevrologijo in opravila vaje iz družinske medicine.

Opravljanje vaj na Islandiji je bila moja velika želja, razlogov zanjo pa mnogo. Študijska prednost študenta na Islandiji je vsekakor majhno število študentov in veliko število osebja, kiti je na voljo na vsakem koraku. Birokracije ni veliko, zadeve potekajo gladko, formalnosti se urejajo dosledno, a brez hujših muk in trpljenja.

Avgusta sem pričela za vajami na oddelkih interne medicine v univerzitetni bolnici v Reykjaviku, na vsakem oddelku sem ostala dva tedna. Začela sem na oddelku za gastroenterologijo, nadaljevala z nefrologijo, hematologijo, pulmologijo, onkologijo in tako naprej. Delo je potekalo od osmih do štirih popoldan. Ker študentje na Islandiji opravljajo vaje iz interne medicine v 4. letniku, študentje na izmenjavah opravljajo delo »kandidata«, ki je »študent« po končanem šestletnem študiju.

Dnevi na oddelkih interne medicine potekajo v določenem ritmu, ki se začne z jutranjim sestankom, kjer prisostvujejo vsi oddelčni zdravniki in ostalo medicinsko osebje ter študenti. Sestanek traja eno uro, natančno se pregleda dokumentacija vsakega pacienta. Študent je zadolžen za dva pacienta, ki jih mora na jutranjem sestanku tudi predstaviti. To pomeni, da študentje pridejo v bolnico pred začetkom sestanka in pregledajo, kaj se je s pacienti dogajalo čez noč. Po sestanku se obišče vsakega pacienta, se ga pregleda, kar je naloga študentov/kandidata v prisotnosti zdravnika in se z njim pogovori in razloži njegovo stanje. Popoldan so novi sprejemi in razni posegi. Skoraj vsak dan smo se oglasili tudi na patologiji, kjer smopregledali vzorce različnih patologij bolnikov. Vsak oddelek z izbranim osebjem sam pregleda vse biopsijske vzorce in jih nato komentira skupaj s patologom. Kot študentka sem deležna tudi veliko praktičnega dela – vstavljanje katetrov, jemanje arterijske krvi, lumbalne punkcije in drugo. Študent/kandidat vsak teden tudi pripravi seminar, ki se predstavi osebju, nato se tema komentira in pregledajo se nove smernice zdravljenja.

V isti bolnišnici sem opravila tudi dva tedna vaj iz kirurgije in sicer na oddelku za nevrokirurgijo ter na oddelku za kirurgijo dojke. Na oddelku za nevrokirurgijo sem bila večinoma le opazovalka, medtem ko so na oddelku za kirurgijo dojke zelo dostopni do študentov. Zanimivo je bilo tudi popoldan v ambulanti, kamor so prihajale bolnice po rekonstrukciji dojk. Prijazna medicinska sestra me je naučila, kako se tetovira areola.

V naslednjem semestru sem v Reykjaviku opravljala vaje iz nevrologije, ki so trajale dva meseca. Vaje sem sicer doma že opravila, vendar sem želela svoje znanje iz priljubljene stroke še izpopolniti. Vaje so potekale podobno kot na oddelkih interne medicine, zraven tega sem imela vsak dan še predavanja skupaj s tamkajšnjimi študenti. Profesorji so zelo ustrezljivi in le redko se zgodi, da je predavanje v islandščini.

Nazadnje sem v centru Reykjavikav zdravstvenem domu Midbaer opravljala vaje iz družinske medicine. V sklopu vaj bi naj zamenjala štiri različne zdravstvene domove, vendar sem na svojo željo in željo mentorjev ostala v zdravstvenem centru Midbaer. V dveh mesecih sem vzljubila delo družinskega zdravnika, imela možnost prisluhniti, kako zvenijo pljuča bolnih vikingov, odstranila sem prenekatero bradavico, opravila pregled za podaljšanje voznškega izpita na petinosemdeset letnemu prebivalcu Islandije, napisala ogromno receptov in napotnic za fizioterapevtsko obravnavo in se izpopolnila v poslušanju ljudi v stiski.

Prvi teden so me prijazni mentorji uvedli v delovni vsakdan, ki se je pričel okoli pol osme zjutraj in zaključil ob štirih oziroma ob šestih popoldan. Mentorji so mi pokazali posebnosti računalniškega sistema Saga, ki sem ga poznala že iz vaj na internističnih oddelkih. V Sagi so osebni podatki pacientov, zabeleženi so vsi njihovi obiski z zapisanimi anamnezo, statusom, preiskavami, diagnozo in zdravili. Sistem je v islandskem jeziku, ki sem se ga do neke mere uspela naučiti v prvem semestru opravljanja vaj iz interne medicine in mi zato ni povzročal večjih težav. Z bolniki sem se pogovarjala v angleščini, saj praktično vsi govorijo lepo angleščino s ščemečim nordijskim naglasom.

V zdravstvenem domu je zaposlenih šest zdravnikov in medicinska sestra, ki samostojno obravnava bolnike z bolj preprostimi težavami. Babica sprejema nosečnice. Administratorki skrbita za nemoten ritem prihajanja in odhajanja pacientov. Kuhinja na koncu stavbe skrbi za dnevni časopis, vonj po kavi in vmesne grizljaje lačnega osebja.

Že v drugem tednu opravljanja vaj sem dobila »svojo« ordinacijo. Administratorka Anna mi je naročila štiri paciente v dopoldanskem času. Pacientu sem se predstavila in skupaj sva se sprehodila do ordinacije. Za vsakega pacienta sem imela dvajset minut časa. Opravila sem popolni pregled in zapisala ugotovitve v Sago. Nato sem poročala mentorju o svojih ugotovitvah, kakšno zdravljenje oziroma katere dodatne preiskave predlagam. Mentor je potrdil ali popravil moj način razmišljanja in sledila je kratka diskusija o specifičnem obolenju ali posameznem pacientu. Takšna kombinirana obravnava pacienta skupaj s študijskim vložkom je trajala približno štirideset minut, odvisno od zapletenosti posameznega primera.

Ko sem zaprla vrata ordinacije, se moj delovni dan ni končal. Vsak dan sem morala za »domačo nalogo« preštudirati strokovno literaturo o raznih oblikah obolenj. Na tak način sem se ogromno naučila o dermatitisih, zdravljenju kroničnega sinuzitisa, teniških komolcih in podobno. Vsak teden je potekal tudi seminar za zdravnike, medicinske sestre, babice in študente, kjer smo izmenično predstavljali posamezna obolenja.

V teh desetih mesecih nisem bankrotirala. V Reykjaviku je možno najti tudi občasno delo, saj praktično vsi študentje zraven študija tudi delajo. Na Islandiji se zraven profesionalnih užitkov najde čas za zabavo, nočno življenje je pestro, sproščeno in privlačno za vsak še tako delikaten okus. Narava je čudovita. Poleti lahko obiskuješ vulkane in gejzirje tudi ob štirih zjutraj, saj je še vedno svetlo, pozimi drsaš čez depresivno temo skupaj s prijatelji. Ker je Islandija dežela, ki je drugačna v marsikaterem pogledu, se v njo preprosto zaljubiš in najdeš prijatelje, ki imajo podobne nevronske mreže kot ti, kar napravi izmenjavo zraven študijskih užitkov še en velik socialni emocionalni presežek.

NEMČIJA – Charité Universitätsmedizin Berlin, Berlin (Maša Bizjak)

V Berlinu sem v okviru enoletne Erasmus izmenjave opravila 5. letnik študija splošne medicine. Po mojem mnenju je bilo to najboljšo in najkvalitetnejše študijsko leto, sama izmenjava pa na več področjih neprecenljiva izkušnja.

ŠTUDIJ

Charité je edina medicinska fakulteta v Berlinu in posledično precej velika, zajema 4 kampuse na različnih koncih mesta, pouk poteka v 3 izmed njih. Prvi semester traja od sredine oktobra do konca februarja, drugi pa od začetka aprila do konca julija. Vse je organizirano v nemščini, zato je nujno potrebno dobro znanje jezika, če se želiš kaj naučiti. Vendar so profesorji in mentorji na vajah do Erasmus študentov večinoma precej potrpežljivi.

Če greš na izmenjavo za 2 semestra imaš v prvem semestru predavanja (dopoldne, neobvezna, vendar so nekatera zelo zanimiva, saj večinoma potekajo v obliki predstavitve pacientov in razprave, predstavijo pa tudi najnovejša odkritja, etične dileme na posameznih področjih itd. Priporočila bi predvsem pediatrijo in nevrologijo.), seminarje (obvezni) in vaje (obvezne, parkrat na teden po nekaj ur, ni preveč naporno, za vaje potrebuješ belo haljo).

Drugi semester poteka v obliki kliničnih vaj (Famulatur), ki si jih moraš organizirati sam (dobiš seznam bolnišnic in tajnic, ki jih lahko kontaktiraš). Sama sem opravila 4 tedne ginekologije, 4 tedne pediatrije, 3 tedne ortopedije, 2 tedna oftalmologije in 2 tedna ORL. Kvaliteta vaj je precej odvisna od oddelka in mentorja, zato se splača v naprej pozanimati kakšne izkušnje so imeli drugi. Na splošno moraš biti tam vsak dan do prb. 15h, vaje niso posebej strukturirane, vendar se vključiš v delo na oddelku-od jutranje vizite do popoldanskega raporta. Na oddelku je večinoma en sam študent, včasih 2, redko pa več. Pridobiš lahko ogromno izkušenj, saj so navajeni, da tudi študentje kaj delajo☺ Predvsem moraš jemati kri, vstavljati venske kanale, delati statuse in anamneze, pobirati šive, asistirati pri raznih operacijah...Glede na zanimanje, ki ga pokažeš, ti dovolijo početi

ogromno stvari, lahko opravljaš tudi dežurstva. Po mojih izkušnjah so zdravniki in profesorji študentom zelo dostopni, radi kaj razložijo in pomagajo.

Vsak študent mora en mesec v okviru programa Stadt-Land-Fluß preživeti v manjši bolnišnici izven Berlina, v večini dobiš stanovanje in hrano, ponekod (npr. Frankfurt Oder) celo manjše plačilo. Zelo bi priporočila bolnišnico Ernst von Bergmann v Potsdamu, kjer sem opravljala vaje iz pediatrije. Gre za manjšo bolnišnico, kar omogoča delo na različnih oddelkih, zdravniki so zelo prijazni in pripravljeni deliti svoje znanje. Tudi moji sošolci, ki so tam opravljali vaje iz drugih predmetov, so bili vsi zadovoljni.

Za izpite imaš vsak semester dva roka, prvi je takoj po zaključku semestra in drugi tik pred začetkom naslednjega. So manj zahtevni kot pri nas, saj so le pisni in na obkroževanje. So pa vsi v istem tednu, tudi po več na dan, in nekateri so precej obsežni (npr. trojček pediatrija+ginekologija+humana genetika). Zelo koristna so stara vprašanja.

Študentom je na voljo tudi učni center (Lernzentrum), kjer se lahko prijaviš na različne brezplačne tečaje (med drugim UZ, kirurško šivanje, intubacija, LP, oživljanje, jemanje krvi, vstavljanje venskih kanalov,...).

OBŠTUDIJSKE DEJAVNOSTI

O vseh možnostih, ki jih ponuja Berlin, verjetno ni potrebno izgubljati besed. Je izjemno zanimivo in multikulturno mesto z neizčrpno glasbeno in kulturno ponudbo, številnimi parki in jezeri, zanimivo zgodovino in super atmosfero. Sicer obstaja na fakulteti tudi skupina Erasmix, ki organizira razne dejavnosti tako za domače kot tudi za tuje študente (npr. izleti v bližnja mesta, bar večeri, pikniki), in pa skupina Erasmus Freunde, ki jo sestavljajo starejši in prav tako organizira izlete, kolesarjenja, obiske muzejev, opere, filharmonije, peko božičnih piškotov,...

Vsak študent se lahko preko univerze Humboldt(HU) ali Freie Universität(FU) vpiše tudi k različnim športom.

JEZIK

Študij poteka v nemščini. Na voljo so različni jezikovni tečaji, jaz sem septembra obiskovala enomesečni intenzivni tečaj nemščine na Humboldt Universität, ki ga zelo priporočam (cena je 400 eur). Poleg tega so preko HU in TU na voljo tudi številni tečaji, ki potekajo tekom leta, so zelo kvalitetni in poceni (npr. na HU stanejo 4 ure nemščine tedensko 40 eur na semester). Charité organizira tudi vikend tečaje medicinske nemščine.

STANOVANJE

Lahko se prijaviš za študentski dom, za pravo berlinsko izkušnjo pa bi priporočila WG - Wohngemeinschaft oz. stanovanje, ki si ga deli več študentov (ali neštudentov), ki je tudi najbolj priljubljen način bivanja. Iskanje sobe v Berlinu je poseben izziv, saj je naval ogromen, predvsem ob začetku semestra. Za iskanje si je potrebno vzeti vsaj 2-3 tedne in predvsem ne obupati☺ Cene najemnin so okoli 300-450 eur, če imaš več časa in sreče lahko najdeš tudi ugodnejše ponudbe. Cena sobe v študentskem domu je okoli 250 eur.

OSTALO

Cene so primerljive z Ljubljano oz. v nekaterih pogledih nižje (npr. hrana v supermarketih je cenejša, prav tako lahko najdeš dobre in poceni restavracije). Študentom je na voljo tudi več menz, kjer obrok stane okoli 3 eur. Kljub temu sem sama zapravila več, kot bi doma, predvsem zaradi raznih vstopnin, koncertov in izletov. Na mesec sem v povprečju porabila 700 eur.

Za vsak semester posebej moraš plačati vpisnino (230 eur), za katero v bistvu dobiš semestersko karto za ves javni prevoz. Poleg tega je v Berlinu zelo priporočljivo imeti kolo (rabljena kolesa se dobijo za okoli 50 eur, priporočam dobro ključavnico! Kolo lahko sicer vzameš tudi na vlak).

ZA KONEC...

Če te mika izmenjava, samo pojdi. Ne ustraši se birokracije in možnih zapletov, na koncu se vse uredi. Nova perspektiva, izkušnje, prijatelji, spoznanja o sebi in svetu, ki jih pridobiš v nepoznanem okolju, pridobljeno znanje in še mnoge druge stvari ti bodo ostale za vedno.

NEMČIJA – Universitätsklinikum Düsseldorf, Medizinische Fakultät, Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (Alja Gomišček)

V okviru študijske izmenjave programa VŽU/ERASMUS sem na Heinrich-Heine-Universität v Düsseldorfu v Nemčiji opravljala vaje iz interne medicine (15 tednov) in kirurgije (7 tednov).

Po prihodu v Düsseldorf v začetku januarja 2013 sem v mednarodni pisarni najprej opravila vpis, poravnala stroške vpisnine za zimski semester v višini 231 EUR ter prejela študentsko izkaznico, ki obenem velja kot vozovnica za brezplačen javni prevoz v celotni nemški zvezni deželi Nordrhein-Westfalen. S pridobljenimi dokumenti sem v uradu Bürgeramt prijavila začasno bivališče. Naslednji dan sem zdravniku, ki je zadolžen za zaposlene UKD, predložila vso zahtevano zdravstveno dokumentacijo, na podlagi katere sem dobila še poživitveno cepljenje za hepatitis B in tetanus. Koordinatorica za program Erasmus na medicinski fakulteti univerze v Düsseldorfu mi je podala nekaj osnovnih informacij, pred začetkom dela pa mi je gospa, zadolžena za študente, ki opravljajo t.i. PJ-Praktisches Jahr, podala še vse dodatne informacije glede dela v bolnišnici in aktivnostih za PJ-študente.

V sklopu vaj iz interne medicine sem bila sedem tednov na kliniki za kardiologijo, pnevmologijo in žilne bolezni, štiri tedne na oddelku za gastroenterologijo in štiri tedne na internistični prvi pomoči.

Potek in obseg dela na kardiologiji in gastroenterologiji sta bila podobna – jutranji odvzem krvi, sprejem novih pacientov, vstavljanje venskih kanalov, vizita in načrtovanje nadaljnje terapije. Na urgenci je bilo pričakovano bolj naporno, a obenem tudi najbolj zanimivo in raznoliko.

Sklop vaj iz kirurgije sem razdelila na 4 tedne dela na travmatološki kliniki, pod katero spada tudi travmatološka urgencia, tri tedne pa na kliniki za kardiovaskularno kirurgijo.

Na Universitätsklinikum Düsseldorf sem bila vključena v organizacijo in načrtovanje poteka zdravljenja pacientov, ki sem jih sama sprejela. To je obsegalo medikamentozno terapijo ter pripravo pacientov na

različne posege. K delu je spadalo tudi spremljanje pacientov na različne preiskave (UZ srca, CT, MRT) in tudi ogled endoskopskih posegov ter dela v katetrskem laboratoriju. Kot PJ-študentka sem se udeleževala tudi seminarjev, ki so redno potekali ob torkih in četrkih.

Na mnogih oddelkih so PJ-študenti zadolženi za opravila, ki jih pri nas, tako kot v večini drugih držav, prevzamejo medicinske sestre – jemanje krvi, vstavljanje perifernih venskih kanalov, na kirurgiji povijanje. To je bila sicer zelo dobra priložnost za izpopolnitev ter usvojitev teh veščin, saj pri nas v okviru rednega študija na tem ni poudarka.

Zaposleni so zelo prijazni, zelo pomembna pa je tudi samoiniciativnost in zagnanost – če želiš spoznati tudi kaj več, moraš jasno pokazati svojo voljo in interes. Na tak način imaš predvsem na kirurgiji možnost asistiranja pri operacijah. Obenem se lahko v enem izmed tednov udeležiš *Laborwoche*, tedna, ki ga preživiš v centralnem laboratoriju in pod mentorstvom tamkajšnjih uslužbencev spoznaš različna področja dela v laboratoriju.

Organizacija PJ na Universitätsklinikum Düsseldorf ima prostor za izboljšanje, to so potrdili tudi pogovori s kolegi, ki študirajo v Düsseldorfu. Prepričana sem, da je v nekaterih drugih medicinskih centrih delo PJ boljše organizirano, mnogi nemški kolegi se tudi zaradi tega odločijo za opravljanje tega dela študija v tujini (izpostavili so npr. Švico) ali v manjših nemških bolnišnicah, kjer imajo zdravniki več časa za študente, ki se jim lahko tudi bolj posvetijo. Mnogi specializanti v Düsseldorfu so bili preobremenjeni, da bi dodatno skrbeli tudi za študente, specialiste pa smo srečali na vizitah, ki so bile pogosto v poznih popoldanskih urah. Takrat so nam z veseljem še kaj dodatno obrazložili ali pokazali.

Na urgenci je bilo zelo zanimivo in poučno, predvsem imaš dodeljeno kar veliko odgovornost, saj mnoge paciente ob sprejemu praktično obravnavaš sam. Naj izpostavim še, da so na področju kardiologije zelo napredni, saj izvajajo določene posege in tehnike, ki jih delajo med drugim le v redkih centrih v Evropi.

Mesto Düsseldorf je super, ponuja vse, kar si lahko želiš – od nakupovanja, restavraciji, nočnih klubov, kulture. Stroški so primerljivi s Slovenijo, hrana v trgovinah je celo cenejša. Tudi bližnja okolica skriva marsikateri umetnostnozgodovinski biser... poleg tega so dokaj blizu in hitro dostopni tudi Amsterdam, Bruselj in Pariz.

Celotna univerza v Düsseldorfu je zasnovana kot kampus, na južnem delu katerega se nahaja tudi študentski dom, v katerem sem bivala. Okolica je lepa in življenje na kampusu je zelo prijetna izkušnja. V poletnih mesecih se vse skupaj prebudi, študentje organizirajo številne dogodke in prireditve, tako da je zelo pestro. Le v času počitnic, ki so od konca februarja do začetka aprila, je bilo

bolj zatišje. Za Erasmus študente je tudi zelo lepo poskrbljeno, vsak ponedeljek je organizirano srečanje ter različni izleti in podobno.

Študijska izmenjava je bila zame zelo pozitivna izkušnja, ob kateri sem se veliko naučila. Pred odhodom sem sicer mislila, da je v Nemčiji veliko boljše kot pri nas, a se je izkazalo, da to ni popolnoma res, tudi v Nemčiji je nekaj prostora za napredek, četudi mnoge stvari zelo dobro funkcionirajo. Veliko je odvisno od samoiniciativne in interesov, volje ter zagnanosti za delo.

NEMČIJA - Universitätsklinikum Düsseldorf, Medizinische Fakultät, Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (Lea Kovač)

Od oktobra 2012 do januarja 2013 sem opravljala vaje iz interne medicine na Universitätsklinikum Düsseldorf.

Po zelo dolgotrajnem pisanju motivacijskih pisem, življenjepisov, zbiranju vseh možnih dokumentov in potrdil, je od prijave na izmenjavo do odhoda domov potekalo vse brezhibno.

Od Mednarodne pisarne v Düsseldorfu sem zelo hitro dobila obvestilo o prejeti prijavi, ponudbo za dom, dodeljen mi je bil ESN mentor (ne preko fakultete, tako da ni bil medicinec, ampak je bil vseeno zelo v pomoč). Nasplošno so bile vse kontaktne osebe, tako na univerzi kot na kliniki izredno odzivni, na odgovore na mejle sem čakala maksimalno en dan. Tako sem imela že pred odhodom najemno pogodbo za sobo v študentskem domu in mentorja, ki me je ob prihodu pričakal na letališču in me pospremil do sobe in študentke pisarne.

Kot je verjetno že jasno, je pametno priti kakšen teden pred začetkom vaj/predavanj, ker je res velikiikan tekantja sem in tja, Nemci pač hočejo imeti vse črno na belem in vse urejeno kot je treba. Kljub temu, da je potrebno urediti ogromno dokumentov, pa vse poteka gladko in ob dogovorjenih terminih. V prvem tednu se splača priti tudi zato, kar je takrat organiziranih veliko srečanj, ogled kampusa, ogled mesta, informativni sestanki, spoznavni dogodki.

SPLOŠNO O DÜSSELDORFU

Düsseldorf je prestolnica regije Nordrhein-Westphalen (večni tekmeec z mestom Köln). Mesto je približno 2-3x večje od Ljubljane (ok. 600.000 prebivalcev), tako da ni preveliko, ima simpatičen stari center ob reki Ren, kjer je vedno živahno. V centru ne manjka klubov in barov vseh vrst, ulice so predvsem ob večerih skoraj vedno natrpane. Sicer pa je to prestolnica za nakupe, saj je trgovin tu ogromno. Nasplošno je Düsseldorf eno najdražjih mest v Nemčiji, ima pa zato tudi najboljše plačane službe. Veliko je tud tujcev, predvsem Japoncev, Grkov, in iz držav vzhodne Evrope, zato se kot študent iz tujine ne počutiš prav nič izključenega. Mesto se nahaja na odlični legi za izlete,

saj je blizu veliko ogleda vrednih nemških mest, prav tako pa je tudi čisto blizu Nizozemska, Belgija, Luxemburg, Danska.. nekoliko izven centra mesta se nahaja letališče z odličnimi nizkocenovnimi povezavami do številnih evropskih prestolnic (Stockholm, London, Kopenhagen, Praga,..).

NASTANITEV

Osebnost sem bila zelo vesela, da je za vse poskrbela univerza, jaz sem samo podpisala papirje. V Düsseldorfu so vse fakultete univerze HHU v enem kampusu. V kampusu samem ali v bližnji okolici (približno 15 min stran) je veliko študentskih domov, ki so bolj ali manj lepo urejeni in kjer je nastanjenih veliko mednarodnih študentov. Cena domov se giblje nekje med 250 in 350€. Seveda je možno tudi najeti sobo v študentskem stanovanju.

TRANSPORT

Düsseldorf je izredno dobro povezan z ostalimi deli Evrope. Nedaleč od centra je mednarodno letališče, kakšno uro stran pa je letališče Weeze (dostopno z javnim transportom), ki nudi nizkocenovne polete. Ob vpisu na univerzo je potrebno plačati t.i. socialni prispevek 231€, nato pa dobiš študentsko izkaznico, s katero so vsi prevozi z javnimi transportnimi sredstvi v celotni regiji Nordrhein brezplačni, poleg tega ob vikendih lahko vzameš s sabo še eno osebo zastonj. Morda se sliši veliko denarja, a glede na to, kako drage so nemške železnice, se zadeva zelo izplača. Mestne povezave so zelo dobre, od kampusa do drugih delov mesta je mogoče priti tako s podzemno železnico, tramvajem ali avtobusom.

PRAKTIČNE VAJE

V okviru vaj za interno medicino sem opravljala prakso na oddelku za kardiologijo in na oddelku za IPP, kar sem morala sporočiti že vnaprej, da se je koordinatorica lahko dogovorila na oddelkih. V prvem tednu sem se srečala z njo in mi je razložila (in dala v pisni obliki) celoten režim dela, kaj se pričakuje od mene, kje so kakšni oddelki, garderoba, kje dobim haljo, skratka vse. Nato sem začela na oddelku za kardiologijo, kjer je bilo dela veliko (večinoma kar od 8h do 16h), ampak dan je minil takoj. Prvi teden se lahko počutiš popolnoma izgubljenega, ker je toliko novih stvari, in čeprav so mentorji razumevajoči in ti pomagajo pri integraciji v novo okolje, si kar vržen v delo, obravnavan prav tako kot nemški študentje. Ko sem se malo navadila na režim in na izrazoslovje, sem že sama lahko sprejemala paciente na oddelek, vzela anamnezo, naredila pregled, poiskala dokumentacijo, napisala sprejem, delala EKG, jemala kri, nastavljala infuzije.. Ekipa je bila super, odnosi med študenti in zdravniki zelo sproščeni, vsi so bili del 'tima' in študentje so dejansko zadolženi za določen del obveznosti, v primerjavi z večino oddelkov pri nas, kjer smo študentje bolj ali manj v napoto. Zdravniki tudi zelo radi razložijo stvari, po sprejemu pacienta prediskutirajo s študentom,

kaj bi bili nadaljnji postopki zdravljenja in zakaj.. Naučiš se lahko izredno veliko, saj je tam študij usmerjen veliko bolj v praktično delo, ki pri nas manjka. Ob praktičnem delu je bilo obvezno obiskovati tudi organizirane seminarje (3 ure na teden), ki so bili večinoma zelo zanimivi, eden je bil vedno predstavitev pacienta, ki je potekala zelo sproščeno, profesor je bil tam bolj kot kolega, ki prijazno usmerja v smer prave diagnoze, tako da se res naučiš praktičnega logičnega razmišljanja.

Na kliniki je na voljo tudi center za praktične veščine, kjer so ponujeni tečajji ultrazvoka, EKGja, specialističnih pregledov, lahko pa tudi vadiš na lutkah jemanje krvi in druge majhne posege.

JEZIK

Znanje nemščine je nujno. V Düsseldorfu se govori bolj ali manj 'hochdeutsch', nimajo nekega močnega naglasa, kar je super za učenje jezika. Nekateri zdravniki včasih celo lahko kaj razložijo tudi po angleško, ampak večinoma nad tem niso navdušeni, pa tudi brez znanja jezika se na praktičnem delu težko integriraš, saj ne moreš delati s pacienti. Se pa to zelo splača, ker v bistvu že sam narediš vse, nato zdravnik le 'odobri' dokumentacijo in nadaljnje posege.

Univerza nudi veliko brezplačnih tečajev nemščine za vse nivoje, kjer lahko nadgradiš svoje znanje (plus dobiš ECTS, če jih rabiš za štipendijo ;)). Organizirani so tudi jezikovni tandemi, kjer lahko izpopolnjuješ izbrani jezik preko srečanj s svojim tandemskim partnerjem.

ŠTUDENSKO ŽIVLJENJE

ESN Düsseldorf organizira kar veliko aktivnosti, spoznavnih dogodkov, izletov. Neuradna srečanja so vsak ponedeljek v bližnji kavarni, kjer je odlična priložnost za spoznavanje novih kolegov. Tudi sicer je študentsko življenje tam zelo živahno, v kampusu je vedno kakšna zabava in vsaj enkrat na teden organizirana domska študentska žurka. V centru pa je vsak dan odprtih veliko klubov, tako da priložnosti za zabavo ne manjka. Tudi sicer Düsseldorf ponuja veliko možnosti za ogled znamenitosti, kulturnih prireditev, športne ali drugih prostočasovne aktivnosti. Univerza nudi ogromno brezplačnih tečajev, jezikovnih, športnih ali glasbenih, ki jih je vredno izkoristiti.

Pol ure oddaljeno je večje mesto Köln, kjer je še bolj živahno; karneval ob začetku februarja je res vreden ogleda.

Možnosti za preživljanje prostega časa (kolikor ga ostane po celem delovnem dnevu v bolnici) je torej ogromno.

Če povzamem, izmenjava je bila nepozabna izkušnja, tako v družabnem smislu kot glede pridobivanja dodatnega znanja, praktičnih spretnosti in znanja jezika. Lahko si le želim, da bi v prihodnje tudi vaje pri nas toliko doprinesle k našemu študiju.

Za kakršnekoli dodatne informacije me pa lahko kadarkoli kontaktirate na: lea.kovac@hotmail.com

Veliko sreče pri izbiri in super izmenjavo želim!

NEMČIJA – Ludwig-Maximilians-Universität München, München (Nina Murko)

Moja priprava na izmenjavo se je začela že v novembru, ko sem začela z zbiranjem podpisov in dovoljenj za opravljanje vaj in izpitov v tujini. Sestavila sem Learning Agreement in skupaj s prijavo in vlogo za študentski dom poslala v München. Konec februarja sem izvedela, da sem sprejeta v študentski do, tako da v nasprotju z večino tujih študentov v Münchnu težav z iskanjem bivališča nisem imela. V marcu sem od gostujoče univerze dobila pošto z vsemi informacijami o vpisu ter datum in uro vpisa. V München sem prispela 1.4., to je 14 dni pred začetkom semestra. Že naslednji dan sem imela vpis, uredila sem tudi pogodbo za najem sobe in dobila ključke. Z najemno pogodbo sem se morala oglasiti na upravni enoti, kjer sem prijavila bivališče in dobila dokument, s katerim sem potem lahko odprla račun na nemški banki, ki sem ga potrebovala za plačevanje najemnine. Uredila sem še študentsko mesečno izkaznico, ki za 4 ringe (Klinika je v 4 ringu) znaša 52€ . Sklenila sem pogodbo pri operaterju O2 in tako za 25€ mesečno dobila neomejeno klicev, SMSov in prenosa podatkov.

Že pred prihodom v Nemčijo pa me je kontaktiral tudi moj Study Buddy, študent medicine, ki mi je pomagal pri vsej tej birokraciji in mi malo razložil vse v zvezi s študijem. Konec tedna smo imeli tudi sprejemni dan na univerzi, katerega so se udeležili vsi erasmus študentje. Predstavili so nam univerzo in pa vsa mednarodna društva, ki delujejo v sklopu univerze. Ta ista društva tudi potem čez semester organizirajo zabave in izlete ter druženja.

Na vpisu smo dobili tudi svoje up.ime in geslo za sistem, v katerega so nas dodali. Ker smo bili dodani kasneje kot redni študentje, smo tudi urnike dobili kasneje. Na dekanatu so se potrudili in nam priredili urnike, tako da po par dneh nervoznega čakanja, sem tudi to uredila in imam zdaj dokončen urnik. Learning agreementa nisem rabila spreminjati, saj sem uspela vključiti vse obveznosti v svoj urnik, tako bom opravljala Blokpraktikum iz Oftalmologije in ORL (nemško HNO), celoten obseg ginekologije, ter vaje iz pediatrije in ortopedije. Najprej sem želela opravljati izpit iz pediatrije, a se mi časovno ne izide, da bi opravila vse obveznosti, ki so tu potrebne za pristop k izpitu.

Na fakulteti in na klinikah vse poteka v nemškem jeziku. Moje znanje nemščine je bilo v začetku dokaj slabo, imela sem predvsem težave z nemškimi medicinskimi izrazi, ampak ker sem po enem mesecu že začela z izpiti sem bila 'prisiljena' se naučiti in sem se. Tako da proti koncu nisem imela nobenih težav več in sem lahko normalno komunicirala in opravljala izpite v nemščini.

S 15.4. sem začela z 2 tednoma oftalmologije. Oftalmologija skupaj z ORL, dermo, nevro, psihiatrijo in farmo spada v Modul 4, kar pomeni da se predavanja vseh teh predmetov izmenjujejo in potekajo čez cel semester. Predavanja potekajo ob dopoldnevih, popoldne pa sem imela seminarje in vaje. Seminarji so v skupini 30 študentov, vedno se obdela ena pomembnejša tema, ki je potem tudi izpitna tema. Vaje so v skupini 5-7 študentov, potekajo v ambulantah. Na koncu bloka je ustni izpit, za katerega sem se zaradi začetnih težav z nemško terminologijo dogovorila, da ga lahko opravljam v angleščini. Dobili smo 10 pomembnejših tem, na katere smo se morali pripraviti in nato je vsak dobil po 2 vprašanji.

V ponedeljek, 29.4. sem začela z blokpraktikumom ORL, ki traja prav tako 2 tedna. Enako kot pri oftalmi imamo tu dopoldne predavanja, popoldne pa najprej 2 seminarja in nato vaje, enkrat na teden pa še tutorial. Vaje so po različnih oddelkih, seminarji pa podobni kot pri oftalmi. Za tutoriale smo prvi dan dobili klinične primere z vprašanji in na katere smo se morali pripraviti, ter jih predstaviti na uri tutoriala. Konec 2. tedna je sledil prav tako ustni izpit.

Ko sem zaključila z ORL sem imela teden dni prosto, tako da sem ga lahko izkoristila za spoznavanje mesta ter uživanjem na drugem največjem festivalu v Münchnu – Frühlingsfestu.

Sledile so vaje iz pediatrije. Ker je tu v programu le 15 ur vaj, sem se na katedri dogovorila, da se pridružim še drugim skupinam za vaje in tako opravim še dodatne ure. Na katedri so bili res prijazni in glede tega niso nič komplicirali. Tako sem 2 tedna 8 ur na dan opravljala vaje na oddelku neonatologije.

V juniju sem začela 5 tednov dolg blok ginekologije. Blok je sestavljen iz predavanj dopoldne, seminarjev, tutorialov in vaj. Spet je vse razen predavanj obvezno. Seminarji so bili zanimivi, profesorji so se res potrudili. Prav tako tutoriali, za katere se mi zdi da prinesejo največ uporabnega znanja. Vaje pa po njihovem programu trajajo samo 3 dni, na treh različnih oddelkih, zato sem se spet dogovorila, da dodatne ure opravljam izven rednega urnika. Na vajah je bilo potrebno opraviti tudi 2 anamnezi in statusa ter ju poročati, podobno kot naš praktični izpit, z oceno na koncu. Zadnji dan tutorialov smo imeli ustni izpit, ki je zgledal bolj kot pogovor o kliničnem primeru.

Zadnji teden pred pisnimi izpiti sem imela še vaje iz ortopedije, ki so potekale na različnih oddelkih.

Sledili so pisni izpiti, ki so vedno na koncu semestra, tako sem imela 29.7. izpit iz ginekologije in 30.7. izpita iz ORL in oftalmologije. Pisni izpiti so multiple choice in predstavljajo 60% ocene, ustni pa 40%. Ginekologija je bila dokaj enostavna, oftalmologija prav tako, ORL pa je bil kar težek izpit. Ampak je bilo na koncu vse pozitivno.

Sledilo je pakiranje, izselitev, spet ena tona birokracije, urejanje dokumentov, zbiranje podpisov in ocen... in 9.8. sem zaključila z izmenjavo.

Glede stroškov bivanja:

Živela sem v javnem študentskem domu 5 min oddaljeno od glavne klinike in 20 min od centra, kjer sem imela svojo sobo in kopalnico ter deljeno kuhinjo, kar je stalo 310€/mesec. To je ena izmed nižjih najemnin, ki jih je možno dobiti v Münchnu, privatna stanovanja so 400-700€ in več. Mesečna za javni prevoz, ki sem jo rabila, ker sem nekatere vaje imela na klinikah v centru mesta, to je 52€. Telefon 25€. Glede hrane, obstajajo menze z ugodno hrano (3-4eur na obrok), vendar tja nisem veliko zahajala, saj so bile kar oddaljene od mojega stanovanja. Tako sem veliko kuhala, hrana v trgovinah pa je cenovno še ugodnejša kot pri nas. Privoščila sem si še par izletov po bavarski in v Berlin, tu in tak kakšna zabava in seveda pivo (pol litra 2.5-5€) in to je zneslo približno 850-900€ mesečno.

Nina Murko, 5. letnik, poletni semester 2013 (nina murko@gmail.com)

NIZOZEMSKA – Radboud University, Nijmegen (Nuša Merčun)

Trimesečno Erasmus študentsko izmenjavo iz Družinske medicine sem opravljala v mestu Nijmegen, Nizozemska.

Izmenjava je potekala v obliki samostojnega raziskovalnega dela. Po vpisu na univerzo Radboud sem bila ves čas v stiku z mednarodno pisarno njihove medicinske fakultete. Kakšen mesec pred odhodom na Nizozemsko so me obvestili, da bo moj mentor dr. Leon Bijlmakers z oddelka NICHE. NICHE se nahaja na medicinski fakulteti Univerze Radboud. Poleg Nizozemcev so tam zaposleni tudi PhD študenti iz Mozambika, Gane in Indonezije. Ukvarjajo se z raziskovanjem zdravstvenih sistemov v nerazvitih državah. Mentor mi je že pred prihodom predlagal temo naloge – organizacija in napredek zdravstvenega sistema v Ruandi na področju zdravja mater. Izmenjavo sem pričela v ponedeljek 1.oktobra. Mojega mentorja tisti dan ni bilo, zato me je sprejel dr. Schermer, ki mi je predstavil zaposlene in razkazal oddelek. Z mentorjem sva se dobila naslednji dan, ko sva se pogovorila o temi in izdelala načrt dela. Sama sem si lahko izbrala ožje področje naloge. Najprej sem napisala pregled literature o umrljivosti mater in dostopnosti nujne

porodniške pomoči materam v Ruandi (npr. carski rez, asistirani vaginalni porod, luščenje posteljice). Večino literature sem našla sama, le nekaj pomembnih člankov mi je posredoval mentor. Ko sem se dobro seznanila s temo moje naloge, sem napisala še predlog raziskave (zasnova in metode dela). Mentor je moj predlog raziskave posredoval raziskovalcem v Ruandi, ki ga bodo uporabili v svojem projektu. Na koncu sem imela predstavitev in zagovor naloge.

Na oddelku sem bila vsak delovni dan od 9h do približno 17h, vmes je bilo dovolj časa za malico. Na oddelku so v moji prisotnosti vedno govorili angleško. V pisarni sem bila skupaj s petimi PhD študenti in dvema mladima zdravnikoma, ki sta opravljala pripravništvo. Nekateri so bili prisotni le dan ali dva v tednu. Kljub napornem delavniku smo našli čas za pogovor in druženje. V prvem tednu izmenjave sem se srečala z dr. Busserjem, NPHC koordinatorjem. Omogočil mi je obisk ambulante družinske zdravnice v bližnjem zdravstvenem domu. Zdravnica se je zelo potrudila in je z večino pacienti govorila angleško. Drugih praktičnih vaj nisem imela.

Nijmegen je od letališča Schiphol Amsterdam oddaljen manj kot 2 uri vožnje z vlakom (cena vozovnice približno 17 evrov). Bližje je letališče Eindhoven (70 km), vendar so letalske vozovnice dražje. Po prihodu v Nijmegen sem se morala najprej oglasiti v glavni mednarodni pisarni, kjer sem dobila študentsko izkaznico in potrebne informacije o študiju in ob študijskih dejavnostih. Ker moja izmenjava traja le 3 mesece, mi ni bilo potrebno prijaviti prebivališča. Svoj prihod sem morala potrditi tudi v mednarodni pisarni medicinske fakultete. Z birokracijo nisem imela težav. Nastanitev sem poiskala pred odhodom s pomočjo študentke MF, ki je že bila tu na izmenjavi. Mednarodna pisarna pomaga pri iskanju namestitve v študentskih kompleksih, ki so bolj ali manj oddaljeni od univerze. Nudijo enoposteljne sobe s skupnimi kuhinjami in kopalnicami. Cena je od 330 evrov na mesec.

Nijmegen je manjše mesto in zelo dostopno s kolesom. Večina prebivalcev uporablja kolo tudi v dežju in vetru. Kolesarske steze so povsod – v mestu in na podeželju. Okoli medicinske fakultete imajo več pokritih in nepokritih kolesarnic. Možno je uporabiti tudi avtobus. Na medicinski fakulteti imajo menzo ter lokal, ki se odpre popoldne in je priljubljeno zbirališče študentov medicine. Kosila nudijo tudi v bolnišnici nasproti fakultete (7,5 evra) in v študentski menzi, kjer se dobi kosilo za 5 evrov. Večina Nizozemcev si s seboj prinese sendvič in v menzi pojejo le juho in solato. Za druženje mednarodnih študentov skrbi univerzitetno društvo RIS, ki skupaj z mednarodno pisarno prirejajo različne aktivnosti: orientacijski teden, ekskurzije (Rotterdam, Maastricht, Delft), športne aktivnosti in zabave. Ker se njihovo šolsko leto začne že septembra, so imeli orientacijski teden konec avgusta in se ga nisem mogla udeležiti. Ekskurzije prirejajo na vsake

dva meseca, ob vikendih pa vabijo na drsanje, plezanje ali druge športne aktivnosti. Vsako 1. in 3. sredo v mesecu je bilo srečanje mednarodnih študentov »meat and eat«, kjer se študentje družijo ob večerji. Drugo in četrto sredo pa je potekal Language Tandem, učenje jezikov v dvojicah. V univerzitetnem kompleksu je tudi športni center (članarina je 14 evrov na mesec). Življenje na Nizozemskem je nekoliko dražje predvsem zaradi visokih najemnin, drage so tudi restavracije, vstopnice za kino in muzeje. V trgovinah so cene primerljive s slovenskimi, dražja je le nekatera zelenjava in sadje. Tudi vozovnice za vlak niso poceni, vendar je možno potovati ugodneje. Večina domačih potnikov ima posebno ov-chipkaart kartico, ki omogoča 40 % cenejše potovanje še dvema potnikoma.

Izmenjavo v Nijmegenu priporočam tistim, ki jih veseli statistika, branje člankov in raziskovanje. Osebno sem z izmenjavo zelo zadovoljna in mi bo ostala v lepem spominu.

NORVEŠKA – University of Tromsø, Tromsø (Sanja Markez)

Tromsø je hribovito mesto obdano z gorami, fjordi in številnimi otoki. Večina mesta je locirana na otoku imenovanem Tromsøya, del na celini in del na sosednjem otoku imenovanem Kvaløya. Nahaja se okrog 350 km znotraj arktičnega kroga. Tukaj se nahaja najbolj severno ležeča univerza na svetu.

Spomladanski semester na Det helsevitenskapelige fakultet Tromsø se je začel precej zgodaj v primerjavi z našim, in sicer 8. januarja. Po dogovoru sem pričela z opravljanjem vaj en teden kasneje, tako da sem se lahko udeležila tridnevnega uvodnega programa namenjenega vsem Erasmus in drugim mednarodnim študentom. Program so v večini vodili (mednarodni) študentje prostovoljci in je bil namenjen medsebojnemu spoznavanju in seznanjanju z možnostmi, ki jih ponujata tako univerza kot mesto samo.

S papirji je bilo več dela pred prihodom kot tukaj. Večino stvari se je dalo urediti med uvodnim programom. Za nastanitev je najbolj idealen študentski dom, ki je tudi najcenejši in se zanj prijaviš ter urediš vse potrebno že doma.

Po prvotnem planu sem nameravala opravljati 12 tednov vaj iz interne medicine in predmet družinska medicina. Zapletlo se je pri slednjem, kajti zaradi nezadostnega znanja norveščine mi udeležba na (neobveznih) predavanjih iz tega predmeta ni bila dovoljena. Predmet je bil namenjen Erasmus študentom le v jesenskem semestru. Žal se s koordinatorico ni dalo dogovoriti ničesar, niti za opravljanje le praktičnega dela predmeta. Tukaj sem tako opravila samo vaje iz interne medicine (12 tednov). Uradno sem bila na gastroenterološkem oddelku, vendar sem po dogovoru bila tudi na oddelku za pulmologijo. Vaje so potekale v skladu z mojimi željami, saj za Erasmus študente niso imeli sestavljenega posebnega programa. V veliko pomoč pri komuniciranju s pacienti so bili norveški študentje. Čeprav vsi zelo dobro govorijo

angleško je osnovni jezik norveščina. Študentje smo lahko obiskovali brezplačni jezikovni tečaj, vendar vsem priporočam vsaj opravljen začetni tečaj pred prihodom na izmenjavo.

Norveška je zelo draga država, še posebej Tromsø, vendar je sama univerza zaradi izjemne lokacije zelo privlačna za študente z vseh koncev sveta. Mesto ponuja številne možnosti preživljanja prostega časa, tako da je za študente zelo lepo poskrbljeno.

NORVEŠKA – University of Tromso, Tromso (Živa Lenarčič)

V arktični Tromsø sem prispela tik po novem letu, saj se tam poletni semester začne precej zgodaj. Že pred prihodom sem dobila pogodbo za bivanje v študentskem domu. Precej neprijetne papirologije in ostalih praktičnih zadev se je na srečo dalo urediti med ti. uvodnim programom.

Že od začetka organizacije izmenjave sem bila v stiku s koordinatorko na tamkajšnji medicinski fakulteti, s katero se je bilo žal resnično težko karkoli dogovoriti. Tako se je moj Learning agreement od prijave do začetka izmenjave skoraj v celoti spremenil; po odpovedi prakse družinske medicine in pediatrije z zelo nejasnimi obrazložitvami, sem končno opravljala 12 tednov vaj interne medicine in 4 tedne kirurgije.

Z vajami sem začela na oddelku za hematologijo. Pred izmenjavo sem se sicer dobra dva meseca učila osnov norveščine, a za tekoče sporazumevanje to še zdaleč ni bilo dovolj. Na to sem seveda pomislila že prej, a ker so mi z vseh strani zagotavljali, da z angleščino tam res ne bo težav, se s tem nisem obremenjevala. Sicer je res, da večina razume in zelo dobro govori angleško, tako ni problema z vsakdanjim sporazumevanjem. A v bolnišnici, kjer so pogovori bolj specifično usmerjeni, je komunikacija seveda izključno v norveščini in le z osnovami precej težje slediš, tudi zaradi močnega dialekta skrajnega severa Norveške. Drugače mi je bil njihov urejen sistem in način dela zelo všeč, saj vse deluje precej manj stresno kot pri nas. Manj pacientov, več razpoložljivih postelj in dovolj zdravnikov so praktično idealni pogoji dela. Seveda je to pač logična posledica visokega standarda države in izjemno dobro urejene socialne oskrbe.

Po 6 tednih hematologije sem se odločila, tudi po nasvetu mentorja, da spoznam še kak drug interni oddelek. Tako sem dva tedna preživela na pulmološkem oddelku in ostale tedne na gastroenterologiji, vmes pa nekaj dni na urgenci. Pri vajah iz kirurgije sem bila dodeljena na gastrokirurški oddelek, skupaj s študentko iz Nemčije, s katero sva se kasneje dogovorili, da sva namesto štirih tednov na istem oddelku en teden preživeli na kardiokirurgiji, en teden pa na ortopediji. Nad operacijami sva bili seveda navdušeni, za kakršnokoli asistiranje pa (podobno kot pri nas) vlada borba, a predvsem med specializanti, študentje ponavadi sploh ne pridejo v poštev.

Kljub nekaj težavam in nevšečnostim pri organizaciji izmenjave in samem poteku vaj, sem s semestrom zelo zadovoljna. Novi prijatelji, nepozabni smučarski izleti, neskončno dolge polarne noči in kratek spanec ob polnočnem soncu, očarljiv severni sij, ki po nekaj nočeh postane »nekaj običajnega«, preživetje v najdražji državi na svetu z relativno nizko Erasmus podporo, posledično spoznavanje prednosti »dumpster diving-a«, skok v ledeno morje, srečanje severnega medveda na otočju Svalbard in očaranost nad pravljico arktično pokrajino, pa tudi biti del verjetno enega najbolje delujočih in organiziranih zdravstvenih sistemov na svetu, so pač spomini, ki ostanejo za vedno. Izmenjava izkušenj, pogledov na življenje, mnenj in znanj, tako v strokovnem kot v osebem pogledu, pa menim, da so ključni cilji Erasmus programa.

Ha det bra, Norge!

ŠPANIJA – University of Malaga, Malaga (Janez Bregar)

Moja Erasmus izmenjava poteka v Malagi v Španiji. V Malago sem prispel že dober mesec pred uradnim začetkom šolskega leta, predvsem zaradi tečaja jezika, ki ga omogoča sama Univerza v Malagi in pa iskanja stanovanja. Tečaj jezika izredno priporočam vsem, ki odhajajo v Malago in verjetno v Španijo na splošno, saj znanje angleščine tu ni precejšnje. Na tečaju pa se v kratkem času nauči precej stvari, ki dosti olajšajo življenje tu in pa seveda tudi sam študij. Tečaj poteka petkrat na teden po štiri ure.

Pri iskanju stanovanja smo bili prepuščeni sami sebi, vendar se ni za bati da se le-tega na najde, saj je na internetu dosti ponudbe za stanovanja.

Kar se tiče samega študija se je treba zavedati, da v Španiji stvari potekajo malo drugače, kakor v Sloveniji. Vsakemu mestu je dodeljen posamezen koordinator, ki je po navadi profesor določenega predmeta na medicinski fakulteti. Imel sem to srečo, da je moj koordinator bil zelo v redu in se je marsikatero stvar hitro rešilo. Kot sem omenil so stvari tu malce zmedeno organizirane, sicer so nas poznali po imenih, ko smo prišli, to pa je tudi bilo v osnovi to. V začetku prihodu v Malago sem šel do koordinatorja in skupaj smo potem začeli urejati zadeve, da bi potem z začetkom šolskega leta lahko začel tu opravljati vaje. Včasih je treba malce potrpežljivosti, saj se program tu v Malagi razlikuje od ljubljanskega in so predmeti dostikrat v drugih letnikih kot so pri nas. Bodočim študentom, ki odhajajo v Malago polagam na srce, da če se stvari včasih zdijo nemogoče za urediti, in zelo zakomplicirano, je to pač tako kot tu potekajo stvari. Na koncu pa so se zadeve kljub temu uredile, tako kot je bilo treba. Tu v Malagi opravljam vaje iz kirurgije in interne medicine, tako me je moj koordinator vpisal v omenjene skupine za vaje. Kljub temu sem moral še sam stopiti do dotičnih tajništva in preveriti, če potem dejansko sem v skupinah. Zgodilo se je tudi, da so me potem šele v katedri določenega predmeta vpisali v skupino, tako da predlagam, da se tudi vnaprej študenti na ta način prepričajo če je vse v najlepšem redu, da bodo lahko začeli z

opravljanjem vaj. Z drugimi predmeti nimam izkušenj, vendar imam občutek, da stvari potekajo na podoben način. Vse stvari tudi niso objavljene na internetu, dostikrat tudi na oglasnih deskah ne. Tu imam predvsem v mislih čas začetka vaj, v kateri bolnici se opravljajo vaje ipd. V tem primeri je najbolj praktično povprašati za informacije kar španske študente, ki pa zelo radi pomagajo in se tako na enostaven način reši marsikatera težava, ki se pripeti.

Vaje so tu urejene v bloke iz treh tednov. Tako, da se je za posamezne vaje najlažje dogovarjati, kar sproti, ko gre prejšnji blok proti koncu. To govorim iz izkušenj, saj se tu tudi skupine sestavljajo sproti, in za cel semester vnaprej skupine še niso znane. Gredo pa v osnovi po abecednem redu priimkov.

Potek vaj je podoben kot pri nas. Študentom so dodeljeni mentorji, zdravniki določenega področja, s katerim se potem dogovarjajo specifikke vaj. S prvim mentorjem za kirurgijo sem imel precejšnjo srečo, saj je bil zelo prijazen. Zaupal mi je tudi njegovo telefonsko številko če bi kadarkoli imel kakšne težave z vajami. Poudarjam pa, da se tudi pri zdravnikih ne gre zanašati na angleščino in da več španščine kot jo študent zna, več se lahko nauči. Dobra stran tega pa je, da si se primoran hitreje učiti jezika in s tem tudi pridobivati medicinsko znanje. Na začetku je malo težje, vendar z vsakim dnem stvari potekajo bolj gladko.

V drugem bloku vaj sem opravljal praktični del – torej vaje iz Interne medicine. Sam se bil na oddelku nefrologije. Najprej sem z mojim mentorjem bil 1 teden v ambulanti, srečeval sem se z raznoraznimi primeri, ki mi jih je profesor v glavnem razlagal v španščini, v angleščini se je sicer nekaj tudi trudil, a je španščina bila glavno orodje, ki sva ga uporabljala. Poleg medicinske teorije, ki je spadala k vsakemu pacientu, mi je precej razlagal o španskem zdravstvenem sistemu. Bolj natančno o tem, da se tudi pri njih precej čaka in da če je pacient naročen ob uri to še zdaleč ne pomeni, da bo takrat tudi na vrsti, da se včasih pač ne da. Tako, da sem videl, da kljub negotovanju tu v Sloveniji glede tega, tudi drugod ni vse z rožicami postlano. Načeloma pa je vzdušje v ambulanti bilo sproščeno, saj so zdravnik in medicinske sestre zelo dobro sodelovali. Nato pa sem 4 tedne preživel na oddelku za Nefrologijo. Nekaj časa z zdravnikom, ki je bil moj mentor, večinoma pa s specializanti katerim me je predal. Ker sem v tem trenutku znal že kar precej špansko, je tudi pridobivanje znanja postajalo vsak dan lažje. Nekaj straha je bilo prisotnega, ko sem prvič sam moral narediti anamnezo in status pacienta, a ko sem bil vržen v to sem videl da se tudi to da, kljub ne perfektnemu znanju jezika.

V njihovi mednarodni pisarni so tudi bili zelo ustrežljivi in so mi vedno pomagali, kljub začetnim težavam, ki sem jih imel z Learning agreementom. Tam so tudi znali angleško, tako da se je na začetku in koncu izmenjave vse dalo zmeniti natančno tako, kot je bilo potrebno.

Na splošno bi ocenil mojo Erasmus izmenjavo, kot izkušnjo, ki jo bom zagotovo pomnil vse življenje. Vsekakor se je spremenil moj pogled na druge države, njihove prebivalce in na življenje

nasploh. Nauči te samostojnosti, pa tudi da smo slovenski študenti medicine precej dobro z znanjem podkovani, četudi imamo tu včasih občutek, da temu ni tako. S španskimi študenti in študenti s katerimi sem bil na vajah nikoli nisem imel občutka, da bi znali več od mene, dostikrat celo obratno.

Večkrat se mi je porodila misel, da bi se izmenjave moral udeležiti vsak, ki ima možnost. Rekel bi celo, da ne bi bila slaba ideja, če bi program Erasmus bil obvezen za vsakega študenta. Torej, da bi vsak študent vsaj za nekaj časa odšel v tujino. Za razširitev obzorij, pridobivanje znanje in tudi za idejo enotne Evrope, za kar sem dobil občutek, da se program Erasmus tudi zavzema.

ŠPANIJA – Universidad de Salamanca, Salamanca (Jasna Černoša)

PRIHOD

V Salamanca sem prispela septembra. Moj let je bil do Madrida (z Easy-Jet iz Benetk), nato pa z avtobusom od letališča do Salamance. Karto za avtobus je najbolje kupiti že preko interneta pred odhodom, saj so na letališču mnogo dražje in pogosto razprodane. Karto za avtobus se lahko kupi na strani: www.avanzabus.com. Sama pot pa nato traja približno 2,5 ure.

Najprej sem nekaj dni spala v hostlu in iskala sobo. Ponudba študentskih sob v Salamanci je ogromna, večina ponudb se najde na: <http://sou.usal.es/> ter v facebook skupinah, npr. Erasmus Salamanca, Salamanca Roomate ipd. Cene stanovanj se gibljejo okoli 200 evrov s stroški – odvisno od lokacije in ohranjenosti stanovanje. Pri iskanju sobe je zelo zelo pomembno tudi znanje španščine, saj skoraj nihče od lastnikov stanovanj ne govori angleško. Prav tako je čim boljše znanje španščine pomembno za delo v bolnišnici in samo življenje v mestu. Večina študentov na izmenjavi je prihajala iz Portugalske, Italije, Francije in Latinske Amerike in veliko jih je znalo samo zelo dobro govoriti špansko, znanje angleščine pa je bilo minimalno.

Na fakulteti je za Erasmus študente odgovorna koordinatorka Adelaida Sánchez Riobos, za samo organizacijo praktičnih vaj pa Rogelio González Sarmiento. Erasmus koordinatorka govori samo špansko in tudi orientacijski sestanek, ki ga je organizirala je potekal v španščini. Poleg znanja španščine, bi poudarila še, da je morda dobra ideja, da se Erasmus kooordinatorke napiše mail pred prihodom v Salamanca. Jaz letos tega nisem naredila in nihe me ni obvestil, da so se praktične vaje za 6.letnik medicine pričele že 1 teden pred začetkom študijskega leta. Tako je večina Erasmus študentov 6. Letnika zamudila prvih nekaj dni vaj. S prof. Sarmientom se dogovorite katere vaje želite opravljati in kdaj. Problem je v tem, da imajo 6. letniki v Španiji 12 tednov praktičnega dela nato pa izpite in predavanja tako, da če želite opravljati samo prakso se je potrebno s prof. Sarmientom dogovoriti za več tednov.

Letos so na fakulteti prvič uvedli tudi sistem tutorstva, ki pa še ni res zaživel. Večina študentov namreč svojih tutorjev nikoli ni srečala. Verjamem pa, da bo naslednje leto organizacija tutorstva boljša.

VAJE

V bolnišnice sem opravljala vaje iz kirurgije in interne medicine. Vaje uradno potekajo od 9. ure zjutraj do 14. ure popoldne, ampak so bile večinoma krajše. Študenti smo na vajah samo opazovali zdravnike in nismo jemali anamnez/statusov ipd.

Najprej sem 3 tedne preživela na revmatologiji, kjer sem skupaj z mentorjem največ časa preživela v ambulanti. Nato sem morala napisati poročilo o primerih, ki so se mi najbolj vtisnili v spomin in poročilo zagovarjati pri mentorju.

Naslednje tri tedne sem imela kardiologijo. Tukaj smo se najprej zbrali vsako jutro ob 9. uri vsi študenti, nato pa so nas razporedili na različne oddelke – na intezivo, ergometrijo, ambulanto....v treh tednih smo vsi obkrožili vse možne dele kardiologije in dobili dokaj dobro predstavo, kako izgleda delo na kardiologiji. Prav tako smo enkrat na teden imeli seminar, kjer je mentor predstavil primer nato pa smo se pogovorili o diagnozi in zdravljenju.

Nato so sledili trije tedni kardio-kirurgije. Tam so bile vaje organizirane tako, da sem en teden preživela v ambulanti, en teden v operacijski in en teden na oddelku. Študentje ne asistirajo, ampak samo opazujejo.

Podobno je bilo tudi na treh tednih abdominalne kirurgije.

Nato sem po dogovoru s prof. Sarmientom imela še tri dodatne tedne interne medicine, ki sem jih opravljala na oddelku interne medicine. Tam si znova večino časa preživel z mentorjem na oddelku in šel na vizito, po njej pa pregledal izvide in dokumente pacientov.

ŽIVLJENJE V SALAMANCI

Salamanca je zelo lepo, staro, majhno, študentsko mesto, ki ima zelo mrzle zime. Nekdo od zdravnikov mi je povedal, da se v Salamanci pogosto radi šalijo, da imajo 9 mesecev zime in 3 mesece poletja tako, da je drugače od predstave o topli Španiji, ki jo ima veliko ljudi.

V mestu se je možno udeležiti ogromno aktivnosti – od tečajev jezika, športnih aktivnosti do izletov in dogodkov, ki jih organizira ESN Salamanca (obveščanje o njihovih dogodkih poteka preko facebook skupine – ESN Salamanca Erasmus). Ponudba tečajev španščine je ogromna, tako da si vsak lahko izbere tečaj, ki mu bo ustrezal glede na čas/ceno/predznanje. Salamanca je tudi odlično izhodišče za potovanja v okoliška mesta, Madrid in Portugalsko.

ZAKLJUČEK

Erasmus izmenjavo priporočam vsem, saj te življenje v tujini nauči ogromno – pridobiš samostojnost, samozavest, spoznaš nek drug način življenja, drug jezik, pridobiš ogromno novih prijateljev in vse skupaj je res neka čisto posebna izkušnja.

ŠPANIJA – Universidad de La Laguna, Tenerife (Nataša Ukota)

Na Tenerife, največji otok kanarskega otočja, sem prispela 6. septembra 2012. S fantom sva bila najprej nastanjena v hostlu in začela aktivno iskati stanovanje, s čimer sva imela nepričakovano precej težav. Stanovanje sva si iskala v največjem in glavnem mestu na otoku, Santa Cruz de Tenerife, medtem ko velika večina tujih študentov živi v univerzitetnem mestu San Cristobal de La Laguna, kjer so tudi študentska stanovanja na voljo. Po enem tednu sva s pomočjo domačina, ki sva ga spoznala, le podpisala šestmesečno pogodbo z nepremičninsko agencijo in dobila stanovanje v centru Santa Cruz. Medtem sem urejala vpis na univerzo in razne druge dokumente, s čimer sem izgubila kar nekaj dopoldnevov na občinah in različnih uradih, tako da sem prva dva tedna porabila samo za birokracijo. Po dveh tednih sem nekako le uspela opraviti večino stvari, tako da sem v ponedeljek, 17. septembra lahko normalno začela z vajami. S koordinatorjem za tuje študente, dr. Carlosom de las Cuevas, sva se dogovorila, da kroženju na kirurgiji (rotatorio especialidades quirurgicas – 12 ECTS) in vajam iz družinske medicine (rotatorio de atención primaria – 6 ECTS) na Learning agreementu dodam še kroženje na urgenci (rotatorio urgencias – 6 ECTS), saj drugače ne bi zbrala potrebnih 20 kreditnih točk. Začela sem s kroženjem na oddelku za splošno kirurgijo. Vsakemu študentu 6. letnika so dodelili enega mentorja, ki nas je vodil vseh šest tednov, kolikor so trajale vaje. Vaje so potekale vsak delavnik od 8h do 15h, opravila sem tri dežurstva od 16h do 21h, predstavila dva klinična primera in na koncu še opravila praktični izpit. Po zaključenih vajah iz kirurgije sem opravljala še kroženje na urgenci, ki je potekalo 3 tedne in sicer sem izmenjujoče se opravljala enkrat jutranjo izmeno (od 8h do 15h) in enkrat popoldansko/nočno izmeno (od 15h do 8h zjutraj), tako kot so delali zdravniki na urgenci. Vsakič sem imela drugega mentorja in na koncu vsake izmene sem oddala predstojniku oddelka izpolnjen list z vsemi pacienti in postopkom obravnave le-teh, ki sem jih z mentorjem obravnavala tisti dan. Na koncu sem predstavila še seminarsko nalogo pred vsemi zdravniki. Nočne izmene so bile zelo naporne, a sem videla veliko bolezni različnih organskih sistemov in tako dobila neprecenljive izkušnje. Kot zadnje sem opravljala vaje iz družinske medicine v zdravstvenem domu Taco skupaj s tremi domačimi študentkami. Vsaki je koordinatorica vaj, dr. Ana Benito Herreros, dodelila dva mentorja. S prvim sem bila en teden v pediatrični ambulanti, z drugim pa tri tedne v odrasli ambulanti. Štirikrat smo imeli vsi študenti, ki smo opravljali vaje iz družinske medicine,

interaktivne seminarje, na koncu pa smo 4 študentke predstavile seminar v našem zdravstvenem domu.

Na začetku sem imela precej težav s sporazumevanjem, saj nihče ni govoril angleško, pogovarjali smo se le v španščini. Prav tako sem morala v španščini opravljati praktične izpite, predstavljati seminarske naloge in klinične primere. Ravno iz tega razloga sem se jezika zelo hitro naučila in kmalu sporazumevanje ni bilo več težava. Sošolci in mentorji so bili zelo prijazni in mi na vsakem koraku pomagali, da sem se lažje vpeljala v delo. S študijem na Tenerifih sem pridobila dragocene izkušnje in znanje, navezala prijateljstva in spoznala zanimivo kulturo in navade.

ŠPANIJA – Universidad de La Laguna, Tenerife (Staša Mudrovčič)

Moje šolsko leto se je začelo sredi septembra, tukaj pa sem bila že 2 tedna prej, da sem si poiskala stanovanje in uredila vso potrebno dokumentacijo v Erasmus pisarni, na Medicinski fakulteti in na mestni občini (kar se v Španiji zna zakomplicirati). Pri koordinatorju se moraš pred vpisom zmeniti za sestanek, kjer gresta skupaj skozi vse potrebne papirje. Za vpis potrebuješ najmanj 48 kreditnih točk v celem šolskem letu, pogoj za opravljanje Erasmus izmenjave na Medicinski fakulteti pa je, da opravljaš celo študentsko leto. Koordinator je namreč mnenja, da je polletna izmenjava zaradi administracije namreč nemogoča. Jaz sem si glede na predmetnik v Sloveniji izbrala predmete iz tukajšnjega 4. letnika: Patologija obtočil, Ginekologija in porodništvo, Patologija dihal, Patologija endokrinega sistema in metabolizma in Sečila. Izbrala sem si še predmet 5. letnika *Especialidades Medico Quirurgicas*, ki je sestavljen iz ORL-ja, oftalmologije in dermatologije. Po dogovoru s tukajšno profesorico mi dermatologije ni treba opravljati še enkrat, saj sem jo že opravila v Sloveniji eno leto poprej (predložiti sem morala dokumentacijo o opravljenem izpitu). Ker je tukaj za predmet *Especialidades Medico Quirurgicas* skupen izpit, bom morala izpit opravljati še doma, priznale pa se mi bodo vaje in seminarji. Izbrala sem si še izbirni predmet Tropska medicina tako, da sem nakoncu zbrala skupaj 51 kreditnih točk. Z mojim vpisom tako k sreči ni bilo težav. Koordinatorji letnika (4. in 5. letnika) ti poiščejo termine, tako da se vaje ne pokrivajo. Vaje 4. letnika potekajo čez celo leto, čeprav predavanja nekaterih predmetov potekajo v 1. semestru, nekaterih pa v 2. Tako imam sedaj predavanja Ginekologije in porodništva in Patologije obtočil, ki jim sledi izpit v januarju, za ostale predmete pa sledi izpit v juniju.

Predmet 5. letnika *Especialidades Medico Quirurgicas* poteka čez celo leto, v januarju imamo delni izpit, končni izpit pa na koncu leta.

Študij poteka iz zapiskov iz predavanj, ki si jih lahko narediš sam lahko pa jih dobiš tudi od tukajšnjih študentov, ki imajo sistem, da je za vsako predavanje zadolžen drug študent. Zapiski zadostujejo za učenje, knjig naj ne bi potrebovali.

Za sedaj sem opravila vaje Endokrinologije(3 tedni), Urologije (2 tedna), Otorinolaringologije (1 teden in seminarji). Z vajami nisem imela večjih težav, tako zdravniki in študentje so zelo prijazni in rade volje pomagajo- Tudi če imaš kdaj težave s sporazumevanjem, to popolnoma razumejo. Vaje so bile večinoma

zanimive, seveda pa je kvaliteta vaj odvisna tudi od zdravnika, ki tisti dan vodi vaje. Vaje so večinoma sestavljene iz spremljanja zdravnikov v ambulantah, dela na oddelku in v operacijskih sobah.

Za sedaj izmenjava poteka po pričakovanjih, tako da bi se še enkrat zahvalila, da ste mi omogočili to izkušnjo.

ŠPANIJA – Universidad Autónoma de Madrid, Madrid (Nejc Steiner)

Za univerzo v Madridu sem se odločil, ker sem poleg želje po izboljšanju španščine, želel obiskati eno najbolj priznanih evropskih univerz. Med katere univerza Autonomna de Madrid zagotovo spada.

Urejanje dokumentov se je začelo konec maja. Do 30.5. smo se prihajajoči erasmus študenti morali registrirati preko njihove spletne strani. Prav tako smo do tega datuma morali po faxu ali pa po pošti poslati Learning Agreement. Mednarodna pisarna univerze v Madridu je bila zelo dosledna in hitra pri odgovarjanju na moje e-maile, medtem ko je bilo pri mednarodni pisarni medicinske fakultete povsem drugače. Na njih sem se obrnil v začetku junija z vprašanjem, če je z mojim LA vse v redu. Odgovorili so mi šele konec julija in od mene zahtevali, da v roku nekaj dni popravim svoj LA. To sem storil in od takrat naprej je šlo vse kot po maslu. V začetku avgusta sem preko spletne strani izbral vrstni red bolnic, v katerih želim izvajati prakso. Izbiral sem lahko med 4 bolnicami:

5. Hospital Universitario de La Princesa
6. Hospital Universitario La Paz
7. Hospital Universitario Fundación Jiménez Díaz
8. Hospital Universitario Puerta de Hierro Majadahonda

Sam sem jih izbral v tem vrstnem redu in bil dodeljen v Hospital Universitario de La Princesa. Ta bolnišnica je sicer bolj majhna (1/3 UKC LJ) a je njena lokacija zagotovo najbolj prijazna erasmus študentom, saj se izmed vseh nahaja najbližje centra.

Največja med njimi je Hospital Universitario La Paz. Nahaja se prav tako znotraj mestne obvoznice, na severu mesta. Po velikosti se lahko primerja z UKC Ljubljana.

Tretja izmed bolnišnic, ki se nahaja v centru mesta je Hospital Universitario Fundación Jiménez Díaz. Je zelo podobna La Princesi, le da se nahaja na zahodu mesta.

Četrta in po mnenju erasmus študentov najmanj zaželjena, pa je Hospital Universitario Puerta de Hierro Majadahonda. Bolnišnica je sicer največja izmed vseh, zgrajena pred kratkim in bi jo lahko označilo, kot najnaprednejšo izmed vseh. Njena slaba lastnost je le njena lokacija. Nahaja se namreč 30 minut vožnje z vlakom iz samega centra Madrida, kar pa ni ravno priročno.

S tem, ko sem izvedel v kateri bolnišnici sem, se je urejanje stvari pred mojo izmenjavo zaključilo. Sledila je pot proti Madridu. Najceneje se je do Madrida prišlo z letalskim ponudnikom Easyjet iz letališča Marco Polo v Benetkah. Do Benetk pa z prevozi Go Opti. Če rezervirate dovolj zgodaj (2 meseca pred potjo) se da do Madrida priti zelo ugodno.

Nadalje priporočam, da si za prvih nekaj dni v Madridu rezervirate hostel. Če pa že najamete sobo preko interneta, pa to storite preko agencije. Namreč nekatere sobe na slikah zgedajo super, ko pa vstopiš v stanovanje vidiš, da temu ni ravno tako. Povprečna najemnina sobe v večsobnem stanovanju v centru, s stroški, znaša približno 430€. Če najdete kaj dobrega za manj kot 400€ je to že zelo dobro.

Sam sem v Madrid prispel 3.9.2012. Ko sem se ustalil in našel stanovanje sem moral v Contoblanco Campus (20 minut z vlakom iz centra Madrida) v mednarodno pisarno univerze, kjer sem opravil vpis. Nato pa so me napotili še v mednarodno pisarno medicinske fakultete, kjer sem še enkrat vpisal vse obveznosti, ki sem se jih odločil opravljati med svojo izmenjavo. Imel sem tudi možnost spremeniti LA, a nisem želel ničesar spreminjati.

V naslednjih dneh so sledili sestanki na univerzi in na fakulteti, nato pa sem pričel z vajami v bolnišnici. Pred vajami sem se moral oglasiti v njihovi študentski pisarni, od koder me je prijazna gospa, ki tam dela napotila na svoj oddelek. Pri tem moram pohvaliti sodelovanje med bolnico in fakulteto. Namreč po izkušnjah prejšnjih erasmus študentov naše fakultete sem pričakoval več težav. Vendar so v študentski pisarni bolnišnice La Princesa imeli že vse podatke o moji izmenjavi in obsegu mojih vaj. Vse kar sem moral storiti je le to, da sem si izbral datume, med katerimi želim vaje opravljati.

V Madridu sem opravil:

- 4 tedne prakse na oddelku za kardiovaskularno kirurgijo.
- 3 tedne na oddelku za torakalno kirurgijo in
- 5 tednov na oddelku za kardiologijo.

Začel sem na oddelku za kardiovaskularno kirurgijo. Vaje sem opravljal skupaj s študenti 4. Letnika, ki imajo na vseh oddelkih po 2 tedna vaj. Vsako jutro smo začeli ob 9.15 v predstojnikovi pisarni, kjer smo najprej obravnavali primere iz prejšnjih dni. Za tem smo se ob 10.00 odpravili v operacijsko sobo. Španski študentje imajo ob 12.30 predavanja. Ker pa operacije trajajo dlje, sem ostal sam in sem se imel priložnost veliko naučiti. Edini problem pri tem je bil, da so na tem

oddelku navajeni študente učiti le teoretično. Kar se pa tiče prakse, pa kljub temu, da sta operacijo izvajala le 2 kirurga, niso pustili, da bi se umil in sodeloval pri operaciji.

Nadaljeval sem z vajami torakalne kirurgije, kjer je atmosfera mnogo bolj sproščena. Kirurgi veliko razlagajo sami od sebe in so zelo prijazni. Že pri prvi operaciji sem se lahko umil in sodeloval. Zopet sem v skupini s študenti 4. letnika. Vaje začnemo prav tako ob 9.15, z razliko, da tokrat začnemo kar v operacijski sobi.

Po treh tednih vaj na oddelku za torakalno kirurgijo, sem vaje nadaljeval na oddelku za kardiologijo. Vaje so potekale po ustaljenem urniku, program pa je bil malo bolj drugačen. Kardiologija je bila razdeljena na 5 pododdelkov. Tako sem vsak teden vaje opravljal na drugem. Osebe je bilo tudi tu zelo prijazno.

Organiziran je bil tudi tečaj španščine, ki je potekal v Contoblanco Campusu. V sredini septembra smo imeli test za uvrstitev v določen nivo. V oktobru pa smo pričeli s tečajem, ki je potekal dvakrat tedensko po 2 šolski uri. Udeležba je brezplačna. Tečaj traja od oktobra do januarja, ko tečaj zaključite z izpitom.

Pred odhodom v domovino sem moral vse podpise, ki sem jih pridobil od mentorjev na vajah, odnesti v mednarodno pisarno MF v Madridu, kjer so mi izdali dokument, da sem vaje opravil. Potrdili so mi tudi listino študenta MF. Da vse to podpišejo in poštempljajo traja nekaj dni, tako da priporočam, da to ne opravite zadnji dan pred odhodom. Nato sem moral še v mednarodno pisarno univerze, kjer so mi potrdili trajanje izmenjave. Ta dokument pa vam bodo potrdili le kakšen dan pred odhodom.

S svojo izbiro mesta za erasmus izmenjavo sem zelo zadovoljen. Izmenjavo bi priporočal vsem, ki želijo iz nje pridobiti tako iz študijskega kot iz družabnega vidika. Definitivno pa je zelo pomembno, da znate vsaj osnove španščine. Namreč velika večina špancev ne govori angleško. Sam sem mislil, da vsaj mladi govorijo angleško, a je prav pri njih večinoma tako, da jih je sram. Je pa prednost tega, da boste zelo hitro nadgradili svojo španščino.

VELIKA BRITANIJA – Imperial College London, London (Danaja Žolger)

Na izmenjavo sem se odpravila od marca do septembra 2013, za razliko od ostalih kolegov sem se uspela dogovoriti za dodatne tri mesece, saj so me predhodniki opozorili, da je za delo, ki me je čakalo, tri mesece precej kratka doba.

Izmenjava je sama po sebi predvsem raziskovalna, opravljala sem jo na *Global eHealth Unit, Department of Primary Care and Public Health, School of Public Health*. Direktor *eHealth Unit* je namreč dr. Josip Car, Slovenec, ki je v veliki meri odgovoren za to, da ima MF podpisano bilateralno pogodbo z Imperialom in nam omogoča to izmenjavo.

Bivanje

Pred odhodom sem se se dogovorila za stanovanje – sicer uradno bivanje v *student halls* ni mogoče, vendar se na internetni strani od Imperiala več časa najdejo prazne sobe, ki jih lahko študentje, ki smo na izmenjavo, najamemo. Vse skupaj je precej drago, placevala sem 120 funtov na teden, pa je dom, v katerem sem prebivala, eden izmed cenejših (tudi eden izmed starejših).

Kako se je vse skupaj začelo

Ko sva s kolegico prispeli v London, naju je čakalo urejanje Erasmus dokumentacije, orientacija, dobili sva studentsko izkaznico, mail in gesla za dostop, uredili sva si studentski Oyster Card, ki omogoča cenejša potovanja (nasploh se s studentsko kartico marsikje dobi popust), nato pa sva kar hitro priceli z delom.

Izmenjava

Dobili sva mentorja, ki nama je pomagal in nama še, *systematic review*, ki sva jo začeli, še ni končana in sva se skupaj z mentorjem odločili, da jo bomo poskušali dokončati na daljavo. Hkrati so naju vključili v tekoče projekte, večinoma *systematic reviews*. Delovnik je potekal nekje od devetih do štirih, vendar so bili pri tem zelo fleksibilni, če je bilo veliko dela, sem ostajala dlje, če pa ne, pa sem lahko šla tudi prej. Delo je bilo predvsem za računalnikom, od iskanja literature, izobraževanja na temo raziskovanja etc.

Ob sredah smo se študentje lahko udeleževali predavanja različnih zunanjih sodelavcev, ki so večinoma predstavljali svoje raziskava, ob petkih pa smo imeli redne sestanke z *eHealth* skupino, kjer sva enkrat tudi medve predstavili svoje delo.

Slovenski študentje, v tem terminu smo bili kar štirje, smo se udeležili tudi *Clinical Skills* delavnice, kjer smo pod mentorstvom jemali kri, delali lumbalne punkcije, šivali in vstavljali katetre v njihovem simulacijskem centru.

Pridružili smo se njihovim študentom pri *Communication Skills*, kjer smo opazovali jemanje anamneze enega študenta ter analizirali, kaj je naredil prav in kar ne. Zdi se mi, da je njihov odnos do pacientov precej drugačen kot pri nas, zelo se osredotočajo na bolnikova pričakovanja in izjemno poudarjajo pomen komunikacije in odnosa do pacientov.

Najmanj od vsega je bilo kliničnega dela, dodelili so nas različnim GPjem, ki so nas bili pripravljene vzeti, sama sem tako preživela en dan v ambulanti splošne zdravnice, kjer pa sem se srečala z precej zanimivimi primeri, saj so bili bolniki veliko bolj raznoliki kot pri nas.

Dodatno

Lahko smo se udeležili *Global Health Short Course*, tedenski tečaj, na katerem smo se naučili ogromno o težavah tretjega sveta in kako različni kliniki in raziskovalci poskušajo to izboljšati. Govora je bilo predvsem o tuberkulozi, malariji, HIV/AIDSu, *neglected tropical diseases* in *noncommunicable diseases*, ki so v porastu v državah tretjega sveta.

Udeležila sem se tudi *Welcome Trust Imperial Centre for Global Health Research conference*, dvodnevne dogodka ob odprtju centra za *Global Health Research*, kjer so predavali vodilni znanstveniki in raziskovalci na tem področju.

Obiskovala sem tudi dva tečaja angleščine, ki sta bila ponujena na Imperialu za tujce.

V prostem času pa sem raziskovala London, kjer se res vsak dan dogaja ogromno. Ves čas je bilo ogromno brezplačnih predavanj na Imperialu, UCL, King's College etc. Med bolj zanimivimi so bila predavanja o travmatski možganski poškodbi, desničnosti/levičnosti, Pint of Science.

Izmenjava je bila izjemno koristna predvsem za to, da sem prišla v stik z drugo platjo medicine, raziskovanjem. Dobila sem vpogled v to, kako se naredi kvalitetna raziskava, na kaj je treba biti pozoren, kako potekajo velike raziskave in kaj vse se trenutno raziskuje, hkrati pa sem bila del Imperiala, ene izmed vodilnih fakultet v UK in nasploh na svetu.

VELIKA BRITANIJA – Imperial College London, London (Saša Ilovar)

Na izmenjavo v London sem odšla zato, ker sem želela študijsko izkušnjo na prestižni univerzi. Ko sem se prijavila na izmenjavo sem vedela, da bo bolj raziskovalne narave, česar se zavedajte tudi vsi, ki razmišljate o tej izmenjavi. Tudi kliničnega dela je bilo nekaj, vendar res veliko manj. Za boljšo predstavitev vsem, ki bi vas izmenjava zanimala, bom poskusila čim natančneje povzeti birokratski del in tudi sam potek izmenjave, če pa vas slučajno zanima še kaj, me lahko kontaktirate (sasa.ilovar@gmail.com).

Imperial College uradno ponuja možnost 3-mesečne izmenjave dvema študentoma letno. Letos pa smo bili izjemoma štirje študentje z MF v Ljubljani. Po dva in dva smo se časovno uskladili in dobili tudi svojega mentorja. S kolegico, ki je z izmenjavo pričela isti dan kot jaz, sva tako skupaj urejali vse potrebno pred odhodom. Birokratske zadeve, povezane s prijavo

na Imperial College sva dokaj enostavno rešili prijavo poteka preko spletnega obrazca, dostopnega na <https://apply.embark.com/grad/imperial/visiting/14/> (odvisno, kdaj z izmenjavo začnete, je časovno določen rok za prijavo, bodite pozorni). Načeloma je bil vpis potem urejen, ko je bila naša prijava uradno potrjena, so nam poslali potrditveni email, smo pa z administratorji ostali še v stiku za nastanitev. Kot študentom na izmenjavi (ker ostajamo manj kot celo šolsko leto) nam soba v študentskem domu ni zagotovljena, lahko pa rezerviramo kakšno sobo, ki se sprosti tekom leta, kar nama je s kolegico uspelo ob stalnem spremljanju Current Hall Vacancies na spletni strani Imperial College-a (<http://www3.imperial.ac.uk/accommodation/currentstudents/livinginhalls/currenthallsvacancies>).

Prav natančnih navodil, kaj in kako naprej po prijavi ter urnikov s kolegico nisva dobili in ker sva želeli vsaj približno vedeti, kako bo izmenjava potem res potekala, sva kontaktirali kolega, ki je bil na izmenjavi v Londonu eno leto pred nama, ki je bil res kolegialen in nama je povedal dosti uporabnih informacij. Kakšen mesec pred pričetkom izmenjave sva vseeno kontaktirali dr. Josipa Carja, direktorja eHealth Unit na Imperial College-u, če bi bilo slučajno letos kaj sprememb. Dr. Car naju je preusmeril v pogovor z najinim neposrednim mentorjem, doktorskim študentom na oddelku. Mentorja so nama določili že vnaprej in on je bil nato odgovoren za naju in nanj sva se obračali s kakršnimikoli vprašanji in prošnjami.

Nato sva prvi dan prišli na oddelek eHealth Unit, ki se nahaja na Charing Cross Campusu v Hammersmithu. V živo sva se srečali z mentorjem in imeli uvodno »*induction*«, predstavitev oddelka in varnostnih ukrepov (čemur v Angliji res posvečajo veliko pozornosti). Še isti dan sva šli tudi na glavni campus Imperial College-a v South Kensington urediti formalnosti na referatu - dobili sva študentski izkaznici in potrdili obrazce za Erasmus štipendijo. Z naslednjim dnem pa se je začelo najino delovno obdobje.

Kot sem omenila že prej, je izmenjava zelo raziskovalno naravnana. Na Global eHealth Unit se dosti ukvarjajo s pisanjem *systematic reviews*, posebne vrste člankov (po slovensko bi jim verjetno rekli sistematični pregledni članki). Že takoj prvi teden so naju s kolegico vključili v iskanje in *screening* virov za enega izmed takšnih člankov v pripravi. Ker pa sva si želeli delati tudi na najinem lastnem projektu, smo se začeli konkretnije dogovarjati o tematiki najinega, bolj klinično orientiranega *systematic review-a*, kar se je kasneje izkazalo za zelo zapleteno nalogo, ampak ne pa neizvedljivo. Na tem mestu naj poudarim, da so na oddelku zelo odprti za raznorazne predloge za delo, ki nas kot študente bolj zanima in so zelo veseli, če kaj sami

predlagamo. Kakorkoli že, najini dnevi na oddelku so bili do poznih popoldanskih ur zapolnjeni z branjem člankov, raziskovanjem po bazah podatkov, grajenjem znanja in sestankovanjem s sodelavci ter usklajevanjem idej.

V študijske aktivnosti (vaje, predavanja), se kot študentje na 3-mesečni izmenjavi nismo uspeli dosti vključiti, saj je 3. semester na medicinskih fakultetah v Angliji namenjen bolj individualnemu študiju in izpitom (iz tega vidika vam priporočam, da na izmenjavo odidete oktobra in se poskusite bolj vključiti v študijske aktivnosti, če se bo dalo). Smo pa vseeno uspeli iti dvakrat na *communication skills* delavnico, kar je nekaj podobnega kot pri nas v okviru vaj iz družinske medicine - snemanje študentovega pogovora s pacientom-igralcem in nato skupinska debata o poteku, ki jo koordinira mentor - splošni zdravnik (angl. *general practitioner*, GP). To je bila ena redkih prilik spoznati kakšnega medicinca z Imperiala ...

Proti koncu izmenjave smo se uspeli dogovoriti tudi, da smo lahko šli opazovat delo Gpjev - sama sem 2 dopoldneva preživela v ambulanti. Moj klinični GP mentor si je vzel čas zame po vsakem pacientu in z veseljem odgovoril na morebitna vprašanja v zvezi z boleznimi, potekom zdravljenja, angleškim zdravstvenim sistemom ipd. Všeč mi je bilo, da mi je dovolil tudi sodelovati pri pregledih, čeprav ni šlo za kakšne zelo pomembne stvari (avskultacija, merjenje krvnega tlaka, palpacija trebušne zatrdline, pregled ušesne votline z otoskopom, ...) Vsi štirje kolegi smo se uspeli dogovoriti tudi, da smo šli za par ur v *clinical skills lab*, ki je pravzaprav simulacijski center, namenjen študentom in zdravnikom - vodja *skills lab-a* nam je pokazal 4 veščine, ki smo jih potem vsaj enkrat poskusili izvesti tudi mi: venepunkcija iz vene na roki, vstavev urinskega katetra, šivanje rane in lumbalna punkcija. Prijetna in poučna izkušnja, si želim, da bi tudi pri nas lahko to še kdaj povadili na modelih (lutkah) ! Vsi učitelji, ki sem jih tekom izmenjave imela priložnost spoznati so bili čudoviti mentorji in ljudje in to meni zelo veliko pomeni. Vzeli so si čas za nas in nas sprejeli kot kolege, kar je bila prijetna izkušnja.

»Delo« je zavzemalo večino mojih dni, vikende pa sem imela pa proste in sem jih poskušala čim bolj aktivno preživeti ter spoznati razne kotičke v Londonu in tudi v okoliških mestih. Življenje v Londonu je nepozabna izkušnja! Priložnosti je ogromno, je pa potrebnega veliko osebnega angažmaja, če boste želeli več izjemnega doživeti, ampak se splača :)

Ko sedaj, ko sem že doma, razmišljam o času Erasmus izmenjave v Londonu, sem zelo vesela, da sem se odločila za to izmenjavo. Na trenutke sem si sicer želela, da bi imela več priložnosti za klinično delo, sem pa zelo vesela, da sem pridobila dragocene izkušnje na področju raziskovalnega dela, predvsem v smislu zbiranja podatkov ter sinteze in analize le-teh. Naučila sem se tudi bolj

prefinjeno komunicirati v angleščini, kar je res zelo pomembna veščina. Hkrati pa sem imela priložnost поблиže spoznati del angleške kulture, kar mi je bilo res všeč. Izmenjavo priporočam vsem, ki bi želeli izkusiti delček študija (morda celo bolj sami doživeti neke vrste življenje podiplomskega študenta) v Angliji in hkrati tudi življenje v Londonu. V celoti gledano, je bila to ena izmed najpomembnejših profesionalnih in osebnih izkušenj zame in z veseljem bi jo ponovila :)

